

การศึกษาเพลงระบำประเภทขับร้อง ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท

ปริญญานิพนธ์
ของ
อรนุช ยันตะกนก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
เมษายน 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

781.55 4

๑๖๙ ก

จ.๗

การศึกษาเพลงระบำประเภทขับร้อง ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท

บทคัดย่อ

ของ

อรนุช ยันตะกนก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
เมษายน 2548

h 265424

อรนุช ยันตะกนก (2547) การศึกษาเพลงระบำประเภทขับร้อง ประพันธ์โดยมนตรี ตราโมท.

ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุวานนท์. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพล งามสุทธิ.

การศึกษาเพลงระบำประเภทขับร้อง ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท ผู้วิจัยใช้หลักการวิจัยทางด้านมานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology) โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาอยู่ 2 ข้อ คือ

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท
2. ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงในด้านรูปแบบ จังหวะ ทำนอง ของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี โดยศึกษาจากเพลงระบำ ที่เป็นบทประพันธ์ โดย มนตรี ตราโมท

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลจากการศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงระบำที่มีการขับร้องเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไมตรี พบว่า เป็นเพลงที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อสื่อถึงความเชื่อมสัมพันธ์กับมิตรประเทศต่างๆ ด้วยจัดการแสดงแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และต้อนรับแขกของรัฐบาล โดยมีคำร้องของภาษาไทยและภาษาของชาตินั้นๆ ในบทเพลง ดังนี้

1.1 เพลงระบำจีนไทยไมตรี เป็นเพลงที่ รัฐบาลไทยได้มอบหมายให้จัดทำขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อปี 2519

1.2 เพลงระบำพม่าไทยอิสรฐาน เป็นเพลงที่ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี สมัยนั้นได้มีบัญชาให้กรมศิลปากร นำทูตวัฒนธรรมไปเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศสหภาพพม่า ได้ประพันธ์เพลงขึ้นเมื่อ ปี 2493

1.3 เพลงระบำลาวไทยปณิธาน เป็นเพลงที่ประพันธ์ขึ้นเพราะจอมพลเรือยุทธศาสตร์โกศล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้นำทูตวัฒนธรรมไปเจริญสัมพันธ์ไมตรี ณ ประเทศลาวในปี 2500

1.4 เพลงรำวงโขงสองฝั่ง เป็นเพลงที่ จุฑาพันธ์ อิศรางกูร (องคมนตรี) ดำรงตำแหน่ง เอกอัครราชทูตไทยประจำพระราชอาณาจักรลาว ดำริเห็นว่าประชาชนลาวกำลังนิยมการรำวงไทย อยู่เป็นอันมาก ควรจะหาเพลงรำวงให้ประชาชนลาวร้อง เพื่อกระชับสัมพันธ์ไมตรีทั้ง 2 ชาตินี้ให้แน่นแฟ้น

1.5 ระบำ มิตรไมตรีญี่ปุ่น – ไทย เป็นเพลงที่ใช้ในโอกาสที่รัฐบาลไทยได้จัดงานเลี้ยงรับรอง ฯ พณ ฯ นายเซ็นโกะ ชูซูกิ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ที่ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยในฐานะแขกของรัฐบาล ณ ทำเนียบรัฐบาล เมื่อปี 2524

1.6 เพลงระบำซุมมูเมะไทย เพลงชุดนี้เป็นเพลงประกอบรำ เรียกว่า ระบำซุมมูเมะไทย ซึ่งเป็นระบำในฉากนำของละคร ประวัติศาสตร์เรื่อง อานุภาพแห่งความเสียสละ เมื่อปี 2481

2. จากการศึกษาวิเคราะห์เพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนต์รี ตราโมท พบว่า

2.1 การแบ่งประโยคเพลง แบ่งตามลักษณะของทำนองเพลงจากความรู้สึกของการฟัง คือ 4 ห้องเพลงเป็น 1 วรรคเพลง 8 ห้องเพลงเป็น 1 ประโยคเพลง และเมื่อบรรเลงไปจนครบจังหวะหน้าทับที่กำหนดและทำนองเพลงจบอย่างสมบูรณ์จะนับเป็น 1 ท่อนเพลง

2.2 บันไดเสียงมีบันไดของเพลงระบำประเภทขับร้องประพันธ์โดย มนต์รี ตราโมท ทั้ง 6 เพลง มี 4 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด บันไดเสียง ฟา บันไดเสียง ซอล และบันไดเสียง ที ในบางเพลงจะพบบันไดเสียงเดียว และ 2 บันไดเสียง ในการเปลี่ยนบันไดเสียงแต่ละครั้งจะพบว่า มีโน้ตในบันไดเสียงและโน้ตเสียงจรมาเป็นตัวเชื่อมทำให้เกิดความกลมกลืนของเสียง

2.3 กระสวนจังหวะ เป็นกระสวนจังหวะห่างไม่กระชั้นซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละเพลง

2.4 การเคลื่อนที่เป็นการเคลื่อนที่ของระดับเสียงหนึ่งไปยังระดับเสียงอีกเสียงหนึ่ง หรือต่างบันไดเสียงของทุก 2 ห้องเพลงติดต่อกัน เมื่อเกิดลักษณะทำนองการเคลื่อนที่รูปแบบใดมากที่สุด รูปแบบนั้นจะเป็นลักษณะเฉพาะของเพลงนั้นๆ ซึ่งหมายถึงลักษณะการเคลื่อนที่เฉพาะของบทเพลง ดังนี้

2.4.1 เพลงระบำจีนไทยไมตรี ใช้การเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละวรรคที่ห่างกันเป็นคู่สองและคู่สี่เป็นส่วนใหญ่เพื่อให้เกิดสำเนียงจีน

2.4.2 เพลงระบำพม่าไทยอริยฐาน ใช้การเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละวรรคที่ห่างกันเป็นคู่สี่และคู่ห้าเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้เกิดสำเนียงพม่า

2.4.3 เพลงระบำลาวไทยปณิธาน ใช้การเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละวรรคที่ห่างกันเป็นคู่สี่และการซ้ำเสียงของลูกตกเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้เกิดสำเนียงลาว

2.4.4 เพลงรำวงโขงสองฝั่ง ใช้การเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละวรรคที่ห่างกันคู่สองและการซ้ำเสียงของลูกตกเพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงลาว ในบทเพลงรำวงโขงสองฝั่ง

2.4.5 เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย ใช้การเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละวรรคที่ห่างกันเป็นคู่สาม คู่สี่และการซ้ำเสียงเพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงญี่ปุ่น

2.4.6 เพลงระบำซุมมูเมะไทย เป็นเพลงระบำชุดมีหลายภาษาแต่ละส่วนดังนี้

2.4.6.1. สร้อย ใช้การเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละวรรคที่ห่างกันเป็นคู่สี่และคู่ห้าเพื่อให้เกิดสำเนียงไทย

2.4.6.2. แน (ไทยลานนา) ใช้การเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละวรรคที่ห่างกันเป็นคู่ห้า เพื่อให้เกิดสำเนียงไทย

2.4.6.3. ทะวาย (ไทยใหญ่) ใช้การเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละวรรคที่ห่างกันเป็นการซ้ำเสียงเพื่อให้เกิดสำเนียงไทยใหญ่

2.4.6.4. ผังโขง (ไทยล้านช้าง) ใช้การเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละวรรคที่ห่างกันเป็นคู่สี่และการซ้ำเสียง เพื่อให้เกิดสำเนียงลาว

2.4.6.5. ไทยสิบสองจุไท ใช้การเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละวรรคที่ห่างกันเป็นคู่สี่ คู่หกและการซ้ำเสียง เพื่อให้เกิดสำเนียงจีน

2.4.6.6. ไทยอาหม ใช้การเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละวรรคที่ห่างกันเป็นคู่หกและการซ้ำเสียง เพื่อให้เกิดสำเนียงแขก

A STUDY THE MONTRI TRAMOD'S SONG FOR DANCE

AN ABSTRACT

BY

ORANUCHA YANTAKANOK

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Fine Arts degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University**

April 2005

Oranucha Yantakanok (2005) *A Study the Montri Tramod' s song for dance.*

Master thesis, M.F.A. (Ethnomusicology). Bangkok :Graduate School,
Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc Prof. Kanchana
Intarasunanont, Asst Prof. Dr. Chalermpon ngamsutti.

A Study the Montri Tramod's song for dance, the researcher applied the principle of ethnomusicology research. The researcher set two objectives of study, namely :

1. Study the background and history of dancing songs in type of singing songs relating to the friendly relations, composed by Montri Tramod.
2. Study and analyze the components of songs in the aspects of form, rhythm melody of dancing songs in type of singing songs relating to friendly relations, by studying the dancing songs which are the composition of Montri Tramod's.

From the result of the research, it was found that :

1. Result of the studying of background of the dancing songs singing with relation to friendly relations, it was found that the songs are composed to express the linking of relations with allied countries by organizing the performances for exchanging of culture and welcoming the governmental guests. The song lyrics contain of Thai lyric and the language of such nation in the song lyrics, as follows:

1.1 Chinese and Thai relations dancing songs, are the songs that the Thai government assigned the researcher to make for exchanging the art and culture with People's Republic of China by showing the meaning of the relations of Thailand and China, in 1976.

1.2 Burmese and Thai praying dancing songs are the songs that Plaek Phibulsongkram, the prime minister of that time had an order to have the Fine Arts Department take the Cultural Mission to prosper the friendly relations with Union of Burma, in 1950.

1.3 Lao – Thai Determination dancing songs were the songs that the Admiral of the Fleet Yuthasart Koson, Minister of Education took the Cultural Mission to prosper the friendly relations in Laos,in 1957.

1.4 Both sides of Mekhong folk dance songs were songs that Charoonphan Israngkun (Privy Councillor), Thai Ambassador in the Kingdom of Laos thought that Lao people like Thai folk dance a lot, it was appropriate to search for Thai folk dance songs for Lao people to sing, in order to tighten the friendly relations of two nations.

1.5 Japan – Thailand friendly relations dance songs were the songs used in the opportunity that the Thai Government organized to entertain His Excellency Mr. Senko Suzuki, Japanese Prime Minister, who traveled to visit Thailand in the status of guests of the Government at the Government House, in 1981.

1.6 Thai tribes dance songs are the songs for dancing called “Thai tribes dance songs” which are the dances in the introduction of the historical drama on “Power of Sacrifice”, in 1938.

2. From the study and analyzing the dance songs in type of singing relating to friendly relations which are the composition of Montri Tramod's, it was found that:

2.1 Dividing of song sentences, dividing is in accordance with the nature of melodic style of the songs from the feelings of the song listening, 4 tunes to one song paragraph, 8 tunes to 1 song sentence and when the music is pitch until it is full according to the song rhythm of specified “Na Thab” and the melodic style is complete it will be counted as 1 movement of song.

2.2 Scales of Montri Tramod's song for dance of 6 songs, having 4 scale which there are Do scale, Fa scale, Sol scale and Te scale. In some songs, there are single scale, two scale and three scale. In each time of changing of scale, it is found that there are notes in scale and moving pitch notes to be the linking unit creating harmony of voice.

2.3 Rhythm pattern is the far stretching pattern and is not too close which is the unique of each song.

2.4 Melodic movement is the moving pitch to another of every two sections. When the most moving form occurs, such form will be the special characteristics of such songs which mean the characteristics of the song lyric as follows:

2.4.1 Chinese and Thai relations dancing songs use the moving of interval 2nd and interval 4th in order to create Chinese accent.

2.4.2 Burmese and Thai praying dancing songs use the moving of interval 4th and interval 5th in order to create Burmese accent.

2.4.3 Lao – Thai Determination dancing songs use the moving of interval 4th and the repetition of a pitch in order to create Laose accent.

2.4.4 Both sides of Mekhong folk dance songs use the moving of interval 2nd and the repetition of a pitch in order to create Laose accent, in several parts of Both sides of Mekhong folk dance songs.

2.4.5 Japan – Thailand friendly relations dance songs use the moving of interval 3th, interval 4th and the repetition of a pitch in order to create Japanese accent.

2.4.6 Thai tribe dance songs use the moving in the language according to the rhythmic style in several parts of Thai tribe dance songs ; ect.

2.4.6.1. Rondo form intro : use the moving interval 2nd and the repetition of a pitch in order to create thai accent.

2.4.6.2. nae (thailanna): use the moving interval 5th and the repetition of a pitch in order to create Thai accent.

2.4.6.3. Tayai (thaiyai) : use the moving of the repetition of a pitch in order to create Thaiyai accent.

2.4.6.4. Fungkhong (thailancharng) : use the moving interval 4th and the repetition of a pitch in order to create Laose accent.

2.4.6.5. Thaisibsongjutai : use the moving interval 4th, interval 6th and the repetition of a pitch in order to create Chinese accent.

2.4.6.6. Thaiarhome : use the moving interval 6th and the repetition of a pitch in order to create Kaekse accent.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาเพลงระบำประเภทขบร้อง ประพันธ์โดยมนตรี ตราโมท

ของ
อรนุช ยันตะกนก

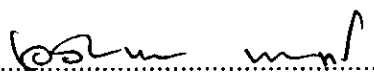
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

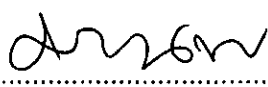
/๒๕๖๓

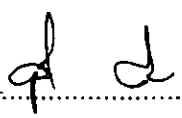
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่ ๒๐ เดือน ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๓

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เจลิมพล งามสุทธิ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจี ศรีสมบัติ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับคำแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ ประธานที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจี ศรีสมบัติ กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์สุรศักดิ์ จำนงค์สาร ที่ให้ความกรุณาร่วมตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ และอาจารย์ในสาขาวิชามานุษยวิทยาควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ศีลปี ตราโมท อาจารย์สถาพร นิยมทอง อาจารย์ไพฑูรย์ เฉยเจริญ คุณญาณี ตราโมท คุณเกษภรณ์ ตราโมท คุณวาณี จุฑังคะ คุณเลอเกียรติ มหาวินิจฉัยมนตรี คุณศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน คุณนิรมล นุชทรัพย์ ที่ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมและเอื้อเฟื้อบทเพลง บันทึกเสียงดนตรี ขับร้อง และช่วยตรวจโน้ตเพลง อันเป็นประโยชน์ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คุณนิตยา อรุณวงศ์ (โถมฉาย อรุณฉาน) คุณอรรณพ วรวานิช อาจารย์เมธี พันธุวรารท ว่าที่ร้อยตรีหญิงศรีัญญา บุญลาโก คุณอรนิตา คุณะนาม คุณณรงค์ศักดิ์ ศรีบรรพาศักดิ์วัชรภรณ์ คุณยุทธพงษ์ แซ่เหั่ว ที่คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอดของการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยใคร่กราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และบุคคลในครอบครัวของผู้วิจัย ที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา และขอระลึกถึงพระคุณของครู อาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านตลอดมา

สุดท้ายนี้ระลึกถึง ครูมนตรี ตราโมท พ่อครูเพลงที่ผู้วิจัยได้นำบทเพลงมาอ้างอิง

อรนุช ยันตะกนก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการศึกษาวิจัย.....	5
ขอบเขตในการศึกษาวิจัย.....	6
ประโยชน์การศึกษาวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
3 วิธีการดำเนินงานศึกษาค้นคว้า.....	20
ขั้นรวบรวมข้อมูล.....	20
ขั้นศึกษาข้อมูล.....	20
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
ขั้นสรุป.....	21
4 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล.....	22
ศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงระบำ.....	22
ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของบทเพลงระบำ.....	32
เพลงระบำจีนไทยไมตรี.....	32
เพลงระบำพม่าไทยอิสรฐาน.....	66
เพลงระบำลาวไทยปณิธาน.....	87
เพลงรำวงโขงสองฝั่ง.....	115
เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย.....	129
เพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย.....	151

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลอภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	202
สรุปผลการวิจัย.....	203
ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงระบำ.....	203
ผลจากการวิเคราะห์ลักษณะของบทเพลงระบำ.....	205
อภิปรายผล.....	213
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป.....	215
บรรณานุกรม.....	216
ภาคผนวก.....	220
ภาคผนวก ก.....	221
ภาคผนวก ข.....	238
ภาคผนวก ค.....	241
ภาคผนวก ง.....	257
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	263

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรี ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งบทบาทของดนตรีมีลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัว ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นกลุ่มวัฒนธรรมใดก็ตาม ย่อมมีดนตรีที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชนของตนเอง รวมถึงบริบททางสังคมของกลุ่มวัฒนธรรมนั้น ความงามที่เราสามารถสัมผัส ความไพเราะที่เราสามารถได้ยิน ไม่ว่าจะจากบทเพลงหรือบทร้อง สิ่งเหล่านั้นคือคุณค่าที่เป็นสุนทรียศาสตร์ ที่มีอยู่ในแต่ละกลุ่มวัฒนธรรมนั้น

การสร้างงานดนตรีเป็นสิ่งที่สะท้อนความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมที่แฝงด้วยปรัชญาอันเป็นบ่อเกิดแห่งภูมิปัญญาในการเรียนรู้และเข้าใจในสังขรรณการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งยังแสดงถึงความเป็นกลุ่มชนและภาพลักษณ์ของสังคมนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน ในทางมานุษยวิทยามองดนตรีในลักษณะที่สัมพันธ์กับมนุษย์และสังคม ดนตรีคือผลผลิตของพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการสร้างงานดนตรีขึ้น มีความเกี่ยวเนื่องกับแนวคิดอันเกิดจากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมในสังคมที่มนุษย์ดำรงอยู่ การศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรีจึงเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์ในมิติของเวลาและสถานที่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือคุณค่าทางดนตรีไม่ใช่เพียงการตอบสนองความต้องการทางด้านอารมณ์และจิตใจเพียงอย่างเดียว ดนตรียังมีบทบาทหน้าที่และมีความสำคัญหรือมีความหมายในด้านอื่นๆ อีกด้วย เช่น บทบาทในการแสดงหรือการละเล่นต่างๆ บทบาทที่มีส่วนกระตุ้นความรักสามัคคีของสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ดนตรียังสามารถสะท้อนถึงความเคลื่อนไหวและพัฒนาการของสังคม ทั้งที่เกิดขึ้นเองจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเศรษฐกิจและอิทธิพลจากสังคมอื่นๆ ที่อยู่ภายนอกด้วย

ดนตรีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่รับใช้มนุษย์ ทุกชาติทุกภาษาและทุกชนชั้น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในความเชื่อทางสังคมศาสตร์ มนุษย์ยังกำหนดให้ดนตรี เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับพระเจ้า เช่น ดนตรีในพิธีกรรมทางศาสนาของชาวตะวันตก และดนตรีในความเชื่อเรื่องผีในไหว้ครูทางดนตรีของไทย ดังคำที่กล่าวไว้ว่า “ทั้งนี้ด้วยความเชื่อถือของคนเราที่ว่า การระลึกถึงคุณครูบาอาจารย์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จะกระทำให้เกิดสิริมงคลแก่ตนเอง” (กาญจนา อินทรสุนานนท์. 2531 : 63)

การดนตรีไทยในสมัยโบราณก่อนถึงยุคกรุงสุโขทัย มีความเจริญด้านศิลปะตามลำดับถึง 4 ยุค คือ ยุคทวารวดี ศรีวิชัย ลพบุรี เชียงแสน และตลอดเวลาแห่งยุคทั้งสี่นั้น ดินแดนแถบนี้มีชนชาติ ขอม มอญ ละว้า ต่างผลัดกันเข้ามาเป็นใหญ่ในดินแดนแถบนี้ และชนชาติทั้งหลายนั้นล้วนมีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดนตรีไทยสมัยสุโขทัย (ปัญญา รุ่งเรือง. 2533 : 5) ดูเหมือนว่า การศึกษาเรื่องของดนตรีไทยในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาได้ล่วงเลยมานับหลายร้อยปีจะมีปัญหาเป็นอันมาก เนื่องจากข้อมูลหลักฐานอาจชำรุดหรือถูกทำลายไปโดย

ธรรมชาติ ทำให้คนในยุคต่อๆ มาทำการสรุปหรือทราบข้อเท็จจริงในรายละเอียดได้ยากมากตามที่ มนตรี ตราโมท (2523 : 6) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า

...ศิลปะทางดนตรีขับร้องและพ็อนรำ เป็นศิลปะที่ดำเนินไปตามจังหวะของเวลา เหมือนนาฬิกาหรือชีวิตคน ซึ่งไม่มีถอยหลัง และมีสภาพเคลื่อนที่หนีได้ คือส่วนที่ ปฏิบัติแล้วในอดีตย่อมหนีไปหมด แม้ในปัจจุบันจะมีแผ่นเสียง มีเทปบันทึกเสียง มีภาพยนตร์สีและเสียง แต่เสียงและภาพที่เราได้จากสิ่งเหล่านี้ ก็ไม่เหมือนของจริง เป็นเสียงและภาพเทียมทั้งนั้น แสดงให้เห็นว่า ดนตรีนั้นเป็นสิ่งที่หาร่องรอย ของอดีตได้ยาก ยิ่งเป็นดนตรีสมัยสุโขทัยซึ่งเวลาได้ล่วงเลยมาแล้วประมาณ 700 ปี เป็นสิ่งที่หาหลักฐานมาพูดได้น้อย นอกจากคำบอกเล่าของท่านที่ได้พบเห็น มาแล้วในสมัยนั้น แต่ใครที่มีอายุ 700 ปี แล้วเหลืออยู่ที่จะเล่าให้ฟัง มีทาง เดียว คือ หาข้อความที่ท่านผู้มีชีวิตอยู่ในสมัยนั้นได้พบเห็นและเล่าไว้ด้วยการ จารึกเป็นสัญลักษณ์ลายลักษณ์อักษร บันแกะสลักหรือเขียนไว้ในภาพ หรือมีผู้ ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเท่านั้น แต่ภาษาที่พูดเมื่อ 700 ปี จนถึงบัดนี้ก็เปลี่ยนแปลง ไปมากมายจึงเป็นของยากที่จะกล่าวให้ละเอียดได้...

และจากรายงานวิจัยเรื่องดนตรีไทยแนวใหม่ช่วงปี 2520 – 2530 ได้ศึกษาถึงพัฒนาการ ทางด้านดนตรีไทย โดยกล่าวว่า ดนตรีไทยมีวิวัฒนาการมาพร้อมกับคนไทย ควบคู่ไปกับ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูด และพิธีกรรมทางศาสนามาเป็นเวลาช้านาน ดนตรีนอกจากจะแสดงออกถึงความประณีต วิจิตรพิสดารแล้ว ยังสะท้อนถึงความงามด้านจิตใจ และอารมณ์ของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย ทั้งยังเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ ของคติดกวี ผู้สร้างสรรค์และบ่งชี้ถึงความเจริญรุ่งเรืองของชาติไทย (วีรชาติ เปรมานนท์ 2532 :1)

นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวไว้ว่า จุดเริ่มต้นของดนตรีก็คือคติดกวี เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการ สร้างสรรค์ประพันธ์ดนตรี ผลงานของคติดกวีแต่ละท่านต้องใช้ความอดสาหะวิริยะเป็นอย่างมาก เพราะการประพันธ์ของคติดกวีในเพลงแต่ละเพลงนั้น ประกอบด้วยความซับซ้อนความสวยงามของ ทำนองเพลง ความกลมกลืนของเสียงประสาน และจินตนาการต่างๆ ที่คติดกวีได้บรรยายไว้ใน การประพันธ์ดนตรี ผลงานการประพันธ์ของคติดกวีต่างก็มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง เช่น โยฮัน เซบาสเตียน บัค คติดกวีในศตวรรษที่ 17 มีความแตกต่างกันกับ อินเดอพิท คติดกวีในศตวรรษที่ 20 ทั้งนี้เพราะว่าคติดกวีทั้งสองท่านมีความแตกต่างกันในด้านสิ่งแวดล้อม และยุคสมัยความบันเทิงใจเหล่านี้ จะได้ยินได้ฟังจากลักษณะพิเศษในดนตรีของคติดกวีแต่ละท่าน นอกเหนือจากความ สนุกสนานด้านเสียงเพลงแล้ว สิ่งที่สำคัญและน่าสนใจในผลงานของคติดกวีก็คือ เทคนิคและวิธีการ ประพันธ์เพลงของคติดกวีในแต่ละยุค การศึกษาค้นคว้าและการวิเคราะห์โดยละเอียดทำให้เกิด ทฤษฎีดนตรีที่มีกฎเกณฑ์และมีเหตุผลด้านการประพันธ์เพลง ตลอดจนการเรียบเรียงเสียงประสาน (เฉลิมพล งามสุทธิ 2526 : 4 – 6)

ในประเทศไทยจะเห็นว่าคิตกวีสำคัญของกรมศิลปากร ซึ่งได้รับยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติ ประจำปี 2528 คือมนตรี ดราโมท ซึ่งเป็นผู้มีผลงานทางวิชาการสาขาดนตรีมากมาย จนมีผู้กล่าวถึง ไว้ว่า...จากผลงานของท่าน ท่านได้แต่งเพลงโหมโรง เพลงประวัติศาสตร์ เพลงเฉลิมฉลองในพระราชพิธีต่างๆ และงานมงคลทั่วไป ท่านได้แต่งเพลงระบำไว้มากมาย จนได้ชื่อว่า "เจ้าแห่งเพลงระบำ" (สงบศึก ชรรณวิหาร. 2534 : 5) นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวอีกว่า

...อาจารย์มนตรี ดราโมท เป็นผู้มีการจัดเจนเป็นเลิศในด้านดุริยางคศิลป์ และคิตศิลป์เป็นนักปฏิบัติ นักทฤษฎี และนักวิชาการ รวมทั้งเป็นนักวิจัยที่มีความสามารถเป็นผู้วิเคราะห์ค้นคว้าและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างดียิ่ง ได้ค้นคว้าทางด้านโบราณคดี โบราณวัตถุ ภาพศิลปวัตถุ ประวัติศาสตร์และมานุษยวิทยาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอแล้วนำมาสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์จนเกิดลีลาใหม่ๆ ที่เหมาะสมและผสมกลมกลืนกับของเก่า ซึ่งสามารถสร้างความบันเทิงเริงรมย์ให้แก่ประชาชนอย่างดียิ่ง ผลงานวิจัยที่สำคัญของอาจารย์มนตรี ดราโมท คือเรื่องการวิจัยในการแต่งเพลงระบำชุดโบราณคดีซึ่งนอกจากจะให้ความบันเทิงแก่ประชาชนแล้วยังทำให้ผู้ชมได้รับความรู้ว่ามีทวารวดี สมัยศรีวิชัย สมัยลพบุรี สมัยเชียงแสน และสมัยสุโขทัย มีสภาพเป็นอย่างไร มีการแต่งตัวอย่างไร ลักษณะท่ารำเป็นแบบใด นับเป็นสมบัติของชาติไทยอย่างหนึ่ง...(กษภรณ์ ดราโมท. 2543)

สำหรับเพลงไทยนั้น จากตำราวิชาการ เพลงไทยแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. เพลงบรรเลง หมายถึง เพลงที่บรรเลงดนตรีล้วนๆ ได้แก่ เพลงหน้าพาทย์ เพลงเรื่อง เพลงโหมโรง เพลงหางเครื่อง และเพลงประกอบการแสดงในพิธีกรรม เป็นต้น เพลงขับร้อง หมายถึง เพลงที่มีการขับ การร้อง ร้องรับ ร้องประกอบดนตรี ได้แก่ เพลงตับ เพลงเถา เพลงเกร็ด เพลงประกอบการแสดงระบำ รำ ฟ้อน โขน ละคร และมหรสพต่างๆ

2. ยังมีข้อคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับเพลงระบำ บอกถึงลักษณะของเพลงระบำว่าเป็นที่แต่งขึ้นประกอบการรำรำมีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความรื่นเริงบันเทิงใจ เพลงระบำเป็นเพลงที่ใช้ประกอบการรำรำ ไม่มีการดำเนินเรื่องราว ขนาดความยาวของเพลงจึงมีไม่มาก อัตราจังหวะมีอัตรา 2 สองชั้น และชั้นเดียว ทำนองประกอบด้วยเพลงทำนองปานกลางและเร็วปะปนกัน เพื่อให้ผู้รำได้แสดงลีลา การรำรำได้อย่างเต็มที่ ในการแสดงรำหรือร้องหมู่เพื่อหวังก็ให้มีการแปรแถวสลับรำเป็นช่วงๆ ผู้ชมจะได้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย เพลงระบำแต่เดิมมีอยู่ 2 ประเภทได้แก่

1. เพลงระบำมาตรฐานเป็นเพลงที่มีทำนอง และการร้องที่เป็นแบบเฉพาะตัว คือ ระบำสี่บท และเพลงระบำอีกหลายประเภท เช่น ฟ้อนเล็บ ระบำโคม ระบำกระถาง เป็นต้น

2. เพลงระบำเบ็ดเตล็ดเป็นเพลงเฉพาะถิ่น เป็นเพลงประกอบการแสดงทำรำรำ เช่น ฟ้อนเล็บ ระบำโคม ระบำกระถาง เป็นต้น

...ครุมนตรี ตราโมท ได้นำความคิดเรื่องของเพลงระบำมาแต่งเป็นเพลงระบำ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดระบำที่หลากหลายรูปแบบมากขึ้น ซึ่งพอจะ แยกแยะประเภทได้ดังนี้

1. เพลงระบำประกอบการแสดงละครและโขน เช่น ระบำกฤดาภินิหาร ระบำ นพรัตน์
2. เพลงระบำเลียนแบบอิริยาบถของสัตว์ ในบทละคร เช่น เพลงระบำอัสว ลีลา ระบำนกเขา ฯลฯ
3. เพลงระบำมิตรสัมพันธ์ต่างประเทศ เช่น ระบำจีน – ไทย ไมตรี ฯลฯ
4. เพลงโบราณคดี ได้แก่ เพลงทวารดี เพลงศรีวิชัย เพลงลพบุรี ฯลฯ
5. เพลงระบำพื้นเมือง เช่น ระบำลาวกระทบไม้ ฟ้อนเทียน ระบำดอกไม้
6. เพลงระบำวีรชัย เป็นระบำที่แสดงลีลา กระบวนท่าเดินหรือแถวเดินของ เหล่าเสนายักษ์ เสนาลิง หรือเหล่าทหาร ครุมนตรีได้ปรับปรุงและปรับภาษา เพลงหน้าพาทย์ให้เหมาะสมกับการแสดงท่าเดินของยักษ์ และลิงไว้หลาย เพลง แต่ที่ทำนบรรจุทำนอง และแต่งบทร้องได้แก่ เพลงวีรชัยอาสา
7. เพลงระบำเบ็ดเตล็ดเป็นเพลงระบำที่แต่งขึ้นโดยความบังดาลใจจากดอกไม้ อุปกรณ์ของใช้ และเครื่องดนตรี เพลงดอกไม้บูชาครู เพลงระบำกรับ และ ระบำวิชณี เป็นต้น (กษภรณ์ ตราโมท. 2543, 37 – 38)

จากหลักฐานการรวบรวมบทขับร้องของครุมนตรี ตราโมท ในหนังสือ “รวมบทขับร้องของ มนตรี ตราโมท” โดย วิเชียร กุณธันท์ ได้จำแนกบทขับร้องผลงานของครุมนตรี ตามการใช้เป็น 5 กลุ่ม คือ

1. เพลงเกร็ด
2. เพลงระบำ
3. เพลงแทรกในเรื่องต่างๆ
4. เพลงในบทเรียน
5. เพลงพิเศษ

จากข้อมูลที่ยืมโดย เพ็ญพสา กล่าวว่า มีเพลงขับร้องที่เป็นเพลงระบำ มี 14 เพลง คือ ฟ้อนเล็บ รำสีนวล รำพัด ระบำอุทอง ระบำนกเขา เต่าเห่ ระบำนพรัตน์ ระบำเงือก ระบำ ไกรลาสสำเร็จ ฟ้อนดวงดอกไม้ ระบำผี ฟ้อนม่านมงคล และลาวกระทบไม้ และเพลงแทรกใน เรื่องต่างๆ ได้แก่ บทอุณยานและแม่ศรี มี ชุมนุมอุณยาน และร้องแม่ศรี ในอุณยานทศกัณฐ์ลงสวน อุณยานเข้าห้องวาริน เพลงกินระบำ บทร้องในละครเรื่อง พญาผานอง และมอญดูดาว

สำหรับบทขับร้องเพลงในแบบเรียนมี 10 เพลง คือ เพลงหนีเสือ สร้อยสนัดด ลาว สมเด็จ ลาวเจริญศรี สิงโตเล่นหาง สาธิตาเขมร พม่าเห่ ลาวดำเนินทราย เต่ากินผักบุ้ง และ สมิงทอง เป็นต้น และยังมีเพลงพิเศษมี 5 เพลง ได้แก่ เพลงพม่าไทยยธฐาน ลาวไทยปณิธาน รำวงโขงสองฝั่ง ระบายจีนไทยไมตรีและ 24 มิถุนายน (ธนาคารกรุงเทพฯ :2538)

จากผลงานของครูมนตรี ตราโมท จะเห็นว่ามีเพลงขับร้องที่เป็นเพลงระบำ หลายชุด และชุดเพลงพิเศษ คือ ชุดความสัมพันธ์ไมตรี เป็นชุดหนึ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ในยุคปัจจุบันดนตรีไทยและเพลงไทยถือว่าเป็นยุคที่พุ่งสู่ความเจริญพร้อมๆ กับการพัฒนาประเทศในด้านอื่นๆ และเนื่องจากความสัมพันธ์กับนานาชาติประเทศ มีความเปลี่ยนแปลงจากการแลกเปลี่ยน ศิลปวัฒนธรรมระหว่างกันจึงมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ในประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ความสนใจคนส่วนใหญ่มุ่งเน้นเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางด้านวัตถุทางเทคโนโลยี มีการถ่ายโยง ศิลปวัฒนธรรมไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพลงระบำประเภทขับร้องชุดสัมพันธ์ไมตรีที่ ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท โดยวางแผนกำหนดการดำเนินศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้น และ วางแผนกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อจะศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของเพลง และ วิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงระบำประเภทขับร้องใน ชุดสัมพันธ์ไมตรี โดยบันทึกเป็นโน้ตไทย และโน้ตสากล และหวังว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่องานด้านวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวกับดนตรี เป็นอย่างยิ่ง

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของเพลงระบำประเภทขับร้อง ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ไมตรี ประพันธ์โดยมนตรี ตราโมท
2. เพื่อวิเคราะห์เพลงระบำประเภทที่มีการขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์ โดย มนตรี ตราโมท

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

เพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรีซึ่งประพันธ์โดยมนตรี ตราโมท เป็นเพลงที่มีการขับร้องกันเพื่อประกอบการแสดงการร่ายรำ ตามแต่วัตถุประสงค์ที่กำหนดในระบำ ชุดนั้นๆ ผู้ประพันธ์ได้คิดประดิษฐ์ทำนอง บทร้อง ขึ้นมานั้นจะต้องใช้วิจารณญาณและความรู้ ความสามารถอย่างยิ่ง แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป มีการใช้น้อยลง คนในสังคมก็ลืมเลือนไป และการ สืบทอดลดลง จึงจะทำให้เพลงระบำประเภทขับร้อง ชุดสัมพันธ์ไมตรี ของ มนตรี ตราโมท กำลัง สูญหายไปจากประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของเพลงระบำประเภทขับร้องชุดนี้เป็น อย่างยิ่งจึงทำการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ โดยบันทึกเป็นโน้ตไทยและโน้ตสากล

* ข้อตกลงในการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีขอบเขตดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลถึงประวัติความเป็นมาและความหมายของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท โดยเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร ครู ศิลปิน ตราโมท และกรมศิลปากร
2. วิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงระบำประเภทขับร้อง ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี โดยวิเคราะห์ลักษณะ และรูปแบบของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดยมนตรี ตราโมท
3. บันทึกเป็นโน้ตไทยและโน้ตสากล พร้อม บันทึกเสียงลง CD

* ขอบเขตการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะที่ มนตรี ตราโมท ประพันธ์ทำนอง โดยจะศึกษาประวัติความเป็นมา ความหมายของเพลง โอกาสการใช้แสดง และการสืบทอดของเพลงระบำประเภทขับร้องของ มนตรี ตราโมท เฉพาะเพลงที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไมตรี ได้แก่
 - 1.1. เพลงระบำจันทน์ไทยไมตรี
 - 1.2. เพลงระบำพม่าไทยอิษฐาน
 - 1.3. เพลงระบำลาวไทยปณิธาน
 - 1.4. เพลงรำวงโขงสองฝั่ง
 - 1.5. เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย
 - 1.6. เพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย (5 เผ่า ไทยกลาง,ไทยใหญ่,ไทยลานนา,ไทยลานช้าง, ไทยสิบสองจุไทย,ไทยอาหม)
2. ศึกษาวิเคราะห์ องค์ประกอบของเพลง จากการบันทึกเสียงของกรมศิลปากรเท่านั้น

ประโยชน์การศึกษาวิจัย

1. เพื่อทราบความเป็นมา ความหมาย โอกาสที่ใช้แสดง และการสืบทอดของเพลงระบำประเภทเพลงขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดยมนตรี ตราโมท
2. ผลจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาเพลงระบำประเภทอื่น หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์เพลงประเภทอื่นต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เพลงระบำ หมายถึงเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงในการร่ายรำ เป็นชุดๆ ไม่นิยมดำเนินเป็นเรื่องราว มุ่งหวังเพื่อความรื่นเริง บันเทิงใจ ในสังคม
2. ทำนอง หมายถึง ระดับเสียงสูงๆ ต่ำๆ ที่เคลื่อนที่ไปโดยใช้ลักษณะของการร้องเพลงระบำ

3. เนื้อ หมายถึง ใช้เรียกการตีเครื่องหน้าหลังทำนองเพลงที่เป็นเนื้อแท้ของเพลงจริงๆ คือ ทำนองเพลงที่มีได้ตกแต่งพลิกแพลงอย่างไร ถ้าจะเรียกให้มีความหมายชัดเจน ก็ต้องเรียกว่าเนื้อเพลง ช้องวงใหญ่ที่ดีโดยปกตินั้น คือ เนื้อหลัง เนื้อเพลง ส่วนระนาดเอก ระนาดทุ้ม ย่อมดำเนินทำนองพลิกแพลงออกไป เปรียบได้กับหนังขนซึ่งหุ้มห่อตกแต่งให้เนืองงามขึ้นอีก

4. เพลงชั้นเดียว หมายถึง เป็นคำกำหนดอัตราของหน้าทับและเพลงโดยเฉพาะอัตราชั้นเดียวนี้ มีประโยคและจังหวะหน้าทับสั้นๆ และมักจะดำเนินจังหวะเร็ว ถ้าจะเทียบกับการบันทึกโน้ตสากลในจังหวะหน้าทับหนึ่งๆ หากเป็นเพลงประเภทไม้ ก็มีความยาวเท่ากับหนึ่งห้องของจังหวะ 2/4 ถ้าเป็นเพลงประเภทปรบไม้ก็มีความยาวเท่ากับสองห้องของจังหวะ 2/4 เพลงไทยรุ่นแรก ซึ่งโดยมากมักจะกลายมาจาก เพลงพื้นเมืองก็ควรจะเป็นอัตราชั้นเดียวทั้งสิ้น

5. เพลงสองชั้น หมายถึง เพลงที่มี อัตราจังหวะของหน้าทับ และเพลงซึ่งมีจังหวะเป็นปานกลาง ในจังหวะหนึ่งๆ ยาวกว่าอัตราชั้นเดียวอีก 1 เท่า ความยาวในจังหวะ (หน้าทับ) หนึ่ง เมื่อเทียบกับการบันทึกเป็นโน้ตสากล หากเป็นประเภทสองไม้จะมีความยาวเท่ากับ 2 ห้อง ของ 2/4 ถ้าเป็นประเภทปรบไม้ จะมีความเท่ากับ 4 ห้องของ 2/4 หรือ 2 ห้องของ 4/4 เป็นหน้าทับและเพลงที่ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ขึ้นอีกชั้นหนึ่ง ให้มีอัตราเป็น 2 เท่าของอัตราชั้นเดียว

6. เพลงสามชั้น หมายถึง เพลงที่มีอัตราของหน้าทับ และเพลงที่มีจังหวะยาวเป็น 2 เท่าของอัตราสองชั้น ความยาวในจังหวะ (หน้าทับ) หนึ่ง เมื่อเทียบกับการบันทึกเป็นโน้ตสากล หากเป็น ประเภทสองไม้จะมีความยาว เท่ากับ 4 ห้องของ 2/4 ถ้าเป็นประเภทปรบไม้จะมีความยาวเท่ากับ 8 ห้องของ 2/4 หรือ 4 ห้องของ 4/4 เป็นหน้าทับและเพลงที่ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ขึ้นเป็นทวีคูณจากอัตราสองชั้นอีกชั้นหนึ่ง การเรียกหน้าทับและเพลงในอัตราสามชั้นนั้น ได้เรียกตามชั้นที่ได้ประพันธ์ขึ้น

7. บันไดเสียง หมายถึง บันไดเสียง ในเพลงไทยซึ่งประกอบด้วยเสียง 7 เสียง เรียงตามลำดับ โดยมีกลุ่มเสียงที่เป็นเสียงหลัก 5 เสียง ดังต่อไปนี้

1 2 3 (4) 5 6 (7)

8. ลูกตก หมายถึง เสียงสำคัญของ ตัวโน้ตที่เป็นเสียงลูกตกของวรรคเพลง

9. จังหวะหน้าทับ หมายถึง จังหวะของเครื่องดนตรีที่ทำหน้าที่บรรเลงจังหวะหน้าทับได้แก่ เครื่องประกอบเครื่องหนังทั้งหมด เช่น กลองแขก กลองสองหน้า เป็นต้น

10. หน้าทับ หมายถึง ตัวที่บ่งบอกความสั้นยาวและลีลา อารมณ์ตลอดรูปแบบของเพลงหน้าทับที่นิยมใช้ในดนตรีไทยปัจจุบันสำหรับเพลงโดยทั่วไป คือ หน้าทับปรบไม้ และหน้าทับสองไม้ นอกจากนี้ยังมีหน้าทับอีกหลายหน้าทับเช่น หน้าทับสะดาบ หน้าทับมอญ - พม่า - จีน เป็นต้น

11. ท่อนเพลง หมายถึง การแบ่งบทเพลงออกเป็นส่วนๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง เพลงระบำประเภทที่มีการขับร้อง ของมนตรี ตราโมท ใช้ข้อมูลต่างๆ เพื่อประกอบการวิจัย จากเอกสาร ตำราวิชาการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

เอกสาร ตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ศิลปวัฒนธรรมไทยมีทั้งสาระและความงาม มีมากมายหลายแขนงและดนตรีก็เป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมของไทยที่มีมาแต่โบราณกาล ดังที่ สรวุฒิ สุจิตจร (2545) กล่าวไว้ว่า ความงามในวิถีชีวิตไทย จะได้รับการซึมซาบผ่านบทเพลง น่าจะเป็นส่วนช่วยให้สังคมของเรา คงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยไว้ได้อย่างไม่เสื่อมคลาย

กาญจนา อินทรสุณานนท์ (2535 :63) กล่าวว่า ดนตรีเป็นมรดกของวัฒนธรรมที่รับใช้สังคมมนุษย์ ทุกชาติ ทุกภาษาและทุกชนชั้น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ในความเชื่อทางสังคมศาสตร์ มนุษย์ยังกำหนดให้ดนตรี เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับพระเจ้า เช่น ดนตรีในพิธีกรรมทางศาสนาของตะวันตก และดนตรีในความเชื่อเรื่องผีหรือภูติของชาวไทย

สุกรี เจริญสุข (2538 : 225) กล่าวในดนตรีวิจารณ์ว่า ดนตรีไทยหมายถึง ดนตรีในราชสำนัก (Tradition Music) เป็นดนตรีที่ใช้พิธีกรรมของราชสำนัก เป็นแบบฉบับของดนตรีในสังคมสยาม เมื่อประเทศไทยไม่ได้มีแต่ชาวไทยเท่านั้น แต่ยังประกอบด้วยชุมชนอื่นอีก อาทิ แขก มอญ เขมร ญวน พม่า ลาว ผองจีน ข่า และอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมไทย

ศิลปะการฟ้อนรำเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีอยู่ในชนทุกชาติ และมีความแตกต่างกันไปตามสถานะภาพของชาตินั้นๆ สำหรับการฟ้อนรำของไทยเรานับเป็นวิชาการหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าด้านอื่น แม้แต่พระเจ้าแผ่นดินก็ต้องทรงฝึกหัดด้วย ดังที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรำพระแสงขอ บนคอช้างพระที่นั่งเป็นพุทธบูชา ในคราวเสด็จไปนมัสการพระพุทธบาทตามโบราณราชประเพณี นอกจากนี้ในวรรณคดีไทยเรื่องสำคัญบางเรื่องมีการกล่าวถึงการฟ้อนรำของเจ้านายด้วย ดังในบทละครเรื่อง อิเหนา ตอนไหว้พระ ทั้งนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าศิลปะวิชาการทางด้านนี้เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่ชนทุกชั้นต้องได้รับการศึกษาและฝึกหัดไว้

ยมโดย เพ็งพงศา (2538) การฟ้อนรำของไทยก่อนที่จะมีการแสดงเป็นรูปแบบละครรำนั้น มีการแสดงเป็นชุดต่างๆ อยู่ก่อนแล้ว ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแบ่งออกเป็นกรรรำ บวงสรวงบูชาประเภทหนึ่งและการรำบำเรออีกประเภทหนึ่ง ภายหลังจึงมีการจัดระบบการฟ้อนรำทั้งสองประเภทนี้ให้มีแบบแผนและมีรูปแบบเฉพาะแล้วเรียกการแสดงดังนี้ว่า ระบำ และรำ

ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้อธิบายความหมายของ "ระบำ" พอสรุปได้ดังนี้

“ระบำเป็นการแสดงรำรำที่ไม่แสดงเป็นเรื่อง มีระเบียบแบบแผนในกระบวนท่ารำที่แน่นอน ใช้ผู้แสดงมากกว่าสองคนขึ้นไป โดยนำท่ารำมาจากกระบวนท่ารำในเพลงช้า เพลงเร็ว และท่ารำในแม่บท ในแต่ละชุดอาจมีบทร้องประกอบหรือไม่ต้องใช้ประกอบก็ได้ แต่ต้องมีความหมายที่สมบูรณ์ทุกชุด และมีการใช้การแปรแถวอยู่เสมอ”

สุกรี เจริญสุข (2538) กล่าวใน ร้องรำทำเพลง การร้องคิดว่าเกิดขึ้นจากเปล่งเสียงอุทานอันเกิดขึ้นแต่ความดีใจ เศร้าใจและเปล่งออกเพื่อให้สงบ ให้พร้อมเพรียง จึงไม่เป็นภาษาอะไร เช่น เฮโล โห่หิ้ว ฉะนั้นเป็นต้น แล้วภายหลังแทรกคำที่เป็นภาษาเข้าประกอบ น่าจะมาแต่ทางเศร้าใจก่อน เปล่งอุทานแล้วก็พิไรต่อ ดังจะเห็นได้จากค่านางร้องไห้ ซึ่งมีว่า โอ้พระร่มโพธิ์ทอง พระพุทธเจ้าข้าเอ๋ย เช่นนี้เป็นต้น คำหน้าคำหลังเป็นอุทาน กลางเป็นคำพิไร แล้วเป็นคดีนำไปให้แทรกการกล่อมลูก เช่น โอละเห โอละหีก ลูกขึ้นแต่ดึกทำขนมแข่งม้า หรือเหเรือ เช่น โอละเห เจ้าข้าปราไชโย แล้วเติมคำที่เป็นภาษามากขึ้นทุกที กลายเป็นเพลงต่างๆ เช่น เพลงปรบไก่ เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเรือเป็นต้น ว่าเกี่ยวกับและปราชญ์แก่กัน แล้วก็นำเข้าสู่ความเพราะพร้อม เช่น ดอกสร้อย สักวา และร้องสำเนาต่างๆ

การร้องนั้น บางอย่างก็มีจังหวะ บางอย่างก็ไม่มีจังหวะ คิดว่าอย่างไม่มีจังหวะมาก่อนอย่างมีจังหวะเป็นของคิดได้ภายหลัง เครื่องประกอบจังหวะก็มีตบมือ แล้วที่จะเจ็บบมือเข้าก็ยกไปหาไม้มาตีเป็นกรับ ที่หลังเอาโทนเข้าประกอบเป็นอันเอาดุริยะเข้ามาผสมดังจะได้พรรณนาต่อไปในภายหลัง

การร้องเพลงไทย

การร้องเพลงไทย หมายถึง การเปล่งเสียงออกเป็นทำนองมีจังหวะแน่นอนสม่ำเสมอในการร้องเพลงนี้จะมีทั้งทำนองและเนื้อร้อง การร้องนี้จะถือทำนองเป็นส่วนสำคัญถ้อยคำที่ร้องนั้นจะโน้มเข้าหาทำนองจะต้องมีส่วนของทำนองเป็นประโยชน์ควรครุ่นตามทำนองเพลงที่มีผู้แต่งไว้ และจะต้องอยู่ในกำหนดของจังหวะของเพลงตายตัว ผิดพลาดไม่ได้

อรรณพ บรรจงศิลป์และคณะ (2540) ได้ทำวิจัยเรื่องความคิดและภูมิปัญญาไทยชุดดุริยางคศิลป์ ในบทที่ 6 การขับร้องนั้นได้กล่าวถึงวิวัฒนาการของการขับร้องเพลงไทยที่มีมาต่างๆ เช่น จากการสวด ทำนองเข็ง การทำขวัญนาค เพลงพื้นบ้านที่ใช้กลอนหัวเดียว เช่น เพลงเทพทองและเพลงปรบไกวรวมถึงการขับซอและหมอลำและได้กล่าวถึงเพลงโบราณที่อาจารย์มนตรี ตราโมท ได้อธิบายว่า วิธีร้องเพลงไทยโบราณมีการร้องเอื้อนเป็นเสียง เออ หรือ เอ๋ย กับแทรกสร้อยคำต่างๆ เช่น เจ้าเอ๋ย นะน้องเอ๋ย นอกจากนั้นยังกล่าวถึงการร้องเอื้อนในราชสำนักว่าเป็นการปรับถ้อยคำที่ชาวบ้านใช้แทรกและเติมในการร้องอย่างเสรีให้มีระเบียบขึ้น การร้องแบบราชสำนักมีการปรับแบบแผนใส่ดนตรีหรือเอื้อนบางช่วง สรุปได้ว่า การร้องเพลงไทยนั้นจะต้องประกอบด้วย เนื้อร้องและทำนองเอื้อนนั่นเอง และ (สุพรรณิ เหลือบบุญชู : 2540) กล่าวถึงประเภทการร้องเพลงไทยแบ่งออกได้หลายประเภท ดังนี้

1. ร้องอิสระหรือร้องเดี่ยว หมายถึง การร้องคนเดียว สามารถร้องได้อย่างอิสระ การร้องแบบนี้ใช้ร้องเวลาฝึกหัดซ้อมคนเดียวการประกวดการร้องที่ไม่ต้องมีเครื่องดนตรีและในกรณีอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ที่ไม่ต้องมีเครื่องดนตรีมาบรรเลงด้วยในลักษณะใดใดก็ตาม

2. การร้องคลอ

หมายถึง การร้องไปพร้อมๆ กับการบรรเลงดนตรี โดยทางร้องและทางของดนตรี เป็นทางที่เหมือนกัน เรียกว่า เป็นทางเดียวกัน เช่น ร้องเพลงลาวดวงเดือน คลอดนตรีขณะที่ร้องดนตรีก็บรรเลงไปพร้อมๆ กัน ในแนวทางเดียวกันฟังแล้วผสมผสานคล่องเสียงเดียวกันแทบทุกลูกตกของจังหวะ

3. การร้องเคล้า

การร้องประเภทนี้มีไม่มากนัก เพราะจัดเป็นวิธีการที่ค่อนข้างยากรวมถึงความเหมาะสมในร้องประเภทนี้

การร้องเคล้านี้ ทางร้องกับทางบรรเลงไปกันคนละทาง คนร้องก็ร้องไป ยืนเสียงในทางร้องนั้น ส่วนดนตรีก็บรรเลงในทางบรรเลง แต่อย่างไรก็ตามวรรคเพลงลูกตกก็มีส่วนที่ไปด้วยกันได้บ้าง ฟังไม่ขัดเขิน บางที่ฟังดูดีได้คล้ายเสียงประสานระหว่างคนร้องกับเสียงจากวงดนตรี

ในคำว่า “ร้องเคล้า” นี้ยังไม่เป็นที่เข้าใจกันแน่ชัดในความหมายคำว่าเคล้านี้ก็ถึงการคลุกเคล้าให้เข้ากันความที่เข้ากันได้นี้น่าจะเหมาะสม

การร้องที่สามารถเข้ากันได้ดีกับดนตรีฟังแล้วไพเราะเพราะไม่ขัดเขินโดยร้องไปพร้อมๆ กับการบรรเลงดนตรีซึ่งแตกต่างจากการร้องส่ง เพราะการส่งนั้นการร้องไม่พร้อมกับการบรรเลงดนตรี ร้องก่อนแล้วดนตรีรับสลับกันไป แต่ร้องเคล้านั้นร้องไปพร้อมๆ กับการบรรเลงดนตรี ซึ่งลีลาของการร้องกับการบรรเลงดนตรีนั้นแตกต่างกัน แต่สามารถฟังแล้วเข้ากันได้ดี

กษภรณ์ ตราโมท (2543 :) ข้อที่ครูโบราณท่านสังกัณห์ก็คือ ว่า คนร้องควรต้องเรียนจากครูที่สอนร้องเท่านั้นไม่ควรเรียนจากครูดนตรี เพราะเรื่องร้องเป็นเทคนิคพิเศษ ครูดนตรีสามารถแปลลูกฆ้องเป็นทางร้องได้ แต่ครูดนตรีจะไม่มีเทคนิคในการร้องเหมือนครูที่เล่าเรียนวิชาขับร้องมาโดยตรง ฉะนั้น ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ แล้วก็ไม่ควรหัดร้องจากครูดนตรีที่ไม่ถนัดในการขับร้องเป็นอันขาด

เพลงระบำโบราณคดีเป็นผลงานการประพันธ์เพลงของครูมนตรี ตราโมท ที่ได้รับความนิยมอย่างยิ่งชุดหนึ่ง ระบำชุดนี้ประกอบด้วยเพลงระบำ 5 เพลงคือ

1. เพลงระบำทวารวดี
2. เพลงระบำศรีวิชัย
3. เพลงระบำลพบุรี
4. เพลงระบำเชียงแสน
5. เพลงระบำสุโขทัย

ครูมนตรี ตราโมท ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการประพันธ์เพลงชุดโบราณคดีในการบันทึกเทปเพลงระบำชุดนี้ไว้ว่า

"เพลงระบำชุดโบราณคดีชุดนี้เกิดขึ้นเนื่องมาจากในระหว่างชุดแต่งโบราณสถานแถบบ้านคูบัวและอื่นๆ ได้พบโบราณวัตถุสมัยทวารวดีและศรีวิชัยเป็นอันมาก และในขณะนั้นท่านดวงกมล อับดุล รามานห์ นายกรัฐมนตรีแห่งมาเลเซียก็ดำริจะทำภาพยนตร์เรื่องบรรพบุรุษของท่าน (ภาพยนตร์เรื่อง Raja Bersiong) ซึ่งนับว่าสืบเชื้อสายมาในสมัยศรีวิชัย ได้ขอเพลงและระบำมายังกรมศิลปากร และเพื่อไปแสดงประกอบในภาพยนตร์นั้น เหตุนี้เองได้เป็นแรงบันดาลใจให้คุณชนิด อยู่โพธิ์ อธิบดีกรมศิลปากรในสมัยนั้น คิดสร้างระบำชุดโบราณคดีขึ้น โดยแบ่งเป็นสมัยๆ ตามที่นักปราชญ์ทางโบราณคดีได้กำหนดไว้ คือ สมัยทวารวดี สมัยศรีวิชัย สมัยลพบุรี สมัยเชียงแสน และสมัยสุโขทัย ได้มอบให้ข้าพเจ้าแต่งเพลงสมัยต่างๆ ขึ้น ตามหลักฐานที่ได้จากโบราณวัตถุ ภาพที่โบราณสถาน และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ข้าพเจ้าจึงได้คิดแต่งเพลงแต่ละสมัยขึ้นตามหลักฐานนั้นๆ ให้ครูนาฏศิลป์ ประดิษฐ์ทำรำเข้าประกอบ ส่วนเครื่องดนตรีที่จัดเป็นวงของแต่ละสมัยก็ดำเนินตามนัยอันเดียวกัน คือ จากโบราณวัตถุบ้าง ภาพที่โบราณสถานบ้าง และจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์บ้าง"

ลักษณะของเพลงระบำที่แต่งขึ้นประกอบการรำรำ จึงมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความรื่นเริงบันเทิงใจ ไม่มีการดำเนินเป็นเรื่องราว ขนาดความยาวจึงไม่มาก เพลงที่ใช้ประกอบการรำรำของเพลงระบำมักประกอบด้วยเพลงทำนองปานกลางและเร็วปะปนกันเพื่อให้ผู้รำได้แสดงลีลาการรำรำได้อย่างเต็มที่ หรือในการแสดงรำหมู่ก็ให้มีการแปรแถว สลับท่ารำเป็นช่วงๆ เพื่อให้ผู้ชมไม่เกิดความเบื่อหน่าย เพลงระบำแต่เดิมมีอยู่ 2 ประเภทได้แก่ เพลงระบำมาตรฐาน เป็นเพลงที่มีทำนองและการร้องที่เป็นแบบเฉพาะตัว เช่น เพลงระบำสืบท เป็นต้น เพลงระบำอีกประเภท คือ เพลงระบำเบ็ดเตล็ด เป็นเพลงระบำที่แต่งเป็นเพลงเฉพาะถิ่นประกอบการแสดงทำรำรำ เช่น ฟ้อนเล็บ ระบำโคม ระบำกระถาง เป็นต้น

ต่อมาครุมนตรี ตราโมท ได้นำความคิดคิดเรื่องของเพลงระบำมาแต่งเป็นเพลงระบำเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดระบำที่หลากหลายรูปแบบมากขึ้น ซึ่งพอจะจำแนกประเภทได้ดังนี้

1. เพลงระบำประกอบการแสดงละครและโขน เช่น ระบำกฤดาภินิหาร ระบำพรตน์
2. เพลงระบำเลียนแบบอิริยาบถของสัตว์ในบทละคร เช่น เพลงระบำอัศวลีลา เพลงระบำนกเขา ฯลฯ
3. เพลงระบำมิตรสัมพันธ์ต่างประเทศ ได้แก่ ระบำจีน – ไทยไมตรี
4. เพลงระบำโบราณคดี ได้แก่ เพลงทวารวดี เพลงศรีวิชัย เพลงลพบุรี
5. เพลงระบำพื้นเมือง ได้แก่ ระบำลาวกระโทบไม้ ฟ้อนเทียน ระบำดวงดอกไม้
6. เพลงระบำวีรชัย เป็นระบำที่แสดงลีลากระบวรทำเดินหรือเดินแถวของเหล่าเสนายักษ์ เสนาลิง หรือเหล่าทหารครุมนตรีได้ปรับปรุงและเรียงเพลงหน้าพาทย์ให้เหมาะสมกับการแสดงทำเดินของยักษ์และลิงไว้หลายเพลงแต่ที่ท่านบรรจุกทำนองและแต่งบทร้องได้แก่ เพลงวีรชัยอาสา

7. เพลงระบำเบ็ดเตล็ด เป็นเพลงระบำที่แต่งขึ้นโดยความบันดาลใจจากดอกไม้ อุปกรณ์ของใช้ และเครื่องดนตรี ได้แก่ เพลงดอกไม้บูชาครู เพลงระบำกรับ เพลงระบำวิชณี เป็นต้น

ในเรื่องการวิเคราะห์เพลงไทย มานพ วิสุทธิแพทย์ (2533) ได้จัดทำหนังสือ ดนตรีไทย วิเคราะห์ โดยศึกษาวิเคราะห์ดนตรีไทยในเรื่อง โครงสร้างทั่วไป ของดนตรีไทย ระบบเสียงและบันไดเสียง การกำหนดโน้ต บนเครื่องดนตรีไทย ทางของดนตรีไทย ทำนองหลัก (ทางฆ้อง) แนวทำนอง และแนวประสาน วรรณเพลง ลูกตก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กนอมศรี แสงทอง (2540) วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ทางร้องเพลงไทยสำเนียงมอญ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทางร้องเพลงไทยสำเนียงมอญทั้งหมด 26 เพลง โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์จากการนำข้อมูลทางร้องที่บันทึกเทปแล้วบันทึกเป็นโน้ตสากล ซึ่งบันทึกไว้ทั้งทางร้องและทางดนตรีควบคู่กันไป

การดำเนินการวิเคราะห์เริ่มจากการรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเทปทางร้องเพลงไทยสำเนียงมอญทั้ง 26 เพลงตามสถานที่ต่างๆ ศึกษาข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลเอกสารและข้อมูลเพลงแล้วศึกษาวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

- วิเคราะห์กลุ่มคำร้องและเอื้อน
- วิเคราะห์คำร้องเป็นพยางค์ตามเสียงวรรณยุกต์
- วิเคราะห์เอื้อนท้ายคำ
- วิเคราะห์เอื้อนอิสระ

ผลการวิเคราะห์พบว่า

1. บทเพลงที่มีเอื้อนจะสามารถแบ่งคำร้องออกเป็นกลุ่มๆ โดยมีเอื้อนท้ายคำต่อจากกลุ่มคำร้องและมีเอื้อนอิสระระหว่างกลุ่มคำร้อง
2. บทเพลงที่ไม่มีเอื้อนอิสระไม่สามารถแบ่งกลุ่มคำร้องออกเป็นกลุ่มๆ ได้
3. คำร้องที่แบ่งเป็นพยางค์ตามเสียงวรรณยุกต์นั้นเมื่อร้องเป็นทำนองร้องแล้วส่วนใหญ่ออกเสียงร้องให้ได้ความหมายโดยออกเสียงตามเสียงวรรณยุกต์นั้นๆ
4. เอื้อนท้ายคำเป็นเอื้อนที่เอื้อนเพื่อให้ลงเสียงลูกตกเมื่อคำร้องที่ตรงกับเสียงลูกตกนั้นๆ ร้องแล้วไม่ตรงกับเสียงลูกตก
5. เอื้อนอิสระเป็นเอื้อนที่ประดิษฐ์ขึ้นระหว่างกลุ่มคำร้องอาจจะเป็นการเอื้อนตามทำนองเพลงหรือเอื้อนแตกต่างจากทำนองเพลง

เสาวนีย์ ชี้อตรง (2540) วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์ทางร้องเพลงแขกมอญเถา มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทำนองทางร้องทั้ง 4 ทาง โดยการใช้การพรรณนาวิเคราะห์จากการนำข้อมูลทำนองทางร้องมาบันทึกเป็นโน้ตสากล

วิธีดำเนินการวิเคราะห์โดยการรวบรวมข้อมูล และนำมาบันทึกโน้ตสากล เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างและการดำเนินทำนองเพลงโดยทั่วไป ของทำนองหลักในเรื่องบันไดเสียง ขึ้นคู่เสียง ลูกตกจังหวะหน้าทับ กลุ่มเสียงของโน้ตที่ใช้ในการดำเนินทำนอง
2. ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทางร้องกับทำนองหลักในแต่ละทางร้อง
3. ศึกษาวิเคราะห์เทคนิคต่างที่ใช้ในการร้องแต่ละทางร้อง

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า

1. เพลงแขกมอญเถามีเทคนิคเฉพาะในแต่ละทางร้อง
2. เพลงแขกมอญเถามีทำนองทางร้องสัมพันธ์กับทำนองหลัก
3. เพลงแขกมอญเถาทางร้องทางที่ 3 มีแนวทางร้องต่างจากแนวอื่น
4. เพลงแขกมอญเถาได้รับการบันทึกทางร้องแต่ละทางเป็นโน้ตสากลเพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป

จิระพล น้อยนิตย์ (2540) การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ในปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาเพลงเรื่องนางหงส์ โดยมีจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์ 3 หัวข้อดังนี้

1. วิเคราะห์ประวัติที่มาเพลงเรื่องนางหงส์
2. วิเคราะห์วิวัฒนาการในเพลงเรื่องนางหงส์
3. วิเคราะห์โครงสร้างเพลงเรื่องนางหงส์

การวิเคราะห์เพลงเรื่องนางหงส์อัตราสองชั้น ดำเนินการศึกษาข้อมูลทำนองฆ้องวงใหญ่ที่ได้รับการถ่ายทอดโดยตรงจากนายจรส อัจฉรงค์ มีจำนวน 5 เพลง มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบความสำคัญของเพลงเรื่องนางหงส์ ต้องการทราบรูปแบบทำนองทางฆ้อง ซึ่งได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทางวิชาการ การสัมภาษณ์ และข้อมูลจากการปฏิบัติภาคสนามแล้วนำมาวิเคราะห์สรุปผลด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า ประวัติเพลงเรื่องนางหงส์ พระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางค์กูร) เป็นผู้เรียบเรียง และเป็นต้นกำเนิดเพลงเรื่องที่ใช้บรรเลงเฉพาะงานศพด้วยวงปี่พาทย์นางหงส์ ทั้งในพระราชพิธีและพิธีของประชาชนทั่วไป

บทเพลงในเพลงเรื่องนางหงส์ มีประวัติที่มาดังนี้

1. เพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน มีที่มาจากกรปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมจากเพลงนางหงส์ทางหลวงหรือนางหงส์ทางวัดสระเกศ
2. เพลงสาวสอดแหวน เป็นเพลงที่ใช้บรรเลงอิสระในโอกาสต่างๆ

3. เพลงแสนสุดสวาท มีรากฐานการขยายเป็นอัตราสองชั้นจากเพลงฉิ่งกระบอกทองชั้นเดียวทั้ง 2 ท่อน

4. เพลงแมลงปอทอง มีรากฐานการขยายเป็นอัตราสองชั้นจากเพลงฉิ่งกระบอกทองครึ่งชั้นท่อน 3 ส่วนทำนองเพลงแมลงปอทองทำนอง 2 เช่นเดียวกับทำนอง 2 เพลงแสนสุดสวาทและเพลงแมลงปอทองในแต่ละเพลงของเพลงเรื่องนางหงส์ มีวิวัฒนาการตามลำดับคือ

1. เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ขยายเป็นอัตราสามชั้น หกชั้น บรรเลงในงานอวมงคล และเป็นเพลงเถา บรรเลงในงานมงคล โดยเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า "เพลงเทพนิมิต"

2. เพลงสาวสอดแหวน ขยายเป็นอัตราสามชั้น (ทางพื้น) บรรเลงติดต่อกับเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน และเป็นเพลงเถา

3. เพลงแสนสุดสวาท ขยายและตัดทอนอัตราเป็นเพลงเถา 2 เพลง คือ เพลงเทพัญจวน และเพลงแสนสุดสวาท

4. เพลงแมลงปอทอง ขยายและตัดทอนอัตราเป็นเพลงเถา

5. เพลงแมลงวันทอง ขยายและตัดทอนอัตราเป็นเพลงเถา

ส่วนโครงสร้างของบทเพลงเรื่องนางหงส์ พบว่าทุกเพลงแบ่งเป็น 2 ท่อน ท่อนละ 4 จังหวะ ในแต่ละท่อนยังแบ่งเป็น 4 ประโยค 8 วรรค โดยแยกเป็นวรรคถามและวรรคตอบและแบ่งเป็นลูกตกปลายประโยค ลูกตกปลายวรรค สำหรับบันไดเสียงของเพลงเรื่องนางหงส์ประกอบด้วยบันไดเสียงโด บันไดเสียงฟา และบันไดเสียงซอลเป็นหลักคือ

1. เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ประกอบด้วยบันไดเสียงโดและบันไดเสียงซอล

2. เพลงสาวสอดแหวน ประกอบด้วยบันไดเสียงโดและบันไดเสียงซอล

3. เพลงแสนสุดสวาท ประกอบด้วยบันไดเสียงโด

4. เพลงแมลงปอทอง ประกอบด้วยบันไดเสียงโด

5. เพลงแมลงวันทอง ประกอบด้วยบันไดเสียงโดและบันไดเสียงฟา

จากการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมเพลงเรื่องนางหงส์ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 โดยพระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางค์กูร) ได้ยึดถือและปฏิบัติโดยมิได้มีการเปลี่ยนแปลงบทเพลงแต่อย่างใดจนปัจจุบัน แม้สภาวะการณ์การดนตรีไทย จะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงด้วยประการใดก็ไม่สามารถทำให้เพลงเรื่องนางหงส์สูญสลายได้

มัยลา ศรีโมรา (2540) ปริญญาโทฉบับนี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์บทเพลงของ สง่า อารัมภีร์ โดยศึกษาวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์ และแนวคิดที่ปรากฏในบทเพลงที่นำมาศึกษา จำนวน 417 เพลง และรายงานผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาปรากฏดังต่อไปนี้

รูปแบบคำประพันธ์ สง่า อารัมภีร์ มีความรอบรู้และสามารถแต่งคำประพันธ์ไทยได้เป็นอย่างดี ทั้งสามารถนำรูปแบบของร้อยกรองไทยมาใช้แต่งเพลงและสามารถวางคำได้อย่างเหมาะสมกับลีลาและทำนองเพลง รูปแบบร้อยกรองที่นำมาใช้คือกลอนและกาพย์ ซึ่งมีรูปแบบเหมือนฉันทลักษณ์เดิมและรูปแบบที่คล้ายฉันทลักษณ์เดิม

ด้านการใช้คำ นับเป็นความสามารถเฉพาะตัวของ สง่า อารัมภ์ ในการเลือกคำมาใช้ได้ สอดคล้องกับท่วงทำนองและลีลาของบทเพลง มีทั้งการซ้ำคำ การใช้ภาษาพูด การใช้คำธรรมดา การใช้คำศัพท์ การใช้คำอุทาน และการหลากคำ

ด้านการใช้โวหารภาพพจน์ สง่า อารัมภ์ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างมีชั้นเชิง เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดในบทเพลง โดยมีการใช้คำอุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ ปฏิพจน์ และสัจพจน์ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ ความรู้สึกและจินตภาพได้ชัดเจนขึ้น

ด้านการใช้สัญลักษณ์ ปรากฏน้อยมาก แต่บางเพลงที่มีการใช้สัญลักษณ์ก็มีความหมายที่กระชับใจ ทำให้ผู้ฟังเพลงได้รับอารมณ์ที่สมบูรณ์ด้วยรสคำและรสความ

ด้านแนวคิดที่ปรากฏในบทเพลงของ สง่า อารัมภ์ ที่มีมากที่สุดคือ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก รองลงมาคือ แนวคิดเกี่ยวกับศาสนา แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงและแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ สิ่งศักดิ์สิทธิ์

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า ผลงานของ สง่า อารัมภ์ ถึงแม้ว่าบทเพลงส่วนใหญ่จะเป็นบทเพลงเกี่ยวกับความรัก แต่ สง่า อารัมภ์ ได้แนะแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ดีซึ่งผู้ฟังสามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

สงบศึก ธรรมวิหาร (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวคิดและวิธีการของมนตรี ดราโมท ในการอนุรักษ์และถ่ายทอดดนตรีไทยและเพลงไทย โดยใช้วิธีวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า

ควรมีการสร้างเครื่องดนตรีไทยให้ได้มาตรฐาน โดยการรักษาเอกลักษณ์ของเครื่องดนตรีไทยไว้ ผู้บรรเลงและผู้ฟังควรรู้หน้าที่ของเครื่องดนตรีไทย หลักการผสมวงและโอกาสในการบรรเลง การร้องและการบรรเลงต้องให้ถูกต้องตามแบบแผนเดิม การแต่งเพลงใหม่ควรมียึดรูปแบบเดิมและควรมีการปรับให้เข้ากับยุคสมัย ผู้ชำนาญการดนตรีไทยควรแต่งตำราดนตรีไทยและพยายามสอดแทรกเนื้อหาของดนตรีไทยและเพลงไทยในงานเขียนต่างๆ และส่งเสริมดนตรีไทยในสังคม รัฐบาลต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริมดนตรีไทยและเพลงไทย

สำหรับด้านแนวคิดและวิธีการในการถ่ายทอดดนตรีไทยและเพลงไทยพบว่า การสอนต้องเริ่มด้วยภาคปฏิบัติจากง่ายไปหายาก ครูที่มีความรู้ความสามารถจริงเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด การใช้เทคโนโลยีต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะ รัฐบาลควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและครูผู้สอน ควรมีการแต่งตำราเกี่ยวกับดนตรีไทยให้นักดนตรีและประชาชนได้รู้และเข้าใจ เพื่อเป็นพื้นฐานในการบรรเลงและการฟังอย่างเข้าใจและซาบซึ้ง

รุจี ศรีสมบัติ (2543) การทำวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพลงชุดเสภาขับร้องโดย ครูศิริ วิชเวช เพลงชุดเสภาประกอบด้วย เพลงพม่าห้าท่อน , เพลงจระเข้หางยาว , เพลงสี่บท และเพลงบุหลัน วัดฤๅษะสงฆ์ของการทำวิจัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเสียงลูกตกของทำนองร้องกับ

ทำนองเพลงและศึกษาเทคนิคการขับร้อง ข้อมูลนี้ได้จากการบันทึกเทปและนำมาบันทึกเป็นโน้ตสากล ผลการศึกษามีดังนี้

1. โครงสร้างของทำนองเพลง

- เพลงพม่าห้าท่อน เป็นเพลงที่ขับร้องในบันไดเสียง “โด” และมีบางวรรคเพลงในช่วงสั้นๆ ที่ขับร้องในบันไดเสียง “ซอล”

- เพลงจะเข้หางยาวท่อน 1 เป็นเพลงที่ขับร้องในบันไดเสียง “โด” มีบางช่วงสั้นๆ ที่มีการเปลี่ยนเป็นบันไดเสียง “ฟา” และ “ซอล”

- เพลงบุหลัน เป็นเพลงที่ขับร้องในบันไดเสียง “ฟา” ทั้งหมด

2. คำร้อง จากการศึกษาพบว่า เมื่อออกเสียงคำร้องเป็นทำนอง จะมีความสัมพันธ์กับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาพูดในลักษณะของการดำเนินทำนองที่เคลื่อนที่ไปในแนวเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นบางคำที่ต้องการร้องให้ตรงกับเสียงลูกตก

3. การเอื้อน

- เอื้อนท้ายคำ เป็นการเอื้อนที่ให้ตรงกับเสียงลูกตก

- เอื้อนระหว่างคำ เป็นการเอื้อนสั้นๆ ที่อยู่ระหว่างคำร้องเอื้อนอิสระ เป็นการเอื้อนที่ใช้ทักษะแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้ขับร้อง การเอื้อนนี้ลูกตกของทำนองเอื้อนจะตรงกับลูกตกของทำนองเพลง แต่ทิศทางของทำนองอาจแตกต่างกัน

4. เทคนิคการขับร้อง ที่เป็นคำร้อง และที่เป็นเอื้อนใช้เทคนิคดังนี้

- ผันเสียง คือ การทำเสียงให้สูงขึ้น

- กระทบคำ คือ การขับร้อง 1 พยางค์ เป็นหลายโน้ต

- อมเสียง คือการขับร้องที่มีตัวสะกดอยู่ในมาตรา แม่กม และคำที่ใช้สระอำ

- กระทบเสียง คือ การเอื้อนที่ใช้หลายเสียงหลายตัวโน้ต

- เสียงปรียบ คือ การสะกดเสียงสั้นๆ ในตอนท้าย

- เสียงครั่น คือ การทำเสียงให้สั่นสะเทือน

กาญจนา อินทรสุณานนท์ และคณะ (2543) การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพลงระบำบ้านนา ตำบลบางลูกเสือ อำเภอองค์รักษ์ จังหวัดนครนายก มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงระบำบ้านนา

2. การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของเพลงระบำบ้านนา

โดยมีผลการวิจัย ในการศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงระบำบ้านนาพบว่า ในบทเพลงระบำบ้านนากล่าวถึง ค่านิยมในการนับถือศาสนาพุทธ พ่อแม่ ครูและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มรรยาทในการต้อนรับ การแต่งกาย อาชีพ เศรษฐกิจ การเมือง ยาเสพติด ความรักระหว่างชายหญิง ผัวเมีย พ่อแม่ลูก ความรักชาติพระมหากษัตริย์ และเรื่องเพศ นอกจากนั้นเพลงระบำบ้านนายังมีบทบาทต่อสังคมในการสร้างความบันเทิง ความสามัคคี การแจ้งข่าวสาร บันทึกเรื่องราวและให้ความรู้ในด้านต่างๆ

ผลการวิจัยในการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของเพลงระบำบ้านนาพบว่า เพลงระบำบ้านนามีลักษณะคำประพันธ์เป็นลักษณะกลอนแปดหัวเดียว แต่กลอนที่พบส่วนใหญ่มีมากกว่า 8 คำ และบาทบทก็มีน้อยกว่า 8 คำ เป็นลักษณะกลอนชาวบ้านมีคำเสริมมาก เช่น เสีย, มา, กันละเหว ย ฯลฯ และพบลักษณะเด่นของทำนอง เช่น ทำนองร้องสร้างบนกลุ่มเสียง เช่นเดียวกับเพลงไทยที่ใช้โน้ต 5 เสียง ทำนองร้องขึ้นอยู่กับวรรณยุกต์ มีการตั้งระดับเสียงใหม่ในกลางคำกลอน มีการใช้ทำนองเคลื่อนที่สวนทางกับเสียงวรรณยุกต์ ใช้ทำนองต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์เดียวกัน ใช้เสียงซ้ำที่คำร้องมีเสียงวรรณยุกต์เสียงเดียวกันและต่างเสียงกัน

สัจด์ ภูเขาทอง (2532) ได้กล่าวไว้ในหลักการวิเคราะห์เพลงไทยว่า การวิเคราะห์บทเพลงไทย หมายถึงการนำเอาบทเพลง ซึ่งอาจจะเป็นบทร้อง หรือบทบรรเลงมาจำแนกส่วนต่างๆ หรือรายละเอียดที่อยู่ในเพลงออกแสดงให้เห็น รายละเอียดต่างๆ ที่ว่านี้อาจเป็นคุณสมบัติที่อยู่ในตัวบทเพลงเอง หรืออาจเป็นส่วนประกอบสำหรับบทเพลงที่เกิดจากความนิยมและได้ปฏิบัติสืบเนื่องมาจนเป็นจารีตประเพณี

บทเพลงที่นำมาวิเคราะห์นี้อาจเป็นเสียงที่เกิดจากการบรรเลง หรือบทเพลงที่เกิดจากการบันทึกโน้ต ประกอบขึ้นด้วยส่วนสำคัญที่ถือว่าเป็นหลัก คือ ส่วนที่ทำให้เกิดเป็นเสียงที่สามารถสร้างสัญลักษณ์ที่แทนเสียงได้ กับส่วนที่เป็นระเบียบหรือหลักการหรือไวยากรณ์ของเพลงสิ่งที่ควรนำมาวิเคราะห์ในบทเพลงไทยประกอบด้วยสิ่งเหล่านี้

1. ส่วนที่เป็นทำนองหลัก หรือเนื้อของเพลง ทั้งทำนองร้องและทำนองบรรเลงจะทำนองหลักของเพลงหรือตัวเพลงที่แท้จริง ในภาษาดนตรีไทยเราเรียกว่า “ลูกฆ้อง”
2. ส่วนปรุงแต่ง ทั้งทำนองร้องและทำนองบรรเลง จะมีส่วนปรุงแต่งวัตถุประสงค์ที่นักดนตรีต้องการ ว่าต้องการให้เกิดอารมณ์แบบใด แม้ว่าทำนองร้องกับทำนองบรรเลงจะประกอบขึ้นด้วยส่วนปรุงแต่งด้วยกัน แต่หลักการไม่เหมือนกัน คือ ทำนองร้องประกอบด้วยทำนองเพลงและคำร้อง สำหรับทำนองเพลงจะต้องปรุงแต่งให้เกิดความไพเราะบ้าง ให้มีเสียงที่ไม่กระด้างบ้าง ให้เกิดอารมณ์ต่างๆ บ้าง
3. ทำนองพิเศษ ที่เกิดจากเทคนิคการบรรเลง ทำนองแบบนี้อาจสอดแทรกทั่วไประหว่างเพลงบางเพลง เช่น ลูกสะบัด ลูกขี้ ลูกล้อ ลูกเหลียม ลูกขัด ลูกตาม หรือลูกกวาด เป็นต้น
4. ส่วนของเพลง ได้แก่ ทำนองที่ประดิษฐ์ขึ้นไว้โดยเฉพาะ ที่เห็นว่าไพเราะและงดงามแล้ว นำเข้าไปประกอบเป็นส่วนหนึ่งของบทเพลง บางครั้งเรียกว่า “กลอน” ของเพลงและยังรวมไปถึงทำนองเพลงที่เราเรียกว่า ลูกเท้า และลูกโยนด้วย ซึ่งนักดนตรีได้ประดิษฐ์ขึ้นเป็นทำนองเฉพาะอันแตกต่างไปจากทำนองเพลงทั่วไป
5. ประเภทของเพลง เช่น เพลงเถา เพลงตับ เป็นต้น
6. การประสานเสียงตามแบบไทย
7. คีตลักษณ์หรือรูปแบบ
8. สำเนียงของทำนองเพลง
9. บันไดเสียง หรือ Mode ของบทเพลง

10. อัตราของเพลง

11. ลักษณะของจังหวะหน้าทับ และจังหวะฉิ่ง รวมทั้งลีลา (Rhythm) ของจังหวะ

12. การเปลี่ยนบันไดเสียงภายในตัวเพลง

13. เทคนิคการบรรเลง

14. ประโยคของเพลงทั้งที่ใช้วัดกันภายนอก และวัดภายในรูปของไวยากรณ์ ลักษณะของเสียงที่เป็นตัวเชื่อมต่oprโยคของเพลงอันเป็นส่วนทำให้เกิดบทเพลง

15. อารมณ์ของเพลง

16. รากฐานและความเป็นมาที่ทำให้เกิดบทเพลงนั้นๆ

ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ (2534) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การวิเคราะห์ทาง้องเพลงสาธุการ" โดยเนื้อหาเป็นการศึกษาข้อมูลทำนองทาง้องวงใหญ่ ซึ่งบรรเลงด้วยเพลงสาธุการ จำนวน 10 ทาน จากนักดนตรี ผู้มีประสบการณ์ทางด้านดนตรีมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 35 ปี จำนวน 10 ทาน จากจำนวนเพลงทั้ง 10 เพลง ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบทำนองทาง้องกำหนดไว้ อย่างมีกฎเกณฑ์ คือ ส่วนที่เป็นประโยคนำ 1 ประโยค ส่วนที่เป็นเนื้อทำนอง 54 ประโยค เนื้อทำนองแบ่งเป็นเที่ยวแรก และเที่ยวหลัง มีลักษณะรูปแบบ A B A C ทำนอง 6 เที่ยว แรกเริ่มจาก A ถึง B เที่ยวหลัง ย้อนซ้ำทำนองที่รูปแบบ A แล้วแยกทำนองไปยังรูปแบบ C ซึ่งมีชื่อเฉพาะว่า สาธุการเที่ยวน้อย หรือพระเจ้าเปิดโลก ส่วนระดับเสียงลูกตกมี 6 เสียง คือ เสียง เร มี ฟา ซอล ลา และ ซี

ประภัสสร ดัณฑโอภาส (2545) ปรินญานิพนธ์นี้ เป็นการศึกษาเพลงระบำที่ประพันธ์โดยอาจารย์มนตรี ตราโมท มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษา คือ

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงระบำที่เกี่ยวกับสัตว์ทั้ง 8 เพลง
2. เพื่อศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์เพลงที่เกี่ยวกับสัตว์
3. เพื่อศึกษาทำนองเพลงระบำที่แสดงออกถึงลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของสัตว์แต่ละชนิดและความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องกับบทเพลงอื่นๆ
4. เพื่อบันทึกเป็นโน้ตไทยและโน้ตสากล

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า

1. ประวัติเพลงที่เกี่ยวกับสัตว์ทั้ง 8 เพลง คือ เพลงมฤคเเร้ง (ระบำกวาง) เพลงบันเท็งกาส (ระบำควาย) เพลงกฤษณเกษม (ระบำช้าง) เพลงระบำม้า เพลงระบำปลา เพลงมยุราภิรมย์ (ระบำนกยูง) เพลงระบำนกเขามะราปี และ เพลงระบำนกเขาสามหมู่ พบว่า ทั้ง 8 เพลงจัดสร้างในช่วง พ.ศ.2499 - 2504 เป็นเพลงระบำประกอบระบำเบ็ดเตล็ด โดยมีลักษณะท่วงทำเป็นนาฏศิลป์ ให้ใกล้เคียงอิริยาบถเฉพาะสัตว์ต่างๆ เป็นชุดการแสดงส่วนหนึ่งของโขน และละคร
2. โครงสร้างของเพลงระบำในส่วนต่างๆ ดังนี้
 - 1.1.การแบ่งท่อน พบว่าการแบ่งท่อนเพลง แยกได้ 4 รูปแบบ คือ
 - รูปแบบที่ 1

- ทำนองเกริ่น + ทำนองสองชั้น + ทำนองชั้นเดียว
- รูปแบบที่ 2
ทำนองสองชั้น + ทำนองชั้นเดียว + ทำนองจบ
 - รูปแบบที่ 3
ทำนองเกริ่น + ทำนองสองชั้น + ทำนองจบ
 - รูปแบบที่ 4
ทำนองสองชั้น + ทำนองชั้นเดียว

1.2. ลูกตก และบันไดเสียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. พบลูกตกของเพลงระบำที่มีความสัมพันธ์กันในลักษณะของการยืดขยาย และตัดทอน ทำนองอยู่ 2 เพลง
 2. พบเพลงระบำที่มีบันไดเสียงเพียงทั้งเพลงอยู่ 6 เพลงและเพลงระบำที่ใช้ บันไดเสียง 2 บันไดเสียงอยู่ 2 เพลง
 3. ทิศทางการเคลื่อนที่ของลูกตก ลักษณะ ช่วงเสียงที่แคบและกว้างสลับกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในเสียงช่วงคู่ 2 , 3 , 4 และ 5 เป็นหลัก คล้ายคลึงกับบทเพลงอื่นๆ ที่ประพันธ์โดยอาจารย์มนตรี ตราโมท
 4. รูปแบบกระสวนจังหวะ พบว่ามีลักษณะที่แตกต่างๆ กันไปตามลักษณะประเภทของสัตว์ ในแต่ละเพลงโดยอาศัยจินตนาการ ของผู้ประพันธ์ ประกอบกันไป
3. ทำนองเพลง ระบำที่แสดงออกถึงลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของสัตว์แต่ละชนิด พบว่าเพลงระบำแต่ละเพลงจะใช้รูปทำนอง การเคลื่อนทำนองและกระสวนจังหวะ เพื่อสื่อถึงลักษณะที่แตกต่างกันของสัตว์ แต่ละประเภท
- ความสัมพันธ์หรือเกี่ยวกับบทเพลงอื่นๆ พบว่า เพลงระบำ ทั้ง 8 เพลง ประพันธ์โดยเกี่ยวข้องกับเพลงเดิมที่มีอยู่แล้ว ส่วนอีก 2 เพลงไม่พบว่าประพันธ์จากเพลงที่อยู่เดิม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการศึกษาออกตามลักษณะของการดำเนินการวิจัย เป็นไปตามลำดับขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล
2. ขั้นศึกษาข้อมูล
3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล
4. ขั้นสรุปข้อมูล

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 แหล่งการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน โดยการรวบรวมจากหนังสือ เอกสาร บทความวารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 1.1.1 ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 1.1.2 ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยมหิดล
- 1.1.3 ห้องสมุดของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
- 1.1.4 ห้องสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.1.5 ห้องสมุดดนตรี กรมศิลปากร
- 1.1.6 ห้องสมุดสำนักไทยคดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ท่าพระจันทร์)
- 1.1.7 หอสมุดแห่งชาติ (ท่าสาทร)

1.2 การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเพลงระบำ

- 1.2.1 กษภรณ์ ดราโมท
- 1.2.4 ครูศิลป์ ดราโมท
- 1.1.3 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเพลงระบำ
- 1.1.4 นักวิชาการทางด้านเพลงระบำ

2. ขั้นศึกษาข้อมูล

- 2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเมื่อได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ
- 2.2 สัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับเพลงระบำ
- 2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียง นำมาเขียนเป็นโน้ตไทยและโน้ตสากล และวางแผนวิเคราะห์

3. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท

3.2 ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงในด้านรูปแบบ จังหวะ ทำนอง ของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี โดยศึกษาจากเพลงระบำ ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท ดังต่อไปนี้

3.2.1 เพลงที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ คือ

3.2.1.1 เพลงระบำจีนไทยไมตรี

3.2.1.2 เพลงระบำพม่าไทยอิริฐาน

3.2.1.3 เพลงระบำลาวไทยปณิธาน

3.2.1.4 เพลงร่ำวงโขงสองฝั่ง

3.2.1.5 เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย

3.2.1.6 เพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย

ซึ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท โดยมีลักษณะของการวิเคราะห์ ดังนี้

3.2.2 รูปแบบ

3.2.2.1 ลักษณะของ วรรคเพลง ประโยคเพลง ท่อนเพลง

3.2.2.2 ลูกตกและบันไดเสียง

3.2.2.3 รูปแบบของกระสวนจังหวะ

3.2.2.4 การเคลื่อนที่ของทำนอง

4. ชั้นสรุปข้อมูล

4.1 นำเสนอแนวคิดและสาระสำคัญ จากการศึกษาค้นคว้าในเชิงคุณภาพแบบพรรณนาวิเคราะห์

4.2 อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรีประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท ครั้งนี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามหัวข้อในบทที่ 3 ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรีประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท
2. ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงในด้านรูปแบบ จังหวะ ทำนอง ของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี โดยศึกษาจากเพลงระบำ ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงระบำ

ประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรีประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท จากการศึกษาเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท ดังนี้

เพลงระบำ ความหมายพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึงเพลงที่ประกอบการแสดงฟ้อนรำเป็นชุด เน้นศิลปะความงดงาม สีสของการรำ ไม่มีการดำเนินเรื่องราว เช่น ระบำ สืบบท ระบำพรหมมาสตรี เป็นต้น

เพลงระบำที่มนตรี ตราโมท ได้ประพันธ์ไว้มีหลากหลายประเภท อาทิ เพลงระบำเกี่ยวกับสัตว์ เช่น ระบำนกเขา ระบำม้า ระบำปลา ระบำมยุราภิมณฑ์ ระบำกุญชรเกษม ระบำบันเทิง กาสกร ระบำมฤคเรริง ฯลฯ

ต่อมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2498 เป็นต้นมาทางกรมศิลปากรได้จัดให้มีรายการการแสดงนาฏศิลป์ไทยเพื่อนำไปเผยแพร่ต่างแดน ในฐานะทูตวัฒนธรรมเพื่อเจริญความสัมพันธ์ไมตรีอันดีงามกับต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมจึงทำให้มีเพลงระบำมิตรสัมพันธ์ไมตรีมากมาย เช่น ระบำจีน-ไทยไมตรี ระบำลาว-ไทยปณิธาน ระบำพม่า – ไทยอธิษฐาน ระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่น-ไทย ซึ่งบทเพลงเหล่านี้เป็นเพลงที่ มนตรี ตราโมท ได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้ประกอบการแสดงระบำเป็นสำคัญ ซึ่งในการประพันธ์นั้น มนตรี ตราโมท ได้นำเอาบทเพลงเก่ามาดัดทำนอง ขยายทำนอง ผสมผสานกัน หรือประพันธ์ขึ้นใหม่ทั้งหมด ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ความสามารถผู้คิดสร้างสรรค์ ประกอบกับการมีประสบการณ์และมีจินตนาการเป็นเลิศ เพื่อให้สอดคล้องกับชุดการแสดงแต่ละชุดที่มีความแตกต่างกันไป ส่วนเพลงที่นำมาศึกษาในครั้งนี้เป็นเพลงระบำที่มีการขับร้องเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ มีทั้ง 6 เพลง คือ

- เพลงระบำจีนไทยไมตรี
- เพลงระบำพม่าไทยอธิษฐาน

- เพลงระบำลาวไทยปณิธาน
- เพลงรำวงโขงสองฝั่ง
- เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย
- เพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาองค์ประกอบต่างๆ โดยนำเพลงระบำประเภทขับร้องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ทั้ง 6 เพลง ที่กล่าวมาข้างต้น มาวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ดังนี้

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท

2. ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงในด้านรูปแบบ จังหวะ ทำนอง ของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี บทเพลงที่ศึกษาทั้ง 6 เพลง เป็นเพลงระบำที่มีการขับร้องเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่ประพันธ์โดยมนตรี ตราโมท มีดังนี้

1. เพลงระบำจีนไทยไมตรี

ประวัติความเป็นมา

เมื่อ พ.ศ. 2519 รัฐบาลไทยได้มอบหมายให้นายรังสฤษดิ์ เชาวนศิริ อธิบดีกรมศิลปากร นำคณะนาฏศิลป์ไทยแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยให้ มนตรี ตราโมทประพันธ์บทร้องภาษาไทย และทำนองเพลง คุณหญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี เป็นผู้ประพันธ์ทำรำ การแต่งกายเป็นแบบจีน และไทย รำร่วมกัน เรียกกระบวนชุดนี้ว่า “ระบำจีนไทยไมตรี” ต่อมาได้นำบทเพลงไปแปลเป็นภาษาจีน และเมื่อเดินทางไปแสดง ณ กรุงปักกิ่ง ได้มีศิลปินจีน ช่วยแนะนำตกแต่งลีลาท่าทำให้เป็นแบบจีนมากขึ้น

บทร้อง เพลงระบำจีนไทยไมตรี ดังนี้

บทร้องชุดที่ 1

จีนไทยในสมัยหลายพันปี	ร่วมฤดีรักมั่นกันทั้งสอง
ด้วยสืบลายสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง	ที่เกี่ยวดองกันมาแต่คราบรพ
แม้จะได้เห็นห่างบางสมัย	แต่ดวงใจจดรักสมัครมั่น
เมื่อคิบลกลับพานพบประสพกัน	ก็กระสันรักเตือนเหมือนเดิมมา
แต่จะไปจีนไทยจะใกล้ชิด	ผูกสนิทสัมพันธ์กันแน่นหนา
จะรักกันตลอดไปไม่โรยรา	ซึ่งเป็นสัจวาจาที่จริงใจ
หากว่าใครขาดเหลือต่างเมื่อแผ่	ช่วยกันแก้อุปสรรคไม่ผลักไส
ขอฟ้าดินเป็นพยานอันเกรียงไกร	ว่าจีนไทยไมตรีมั่นนิรันดร์เอย

บทร้องภาษาจีน - เพลงจงไห่โย่วยี่ -

ชูเชียนไหลจงไห่เหลียงกั๋ว
 เสียบ โถ่งชินจินหฺย ชุ่ยหฺยตี้
 เซียงชินเจียง ไอลี้ ไหลยิวจ้าว
 เหลียงเซียง เจียงหวัง เฮอะจ้าวฮูเจียน
 ฉวนโถ่งโย่วยี่ ชุ่ย โย่วจงต้วน
 ปี่ฉือหวายเนี่ยน เหยินหยาน ฉวนไจ้
 หฺยจินปิง เจียงฉง ไจ้จาดโค
 จงไห่ฉิ่ง หฺยเซียง ไ้อ์หฺวเจียน
 เซียนไจ้ฉง ไท่ถง เหวยชินไ้อ์
 ปี่ฉิ่นฉิ่ง ยี่วูลิง เจียนเจียน
 หย่งเจีย ถงชิน เหยินจิวตี้ฉาง
 ฮี้จี้โถ่ง จิงเถิง เซียงไต้
 หฺยหฺยี้ยี้ คุ่นครู่ยี้ หฺยี้บังหมาง
 ฉินชิน ฉินยี้จ้าว ปุ่หฺยิว ย้วน
 หวางเทียนไจ้ ฉิ่งเป่า ยี้ จงไห่
 เหลียงกั๋ว ฉิง ยี่โย่ง เห่งปู้ต้วน

ต่อมา พ.ศ. 2522 นายเดโช สวานานนท์ อธิบดีกรมศิลปากร ได้นำคณะนาฏศิลป์ไทยไปเผยแพร่วัฒนธรรม ที่สาธารณรัฐประชาชนจีนอีกครั้งหนึ่ง จึงมอบหมายให้ มนตรี ตราโมท ปรับปรุงบทร้องบางตอน โดยดัดแปลงจากของเดิม ดังนี้

บทร้องชุดที่ 2

จีนไทยในสมัยหลายพันปี	ร่วมฤดีรักมั่นกันทั้งสอง
ด้วยสืบลายสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง	ที่เกี่ยวดองกันมาแต่คราบรพ
แม้บัดนี้ยังเหนียวเกลียวไมตรี	แนบฤดีผูกรักสมัครมั่น
ตั้งเชือกเกลียวเหนียวมิตรสนิทกัน	ตรึงกระแสนรักครองสองพารา
คู่มิตรแท้จีนไทยใจมั่นมิตร	แนบสนิทยืนยั่งดังแผ่นฟ้า
ไม่มีวันแตกรานเลื่อมโรยรา	ซึ่งเป็นสัจวาจาที่จริงใจ
หากว่าใครขาดเหลือต่างเผื่อแผ่	ช่วยกันแก้อุปสรรคไม่ผลักใส
ขอฟ้าดินเป็นพยานอันเกรียงไกร	ว่าจีนไทยไมตรีมั่นนิรันดร์เอย

จะเห็นว่าจากเนื้อเพลง มีความหมายบ่งชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศจีน นั้น
แน่นแฟ้นมานานหลายพันปี ซึ่งหากดูจากหลักฐานโบราณคดี ทำให้เราทราบว่าประจักษ์เป็นประเทศ
ที่มีอารยธรรมเก่าแก่ของโลกแห่งหนึ่ง ตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 12 เป็นต้นมา วัฒนธรรมที่มีอยู่
ดั้งเดิม กับวัฒนธรรมใหม่ที่รับวัฒนธรรมในพระพุทธศาสนาเข้ามาแทรกในวิถีชีวิตของคนใน
สังคมไทย จะเห็นว่า มีความสัมพันธ์ติดต่อกันทั้งด้านการค้า การเมือง การปกครอง และการทูต
สนวนไมตรี ตลอดจนชาวจีนยังได้อพยพโยกย้ายเข้ามาทำกินและอาศัยในประเทศไทย จนเป็นสังคม
ใหญ่ มีหลายพื้นที่ทั่วประเทศ สำหรับในกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ของวัฒนธรรมชาวจีนที่เด่นชัด
คือบริเวณถนนเยาวราช และย่านสำเพ็งอยู่ในพื้นที่การปกครองเขตสัมพันธวงศ์ มีชุมชนชาวจีน
และคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่หนาแน่น ซึ่งมีวัฒนธรรมชาวจีนเด่นชัดในประเทศไทยในปัจจุบัน

2. เพลงระบำพม่าไทยอริยฐาน

ประวัติและที่มา เพลงนี้ประพันธ์ขึ้นเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างประเทศพม่ากับประเทศไทย เรียกว่าระบำพม่า – ไทยยอริชฐาน เมื่อ พ.ศ.2493 จอมพลแปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีสมัยนั้นได้มีบัญชาให้กรมศิลปากร นำทิวทัศน์ธรรมไปเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศสหภาพพม่า นายมนตรี ตราโมท แต่งบทร้องภาษาไทยและแต่งทำนอง นายวิจิต มณเฑียรวงศ์ ถอดคำแปลเป็นภาษาพม่า โดยใช้บทร้องตอนแรกใช้ภาษาไทย ตอนที่สองใช้ภาษาพม่า และท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนีย์ ร่วมกับนางละมุล ยมะคุปต์ ประดิษฐ์ทำนอง การแสดงชุดนี้กำหนดให้แสดงแต่งกายแบบพม่าและแบบไทย

เพลงระบำพม่าไทยอริยฐาน

เนื้อร้อง – ทำนอง
แปลโดย

มนตรี ตราโมท
วิจิต มณเฑียรวงศ์

เราพี่น้องผองประชาพม่าไทย
จะรักกันมั่นคงดำรงนาน
โต ปี่ ดอง ชูเมี้ยว ตา บมา-ไทย
หยี่ เย็น อโก มียา เซต เสตซา
ไทยรักพม่า – ด้วยสัจจาจริงใจ
เหมือนพี่เหมือนน้อง – ร่วมเผ่าพงศ์พงศา
เราสองชาติมีพระพุทธศาสนา
ถึงต่างดินแดนเหมือนร่วมแคว้นแผ่นดินไท

ขอโน้มใจอัญชลิตอริขฐาน
จวบจนกาลฟ้าดินสูญสิ้นไป
แลต ส่ง พยา อเตยถ่าน ยจำตา
ถ่า ว่า เชน มแย้ ดี เสโบัว ยา
พมารักไทย – ด้วยจริงใจสัจจา
กลานตามกันมาตั้งแต่คราเยาว์วัย
แนบแน่นวิญญูณ์เป็นยอดธงชัย
ด้วยว่าดวงใจยึดธงชัยเดียวกัน

เมตดำ เซ่กำ บม่า อ้า ไทย กาส่า	บม่า ก้า ไทย อ้าลา เซด เมตดำ
ตะอู่ ด่งเซน พว่า แบ แ่น บม่า	ปะแนด เมตดา อโด่นตี้ เส่มา
ตูซี่ ถัดฆ่า มียัดโบว์ดำ ดาตะนา	บ่าว่า เหวันเยน กว่ายี่ มาซา
ด้าล่า เยม เย อ่องลันเยย มียัด เสง่เด	เซ่ตจี เซวัน ปียะแด้ว มหียัดฆ่า

ประเทศพม่ากับไทยนับเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดกันเพราะที่มีพื้นที่ติดต่อกันทางแนวชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทย ตั้งแต่แถบจังหวัดทางภาคเหนือทอดยาวตามแนวเขาตะนาวศรีลงไปแถบจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีการติดต่อกันมาช้านานทั้งทางด้านการค้าและสงคราม พม่านับว่าเป็นประเทศที่มีอารยธรรมคล้ายคลึงกัน และที่สำคัญที่สุดคือทั้งสองประเทศนับถือพุทธศาสนาเหมือนกัน จึงเปรียบเสมือนบ้านพี่เมืองน้อง

3. เพลงระบำลาวไทยปณิธาน

ประวัติความเป็นมา เพลงระบำลาวไทยปณิธาน เป็นเพลงประกอบระบำ เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาวกับประเทศไทย โดยเมื่อ พ.ศ. 2500 จอมพลเรือยุทธศาสตร์โกศล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำทูตวัฒนธรรมไปเจริญสัมพันธไมตรี ณ ประเทศลาว ระบำชุดนี้ นายมนตรี ตราโมทแต่งทำนองเพลงและบทร้อง ท่านผู้หญิงแผ้ว สนิทวงศ์เสนี และนางลมุล ยมะคุปต์ ร่วมกันประพันธ์ทำรำ

เนื้อเพลง

ผ่องพวงเราลาวไทยใช้ใครอื่น	ร่วมเผ่าพันธุ์พวงมามาก่อนเก่า
ต้องแยกย้ายไปตามภูมิสำเนา	ทำให้เราเห็นห่าง (ต้องเห็นห่าง) ทางเขตแดน
ภาษาพูดอีกพุทธศาสนา	เราประชาชาติสองยังครองแน่น
ประเพณีวัฒนธรรมประจำแคว้น	ละม้ายมั่นเหมือนกัน(ช่างเหมือนกัน)เป็นอันเดียว
(ลา ลา ละ ลา, ลา ละ ลา, ลา ลา ลา ลา)	
แดนห่างด้วยโขงขวางไว้	สายน้ำไหลกระแสนเชี่ยว
บ่ขวางมิตรจิตกลมเกลียว	ให้ห่างรักจากเผ่าพันธุ์
(ลา ลา ละ ลา, ลา ละ ลา, ลา ลา ลา ลา)	
สายน้ำโขงคือสายโลหิต	เป็นสายชีวิตตึงจิตมั่น
ใครได้ทุกข์ก็ทุกข์ด้วยกัน	ใครสุขสันต์ร่วมกันชื่นบาน
(ลา ลา ละ ลา, ลา ละ ลา, ลา ลา ลา)	

มิตรอื่นมากหมิ่นแสน	หรือจะแม่นร่วมวงศ์วาน
เหมือนสายกระแสนธาร	ใครตัดได้ย่อมไม่มี
(ลา ลา ละ ลา, ลา ละ ลา, ลา ลา ลา)	
ขอตั้งจิตปณิธาน	จะประสานการไมตรี
ร่วมรักกันฉันท์น้องพี่	ดีร่วมกันนิรันดร์
(ลา ลา ละ ลา, ลา ละ ลา, ลา ลา ลา)	

เป็นเพลงที่สื่อความหมายว่า ชนชาติไทยและชนชาตินลาวเปรียบเสมือนพี่น้องกัน ซึ่งเคยอยู่ร่วมกันมา แต่ต้องย้ายถิ่นฐานที่อาศัย จึงทำให้ต้องเหิรห่างกัน ถึงจะอยู่กันคนละที่ภาษาพูดและศาสนาที่ใช้ยังคงใช้เหมือนกันเช่นเดิม อีกอย่างหนึ่งที่ยังคงดำรงไว้คือ วัฒนธรรม ประเพณีที่ยังเหมือนกันอยู่ สิ่งที่ต้องแยกจากกันก็เพียงแค่นี้แม่น้ำโขงขวางกันไว้เท่านั้น แต่ยังคงความผูกพันเปรียบดังพี่น้องร่วมสายเลือดเดียวกัน หากใครมีสุขก็สุขด้วยหากใครมีทุกข์ก็ทุกข์ด้วย และขอรักสมานไมตรีเช่นนี้ตลอดกาล

4. เพลงรำวงโขงสองฝั่ง

ประวัติความเป็นมา เมื่อสมัยที่นายจรรยาพันธ์ อิศรางกูร (องคมนตรี) ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำพระราชอาณาจักรลาว ดำริเห็นว่าประชาชนลาวกำลังนิยมการรำวงไทยอยู่เป็นอันมากควรจะหาเพลงรำวงให้ประชาชนลาวร้องเพื่อกระชับสัมพันธ์ไมตรีทั้ง 2 ชาติให้แน่นแฟ้น จึงขอให้มนตรี ตราโมท ช่วยประพันธ์เพลงให้สักเพลงหนึ่ง มंत्री ตราโมทจึงประพันธ์ทำนองและบทร้องเป็นลักษณะเพลงรำวงชื่อว่า เพลงรำวงโขงสองฝั่ง ซึ่งประชาชนชาวลาวก็นิยมร้องกันอย่างแพร่หลายต่อมา เพลงรำวงโขงสองฝั่งนี้มีบทร้องว่า ดังนี้

บทร้องเพลงรำวงโขงสองฝั่ง

(สร้อย)

น้ำโขงไหลหลัง	เบิ่งสองฝั่งช่างงามพรั่งพราย
ชาวประชา ฝั่งขวาซ้าย	สืบเชื้อสาย เผ่าพงศ์เดียวกัน
(1) บรรพชนเราร่นลงมา	ต้องแยกสาขาหาดินแดนใหม่
พวกขวาดั้งอาณาจักรไทย	พวกซ้ายก็ได้ตั้งอาณาจักรลาว
น้ำโขง กางกัน	จึงห่างเหินกันเหมือนคนละด้าว
ควรกลมเกลียว	ร่วมเหนี่ยวจิตนำว
อย่ารานอย่าร้าย	แตกเผ่าพงศ์พันธุ์
(สร้อย) น้ำโขงไหลหลัง	เบิ่งสองฝั่งช่างงามพรั่งพราย
ชาวประชา ฝั่งขวาซ้าย	สืบเชื้อสายเผ่าพงศ์เดียวกัน

(2) ผังไหนได้ความเดือดร้อน ผลนั้นสะท้อนสะท้อนเข้ามาผัง
 จงร่วมกันสรรค์สร้างกำลัง ให้แข็งให้ขลัง สองผังนที
 รักษาเชื้อชาติ เพื่อเอกราชเราสองน้องพี่
 ให้โขงสองผังยืนยังอยู่ดี สนกสขศรี ร่วมไมตรีสัมพันธ์ (สร้อย)

เนื้อเพลงภาษาไทยและเนื้อเพลงภาษาญี่ปุ่น

มิตรไมตรีญี่ปุ่นไทยใจผูกพัน	ร่วมรักกันมันแน่นแผ่นดินเดียว
เราร่วมสุข ร่วมทุกข์และกลมเกลียว	อย่างแน่นเหนียว เกี้ยวพวันนิรันดร
มั่นแดนใด ญี่ปุ่นไทยใจมั่นคง	ร่วมรัก จงอย่ามี ใครให้ถ่างถอน
เหมือนน้องพี่ พี่น้องร่วมอุทร	เอื้ออาทรเกื้อหนุนญี่ปุ่นไทย

ฮานา ดาโกะ วาชิฮาดาสึ ดาสึโกะ ชิง
 ฮุตาสึ โนกุ นิวา มิสึเด ฮาฮุ
 ฮานาดา โดวา ดาซิงะ โอโด ริโดกิ
 โอตาชิ โนกุเดวา อิดาคิฮาฮุ
 ฮานาดา โดวาดาชิ โกบิกานา มิวากาชิฮาฮุ
 โอกินา อุมิโอะ เฮดา เตเตโม
 กิโย ไดโน โยนยิ อาอิชิฮาฮุ
 นิปอนโดะ ไทย นิโอะเมยูชิโอะฮาฮุ
 โอไมตรีญี่ปุ่นไทย จงเกริกไกร อย่าได้จืดจาง
 จะแจ่มฟ้านภาพร่าง มิมิจาง ตั้งฟ้าคู่ดิน
 จะร่วมรักจะมั่นคง จะธำรง สัจจากวิล
 เป็นมิตรแท้แม้ชีวิต สูญและสิ้น รักมั่นคง
 โกะโกนิ วาเรรา ชีโยกือชิกาฮือ
 โกะโกนิ วาเรรา กาวารา นูอาอิโอะ
 โกะโกนิ วาเรรา กาอาดากือชิกาฮุ
 โกะโกนิ วาเรรา ซาชิอาเรโฮวานิ

จากบทเพลงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทยมีความสัมพันธ์ไมตรีกันมา ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยนั้นชาวญี่ปุ่นชื่อ ยามาดา ได้รับตำแหน่งเป็นออกญาเสนาภิมุข ซึ่งได้ทำหน้าที่ช่วยพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองและสงบสุข โดยเฉพาะในเรื่องของการค้าขาย ในปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทยยิ่งผูกความสัมพันธ์ไมตรีกันมากยิ่งขึ้น โดยขออัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นสักขีพยานว่า ทั้ง 2 ประเทศนี้จะเป็นมิตรไมตรีมันตลอดกาล

เพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย

ประวัติความเป็นมา เพลงชุดนี้เป็นเพลงประกอบรำ เรียกว่า ระบำชุมนุมเผ่าไทย ซึ่งเป็นระบำในฉากนำของละคร ประวัติศาสตร์เรื่อง อานุภาพแห่งความเสียสละ บทประพันธ์ของ พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ ได้ให้ครูมนตรี ตราโมท ขณะนั้นอยู่แผนกปีพาทย์หลวง ไม่นาน ก็ย้ายมาประจำ โรงเรียนศิลปากร แผนกนาฏดุริยางค์ (โรงเรียนนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ ในปัจจุบัน) ได้แต่งเพลงที่มีลักษณะร้องสอดและคลอดนตรี ขึ้นเมื่อ มิถุนายน 2481 และได้นำเพลงดนตรี ประวัติศาสตร์เหล่านั้นมาใช้ในการแสดงระบำ ซึ่งสอดแทรกในฉากละคร ผู้แสดงแต่งกายตามแบบชนไทยเผ่าต่างๆ อาทิ ไทยกลาง ไทยลานนา ไทยใหญ่ ไทยลานช้าง สิบสองจุไท และไทยอาหม

เนื้อเพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย

ไทยลานนา

นี่พี่น้องผองเราไทยลานนา	อยู่ด้วยกันนานมาแต่ก่อนเก่า
ได้ร่วมแรงร่วมใจสร้างไทยเรา	เป็นพงศ์เผ่าญาติสนิทและมิตรแท้

ไทยใหญ่

นี่ไทยใหญ่อยู่ไม่ไกลทางทิศเหนือ	เป็นญาติเชื้อพี่ชายของไทยแน่
ยังรักษาความเป็นไทยไม่ผันแปร	ขยายแผ่สาขาตระกูลไทย

ไทยลานช้าง

นี่คือไทยลานช้างอยู่ข้างเคียง	คอยร่วมเรียงอยู่เป็นสุขทุกสมัย
แม่น้ำโขงกันเขตประเทศไว้	แต่ไม่กันดวงใจที่รักกัน

สิบสองจุไท

นี่พี่น้องชาวสิบสองจุไท	เป็นพี่ใหญ่แน่แท้ไม่แปรผัน
ดันเชื้อสายไทยน้อยแหล่งสำคัญ	ครั้งสมัยศึกดาบรพพ้อขุนบรม

ไทยอาหม

นี่พี่น้องพวกสุดท้ายที่เข้ามา	ก็เป็นไทยนี้ชื่อว่าไทยอาหม
ล้วนเลือดเนื้อเชื้อไทยฝอยนิม	ให้อณาประชาคมไทยสมบูรณ

เป็นเพลงที่มีความหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชาวไทยเชื้อสายต่างๆ โดยสื่อถึงความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจตั้งแต่ครั้งอดีต ซึ่งเปรียบเสมือนพี่น้องที่คอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันมา ได้แก่ ไทยลันนา (แน) ทางภาคเหนือของไทย ไทยใหญ่ (ชาวไทยใหญ่) ทางตอนใต้ของจีน ไทยลันซ้าง (ผิงโขง) หรือชาวลาว สิบสองจุไทย (ชาวไทยเชื้อสายจีน) ที่ร่วมกันมานาน และไทยอาหม (ชาวไทยเชื้อสายแขก) ซึ่งเป็นกลุ่มที่เข้ามาหลังสุด

ชั้นเดียวจีน

----	---ม	---ด	---ล	---ช	-ช--	-ล-ด	-ร-ม
เขียน	ใจ	จง	ให้	ถง	เหวชชิน	ไอ	
----	---ม	---ช	---ล	---ร	-ด-ร	-ด-ล	-ด-ร
ปี	ฉิน	ฉิง	ยี่	ยูว์	ลิ่งเจียน	เจียน	
----	---ด	--ร ม	---ร	--ด ล	-ด--	---ม	-ช-ล
หย่ง	เจีย	ถง	ชินเหียน	จิว	ตี้	ฉาง	
----	---ม	--ลช	-ม-ร	---ม	ชร--	-ม-ช	-ล-ด
อี	จี	อี	โต้ง	จิง	เถิง	เชียง	ได้
----	---ล	---ล	---ท	---ล	--ท ร	-ช-ท	-ล-ช
หุย	หุย	คุ่น	ครู	ยিং	หุยบัง	หมาง	
----	---ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	มด--	-ช-ด	-ร-ม
เฉิน	ชิน	เฉิน	ยี่	จัว	ปู	หิว	ย้วน
----	---ช	-ล-ด	-ท-ล	---ช	-ม--	-ช-ม	รด-ร
หวาง	เทียน	ใจ	ฉิง	เป่า	ยั้ง	จุง	ให้
----	---ม	---ช	---ล	-ม-ร	-ด-ล	-ร-ด	ร ม-ด
เหลียง	กัว	ฉิง	ยี่	โย่ง	เหิง	ปู	ด้วน

สองชั้นไทย

----	----	---ด	---ด	---ล	-ช-ม	-ช-ม	ร ด-ร
จีน	ไทย	ใน	ส	มัย	หลายพัน.....ปี		
----	----	---ล	-ช-ร	---ม	---ท	-ล-ช	-ม-ช
รวม	ฤ	ดี	รัก	มัน	กัน	ทั้ง	สอง
----	----	---ม	-ช-ล	-ด-ล	-ช-ม	-ช-ร	-ด-ม
ด้วย	สิบ	สาย	สัมพันธ์	ฉันทพี	น้อง		
----	---ม	---ช	---ล	---ด	---ร	-ด-ร	-ม-ร
ที่	เกี่ยว	ดอง	กัน	มา	แต่ครา	บรรพ์	
----	---ช	----	-ม-ร	-ด-ร	-ม-ช	---ล	-ด-ช
แม้	บัด	นี้	ยิ่ง	เหนียว	เกลียว	ไม่	ตรี
----	---ม	----	-ช-ล	----	-ด-ร	--ม-ร	-ด-ล
แนบ	ฤ	ดี	ผูก	รัก	สมัคร.....มัน		

----	----	- ม - ช	- ล - ดั	----	- ร - ม	- ร - ดั	- ล - ร
ตั้งเชือก		เกลียว		เหนียวมิตร		ส - นิทกัน	
----	--- ท	-- ร ท	- ล - ช	-- ล ดั	- ช --	- ล ดั ช	- ล - ดั
ตริง		กระสัน		รัก	ครอง	สอง พา	รา

ชั้นเดียวไทย

----	--- ม	--- ดั	--- ล	--- ช	- ช --	- ล - ด	- ร - ม
คู่		มิตร		แท้	จีน	ไทย	ใจ มัน มิตร
----	--- ม	--- ช	--- ล	--- ร	- ด - ร	- ด - ล	- ด - ร
แนบ		ส	นิท		ยืน	ยัง	ดัง แผ่น ฟา
----	--- ดั	-- ร ม	--- ร	-- ด ล	- ด --	--- ม	- ช - ล
ไม่		มี		วัน	แตก	ราน	เลื่อม รอยรา
----	--- ม	-- ล ช	- ม - ร	--- ม	ช ร --	- ม - ช	- ล - ดั
ซึ่ง.....เป็นสัจ		จ		วาทา	ที่จริง		ใจ
----	--- ล	--- ล	--- ท	--- ล	-- ท ร	- ช - ท	- ล - ช
หาก		ว่า	ใคร		ขาด	เหลือ	ต่างเผื่อแผ่
----	--- ม	- ช - ล	- ช - ม	--- ร	ม ด --	- ช - ด	- ร - ม
ช่วย		กัน		แก้	อุ -	ป สรรค	ไม่ ผลักไส
----	--- ช	- ล - ดั	- ท - ล	--- ช	- ม --	- ช - ม	ร ด - ร
ขอ		ฟ้า	ดิน	เป็น	พยาน	อันเกรียงไกร	
----	--- ม	--- ช	--- ล	- ม - ร	- ด - ล	- ร - ดั	ร ม - ดั
ว่า		จีน		ไทย	ไมตรี	มัน	นิรันดร์ เอย

ทำนอง ลูกตกและบันไดเสียง

จากการศึกษาทำนองเพลงระบำจีนไทยไมตรี ได้วิเคราะห์ถึงบันไดเสียงและลูกตก ซึ่งได้ผลการศึกษาวิเคราะห์ พบว่าเพลงระบำจีนไทยไมตรี เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง โด และบันไดเสียง ซอล ในแต่ละวรรคมีลูกตกและชั้นเสียงดังนี้

ส่วนที่ 1 ทำนองเกริ่น

ลำดับที่	วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1. ทำนองเกริ่น	1	มี	3	โด
	2	มี	3	โด
	3	โด	1	โด
	4	ลา	6	โด

	5	ชอล	5	โด
	6	โด	1	โด
	7	ลา	6	โด
	8	โด	1	โด

ส่วนที่ 2 ทำนองหลัก ไทย จีน อัตรากังหะสองชั้น

ลำดับที่	วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
2. สองชั้น	1	โด	1	โด
	2	เร	2	โด
	3	เร	2	โด
	4	ชอล	1	โด
	5	ลา	1	โด
	6	มี	3	โด
	7	ลา	6	โด
	8	โด	1	โด
	9	เร	2	โด
	10	ชอล	5	โด
	11	ลา	6	โด
	12	ลา	6	โด
	13	โด	1	โด
	14	เร	2	โด
	15	ชอล	1	ชอล
	16	โด	1	โด

ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและจีน อัตรากังหะชั้นเดียว

ลำดับที่	วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
3. ชั้นเดียว	1	ลา	6	โด
	2	มี	3	โด
	3	ลา	6	โด
	4	เร	2	โด
	5	เร	2	โด
	6	ลา	6	โด
	7	เร	2	โด

	8	โด	1	โด
	9	ที	3	ซอล
	10	ซอล	1	ซอล
	11	มี	3	โด
	12	มี	3	โด
	13	ลา	6	โด
	14	เร	2	โด
	15	ลา	6	โด
	16	โด	1	โด

จากตาราง การวิเคราะห์ลูกตกและบันไดเสียง ในทำนองหลัก ไทย อัตราสองชั้น พบว่า มีบันไดเสียง 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด พบมากที่สุด พบในวรรคเพลงถึง 15 วรรค เป็นบันไดเสียงหลัก พบบันไดเสียง ซอล เป็นบันไดเสียงรอง

บันไดเสียง

ทำนองเกริ่น

บันไดเสียงของทำนองเกริ่นอยู่ในบันไดเสียงโด เพียงบันไดเสียงเดียว

ทำนองสองชั้น

วรรคที่ 1-14 เป็นบันไดเสียงโด เปลี่ยนไปเป็นบันไดเสียง ซอล ในวรรคที่ 15 และกลับมาเป็นเสียงโด ในวรรคที่ 16 ทันที

ทำนองชั้นเดียว

วรรคที่ 1 – 8 เป็นบันไดเสียง โด เปลี่ยนเป็นบันไดเสียงซอล ในวรรคที่ 9 –10 แล้วกลับมาเป็นบันไดเสียง โด ในวรรคที่ 11 ไปจบเพลงในวรรคที่ 16

เสียงจร

เพลงระบำจันทน์ไทยไมตรี มีการใช้เสียงจรในส่วนที่เป็นลูกตก 2 เสียง ในบันไดเสียงโด คือ เสียง ฟา และเสียง ที เสียง โด และ เสียง ฟา ในบันไดเสียง ซอล รวมกัน 2 ตำแหน่ง

- ทำนองเกริ่น

ไม่พบเสียงจร เป็นเสียงที่อยู่ในบันไดเสียง โด คือ ด ร ม ซ ล ทั้งท่อนเพลง

- ทำนองสองชั้น

พบเสียง ที ซึ่งเป็นเสียงจรในบันไดเสียง โด ในวรรคที่ 4 ท่อนสองชั้นไทยและจีน เพียงวรรคเดียว ดังนี้

--- มี	--- ท	- ด - ซ	- ม - ซ
--------	-------	---------	---------

- ทำนองชั้นเดียว

พบเสียง ที ซึ่งเป็นเสียงจรในบันไดเสียง โด ในวรรคที่ 13 ท่อนชั้นเดียวไทยและจีน
เพียงวรรคเดียว ดังนี้

----	--- ฑ	- ล - ดี	- ท - ล
------	-------	----------	---------

ทั้ง 2 บันไดเสียงไม่พบเสียงจร เสียง ฟา ในบันไดเสียง โด และ ไม่พบเสียงจรเสียง โด และ
เสียง มี ในบันไดเสียง ซอล

จากการศึกษาวิเคราะห์ทำนองเพลงระบำจันทน์ไทยไมตรี พบว่า การดำเนินทำนองเพลง
ระบำจันทน์ไทยไมตรี มีการเปลี่ยนบันไดเสียงสลับกัน การเปลี่ยนบันไดเสียงของวรรคเพลงมีการ
เปลี่ยนบันไดเสียงดังนี้

- การเปลี่ยนบันไดเสียงแบบฉับพลัน

การเปลี่ยนบันไดเสียงลักษณะนี้เป็นการเปลี่ยนแบบกะทันหันเมื่อหมดบันไดเสียงหนึ่ง จะ
ขึ้นอีกบันไดเสียงหนึ่งทันที โดยไม่มีโน้ตสัมผัสพันธลักษณะใดมาบอกในการเปลี่ยนบันไดเสียง และ
ไม่มีวรรคเพลงเชื่อมบันไดเสียง ซึ่งจะพบในทำนองสองชั้นไทยและจีน และ ชั้นเดียวไทยและจีน
ดังนี้

ตัวอย่างท่อนเพลงสองชั้น

วรรคที่ 14

----	- รี่ - มี่	- รี่ - ดี	- ล - รี่
------	-------------	------------	-----------

วรรคที่ 15

----	--- ท	-- รี่ ท	- ล - ฑ
------	-------	----------	---------

ในวรรคที่ 14 พบว่า เป็นบันไดเสียง โด โดยไม่มีวรรคเชื่อมหรือโน้ตนอกบันไดเสียงเข้ามา
ช่วยในการเปลี่ยนบันไดเสียง แต่บันไดเสียงของทั้ง 2 บันไดเสียง เป็นบันไดเสียงที่ความกลมกลืน
กัน เพราะโน้ตเสียง เร และเสียง ลา ในวรรคที่ 14 เป็นโน้ตเสียงที่ 2 และเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง
โด อีกทั้งยังเป็นเสียงที่ 5 และ 2 ของบันไดเสียง ซอล ในวรรคที่ 15

ตัวอย่างท่อนเพลงชั้นเดียว

วรรคที่ 8

--- ม	ฑ ร ---	- ม - ฑ	- ล - ดี
-------	---------	---------	----------

วรรคที่ 9

----	--- ล	--- ล	--- ท
------	-------	-------	-------

ในวรรคที่ 8 พบว่า เป็นบันไดเสียง โด โดยไม่มีวรรคเชื่อมหรือโน้ตนอกบันไดเสียงเข้ามาช่วยในการเปลี่ยนบันไดเสียง แต่บันไดเสียงของทั้ง 2 บันไดเสียง เป็นบันไดเสียงที่ความกลมกลืนกัน เพราะโน้ตเสียง ลา ในวรรคที่ 8 เป็นโน้ตเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง โด อีกทั้งยังเป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง ซอล ในวรรคที่ 9

กระสวนจังหวะ เพลงระบำจันทน์ไทยไมตรี

กระสวนจังหวะของเพลงระบำจันทน์ไทยไมตรี ส่วนที่ 1 ทำนองเกริ่น ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	----	----	7
2	----	--- x	7
3	--- x	--- x	1
4	- x x x	- x - x	1

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 1 ทำนองเกริ่น คือ ---- ---- และ ---- - - - x มีทั้งสิ้นรูปแบบละ 7 ครั้ง

กระสวนจังหวะของเพลงระบำจันทน์ไทยไมตรี ส่วนที่ 2 ทำนองหลัก ไทย อัดราจังหวะสองชั้น ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 11 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- x - x	- x - x	6
2	--- x	--- x	4
3	--- x	- x - x	4
4	----	- x - x	4
5	----	----	4
6	----	--- x	4
7	-- x x	- x - x	2
8	-- x x	- x --	1
9	- x - x	x x - x	1

10	- x - x	- x x x	1
11	- x x x	- x - x	1

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 2 ทำนองหลัก ไทย อัตราจังหวะสองชั้น คือ - x - x - x - x มีทั้งสิ้น 6 ครั้ง

กระสวนจังหวะของเพลงระบำจีนไทยไมตรี ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและจีน อัตราจังหวะชั้นเดียว ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 11 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- - - -	- - - x	8
2	- - - x	- - - x	5
3	- x - x	- x - x	5
4	- - - x	- x - x	2
5	- - - x	x x - -	2
6	- x - x	x x - x	2
7	- - x x	- - - x	1
8	- - - x	- - x x	1
9	- - - x	- x - -	1
10	- - x x	- x - -	1
11	- - x x	- x - x	1

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและจีน อัตราจังหวะชั้นเดียว คือ - - - - - - - x มีทั้งสิ้น 8 ครั้ง

กระสวนจังหวะของเพลงระบำจีนไทยไมตรี ส่วนที่ 4 ทำนองหลัก จีน อัตราจังหวะสองชั้น ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 12 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- x - x	- x - x	6
2	- - - -	- - - x	4
3	- - - x	- - - x	4
4	- - - -	- - - -	4

5	----	-x-x	4
6	---x	-x-x	4
7	--xx	-x-x	2
8	--xx	-x--	1
9	---x	-x--	1
10	-x-x	xx-x	1
11	-xxx	-x-x	1
12	-x-x	-xxx	1

กระสวนจันทะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 4 ทำนองหลัก จีน อัตราจันทะสองชั้น คือ -x-x -x-x มีทั้งสิ้น 6 ครั้ง

กระสวนจันทะของเพลงระบำจีนไทยไมตรี ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลงทั้งบทเพลง มีทั้งหมด 15 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจันทะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	----	---x	43
2	-x-x	-x-x	42
3	---x	---x	31
4	---x	-x-x	18
5	----	----	13
6	----	-x-x	12
7	--xx	-x-x	9
8	-x-x	xx-x	9
9	--xx	-x--	6
10	---x	-x--	6
11	---x	xx--	6
12	-xxx	-x-x	4
13	---x	--xx	3
14	--xx	---x	3
15	-x-x	-xxx	3

กระสวนจันทะที่พบมากที่สุดทั้งบทเพลง คือ ---- ---x มีทั้งสิ้น 43 ครั้ง

สรุปได้ว่ากระสวนจังหวะที่พบมากในแต่ละส่วนมีดังนี้

ส่วนที่ 1 ทำนองเกริ่น	----- และ ----- x
ส่วนที่ 2 ทำนองหลัก ไทย อัตราจังหวะสองชั้น	- x - x - x - x
ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและจีน อัตราจังหวะชั้นเดียว	----- - x
ส่วนที่ 4 ทำนองหลัก จีน อัตราจังหวะสองชั้น	- x - x - x - x

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุดทั้งบทเพลง คือ ----- x ลักษณะทำนองเช่นนี้พบถึง 43 แห่ง ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องหลังมากกว่า 2 ห้องแรก เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังจะฟังแล้วมีความรู้สึกจบสมบูรณ์มากกว่า

ตัวอย่าง ทำนองเพลงของกระสวนจังหวะ ----- x ที่อยู่ 2 ห้องแรกฟังแล้วมีความรู้สึกไม่จบทำนอง ต้องมีทำนองมารองรับจึงจะมีความรู้สึกจบจริง ซึ่งแสดงถึงกระสวนจังหวะดังกล่าวเหมาะแก่การใช้เป็นการ ถาม – ตอบ ของทำนองเพลงในแต่ละวรรคเพลง

ทำนองแรก (ถาม)	ทำนองรับ (ตอบ)
----- --- ฑี	----- - มี่ - รี่

รูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนอง เพลงระบำ จีนไทยไมตรี

ลักษณะการเคลื่อนที่ของบทเพลงครั้งละ 2 ห้องเพลงติดต่อกันทั้งเพลง ซึ่งเป็นรูปแบบตัวอักษรขีดเส้นใต้ในลักษณะตัวหนา เอียง เช่น ด ร ม ฟ ช ล และ ท ดังนี้

เกริ่น

--- ร	--- ฐ	- ร ร ร	- ร - ม	-----	--- ร	-----	--- ม
--- ด	--- ฐ	--- ล	--- ฑี	--- ฑ	--- ม	-----	--- ล
-----	-----	-----	--- ฑ	-----	--- ฐ	-----	--- ฑ
--- ม	--- ฐ	--- ฑ	--- ล	--- ร	--- ม	-----	--- ฑ

สองชั้นไทยและจีน

-----	-----	--- ฑี	--- ฑี	--- ล	- ฑ - มี่	- ฑี - มี่	รึ ฑี - ฐ
-------	-------	--------	--------	-------	-----------	------------	-----------

----	----	---ล	-ท- <u>ร</u>	---ม่	---ท	-ล-ท	-ม- <u>ท</u>
----	----	---ม	-ท- <u>ล</u>	-ด-ล	-ท- <u>ม</u>	-ท-ร	-ด- <u>ม</u>
----	--- <u>ม</u>	---ท	--- <u>ล</u>	---ด	--- <u>ร</u>	-ด-ร	-ม่ ^๑ <u>ร</u> ^๑ <u>ด</u>
----	--- <u>ท</u>	----	-ม่- <u>ร</u>	-ด-ร	-ม่- <u>ท</u>	---ล	-ด- <u>ท</u>
----	--- <u>ม</u>	----	-ท- <u>ล</u>	----	-ด- <u>ร</u>	--ม่ ^๑ ร	-ด- <u>ล</u>
----	----	-ม-ท	-ล- <u>ด</u>	----	-ร- <u>ม่</u>	-ร-ด	-ล- <u>ร</u>
----	---ท	--ร ^๑ ท	-ล- <u>ท</u>	--ล ^๑ ด	- <u>ท</u> --	-ล ^๑ ด ^๑ ท	-ล- <u>ด</u>

ชั้นเดี่ยวไทยและจีน

----	--- <u>ม</u>	---ด	--- <u>ล</u>	---ท	- <u>ท</u> --	-ล-ด	-ร- <u>ม</u>
----	--- <u>ม</u>	---ท	--- <u>ล</u>	---ร	-ด- <u>ร</u>	-ด-ล	-ด- <u>ร</u>
----	--- <u>ด</u>	--ร ^๑ ม่	--- <u>ร</u>	--ด ^๑ ล	- <u>ด</u> --	---ม	-ท- <u>ล</u>
----	--- <u>ม</u>	--ล ^๑ ท	-ม- <u>ร</u>	---ม	ท ^๑ <u>ร</u> --	-ม-ท	-ล- <u>ด</u>
----	--- <u>ล</u>	---ล	--- <u>ท</u>	---ล	--ท ^๑ <u>ร</u>	-ท-ท	-ล- <u>ท</u>
----	--- <u>ม</u>	-ท-ล	-ท- <u>ม</u>	---ร	ม ^๑ <u>ด</u> --	-ท-ด	-ร- <u>ม</u>
----	--- <u>ท</u>	-ล-ด	-ท- <u>ล</u>	---ท	- <u>ม</u> --	-ท-ม	ร ^๑ ด- <u>ร</u>
----	--- <u>ม</u>	---ท	--- <u>ล</u>	-ม่-ร	-ด- <u>ล</u>	-ร-ด	ม่ ^๑ - <u>ด</u>

1. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำจีนไทยไมตรี ท่อนที่ 1 เกริ่น ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 11 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	2 → 1	2

2	2 → 3	1
3	3 → 2	2
4	3 → 6	1
5	5 → 2	1
6	6 → 3	1
7	6 → 5	1
8	1 → 2	1
9	1 → 3	1
10	2 → 6	1
11	3 → 1	1
12	2 → 5	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนที่ 1 เกริ่น คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 1	2
2 → 3	2
3 → 2	2

มีลักษณะการเคลื่อนที่เช่นนี้พบถึงรูปแบบละ 2 แห่ง

1.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 1	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	เร	2	โด	→	4	3	โด	1	โด
2	2	6	เร	2	โด	→	4	6	โด	1	โด

1.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	เร	2	โด	→	4	1	มี	3	โด
2	2	2	เร	2	โด	→	4	2	มี	3	โด

1.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	มี	3	โด	→	2	2	เร	2	โด
2	4	2	มี	3	โด	→	2	3	เร	2	โด

1.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	4	มี	3	โด	→	4	4	ลา	6	โด

1.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
5 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	5	ซอล	5	โด	→	2	6	เร	2	โด

1.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
6 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	7	ลา	6	โด	→	4	8	มี	3	โด

1.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
6 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	4	ลา	6	โด	→	2	5	ซอล	5	โด

1.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
1 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	6	โด	1	โด	→	2	7	เร	2	โด

1.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
1 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	3	โด	1	โด	→	2	4	มี	3	โด

1.10 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
2 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	2	7	เร	2	โด	→	4	7	ลา	6	โด

1.11 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	8	มี	3	โด	→	4	8	โด	1	โด

2. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำจีนไทยไมตรี ท่อนที่ 2 สองชั้นไทยและจีน ที่พิจารณา
ครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 21 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	3 → 6	2
2	6 → 2	2
3	1 → 5	2
4	3 → 2	2
5	1 → 3	2
6	3 → 3	2
7	2 → 3	1
8	2 → 2	1
9	5 → 5	1
10	2 → 1	1
11	6 → 3	1
12	7 → 5	1
13	5 → 1	1
14	5 → 2	1
15	5 → 3	1
16	5 → 6	1
17	6 → 1	1
18	2 → 6	1

19	$2 \rightarrow 7$	1
20	$3 \rightarrow 1$	1
21	$2 \rightarrow 5$	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุดในท่อนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
$3 \rightarrow 6$	2
$6 \rightarrow 2$	2
$1 \rightarrow 5$	2
$3 \rightarrow 2$	2
$1 \rightarrow 3$	2
$3 \rightarrow 3$	2

มีลักษณะการเคลื่อนที่เช่นนี้พบถึงรูปแบบละ 2 แห่ง

2.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
$3 \rightarrow 6$	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	7	มี	3	โด	$\rightarrow$	4	7	ลา	6	โด
2	2	11	มี	3	โด	$\rightarrow$	4	11	ลา	6	โด

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
$6 \rightarrow 2$	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	7	ลา	6	โด	→	2	8	เร	2	โด
2	4	11	ลา	6	โด	→	2	12	เร	2	โด

2.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	8	โด	1	โด	→	2	9	ซอล	5	โด
2	4	15	ซอล	1	ซอล	→	2	16	ซอล	5	โด

2.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	มี	3	โด	→	4	4	เร	2	โด
2	2	14	มี	3	โด	→	4	14	เร	2	โด

2.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	โด	1	โด	→	2	2	มี	3	โด
2	4	13	โด	1	โด	→	2	14	มี	3	โด

2.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	6	มี	3	โด	→	4	6	มี	3	โด
2	4	6	มี	3	โด	→	2	7	มี	3	โด

2.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	14	เร	2	โด	→	2	15	ที	3	ซอล

2.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	เร	2	โด	→	4	3	เร	2	โด

2.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	10	ซอล	5	โด	→	4	10	ซอล	5	โด

2.10 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	8	เร	2	โด	→	4	8	โด	1	โด

2.11 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	5	ลา	6	โด	→	2	6	มี	3	โด

2.12 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
7 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	4	ที	7	โด	→	4	4	ซอล	5	โด

2.13 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	16	ซอล	5	โด	→	4	16	โด	1	โด

2.14 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	9	ซอล	5	โด	→	4	9	เร	2	โด

2.15 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	10	ซอล	5	โด	→	2	11	มี	3	โด

2.16 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	ซอล	5	โด	→	4	5	ลา	6	โด

2.17 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	12	ลา	6	โด	→	4	13	โด	1	โด

2.18 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	12	เร	2	โด	→	4	12	ลา	6	โด

2.19 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 7	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	เร	2	โด	→	2	4	ที	7	โด

2.20 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	15	ที	3	ซอล	→	4	15	ซอล	1	ซอล

2.21 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	9	เร	2	โด	→	2	10	ซอล	5	โด

3. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำ จินไทยไมตรี ท่อนที่ 3 ชั้นเดี่ยวไทยและจีน ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 19 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	3 → 6	3
2	2 → 1	3
3	3 → 2	2
4	2 → 2	2
5	1 → 2	2
6	6 → 3	2
7	1 → 3	2
8	2 → 3	2
9	3 → 3	2
10	3 → 5	2
11	6 → 2	1
12	6 → 5	1
13	6 → 6	1

14	5 → 1	1
15	5 → 3	1
16	5 → 6	1
17	6 → 1	1
18	3 → 1	1
19	1 → 6	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุดในท่อนนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	3
2 → 1	3

ลักษณะการเคลื่อนที่เช่นนี้พบถึงรูปแบบละ 3 แห่ง

3.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	มี	3	โด	→	4	1	ลา	6	โด
2	2	3	มี	3	โด	→	4	3	ลา	6	โด
3	2	15	มี	3	โด	→	4	15	ลา	6	โด

3.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 1	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	เร	2	โด	→	2	5	โด	1	โด
2	4	5	เร	2	โด	→	2	6	โด	1	โด
3	2	8	เร	2	โด	→	4	8	โด	1	โด

3.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	7	มี	3	โด	→	4	7	เร	2	โด
2	2	14	มี	3	โด	→	4	14	เร	2	โด

3.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	6	เร	2	โด	→	4	6	เร	2	โด
2	4	7	เร	2	โด	→	2	8	เร	2	โด

3.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	5	โด	1	โด	→	4	5	เร	2	โด
2	4	8	โด	1	โด	→	2	9	ลา	2	ซอล

3.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	6	ลา	6	โด	→	2	7	มี	3	โด
2	4	13	ลา	6	โด	→	2	14	มี	3	โด

3.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	10	ซอล	1	ซอล	→	2	11	มี	3	โด
2	2	12	โด	1	โด	→	4	12	มี	3	โด

3.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	9	ลา	2	ซอล	→	4	9	ที	3	ซอล
2	4	14	เร	2	โด	→	2	15	มี	3	โด

3.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	มี	3	โด	→	2	5	มี	3	โด
2	2	11	มี	3	โด	→	4	11	มี	3	โด

3.10 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	9	ที	3	ซอล	→	2	10	เร	5	ซอล
2	4	12	มี	3	โด	→	2	13	ซอล	5	โด

3.11 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	ลา	6	โด	→	2	4	เร	2	โด

3.12 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	ลา	6	โด	→	2	2	ซอล	5	โด

3.13 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	15	ลา	6	โด	→	2	16	ลา	6	โด

3.14 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
5 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	2	10	เร	5	โด	→	4	10	ซอล	1	ซอล

3.15 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
5 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	2	2	ซอล	5	โด	→	4	2	มี	3	โด

3.16 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
5 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	2	13	ซอล	5	โด	→	4	13	ลา	6	โด

3.17 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	16	ลา	6	โด	→	4	16	โด	1	โด

3.18 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	11	มี	3	โด	→	2	12	โด	1	โด

3.19 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	6	โด	1	โด	→	4	6	ลา	6	โด

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำจีนไทยไมตรี ทั้งบทเพลง ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 24 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	3 → 6	6
2	3 → 2	6
3	2 → 1	6
4	2 → 3	5
5	1 → 3	5
6	3 → 3	4
7	6 → 3	4
8	6 → 2	3
9	2 → 2	3
10	3 → 1	3
11	1 → 2	3
12	1 → 5	2
13	5 → 1	2
14	5 → 2	2
15	3 → 5	2
16	5 → 3	2
17	5 → 6	2
18	6 → 1	2
19	2 → 6	2
20	6 → 5	2
21	6 → 6	1
22	1 → 6	1
23	2 → 7	1
24	7 → 5	1
25	2 → 5	1
26	5 → 5	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	6
3 → 2	6
2 → 1	6

ซึ่งพบมากเท่ากัน คือรูปแบบละ 6 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงไทยสำเนียงจีนในเพลงระบำจีนไทยไมตรีนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่เป็นขั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง และขั้นคู่ 7 ห่างกัน 6 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงจีน

สรุป

เพลงระบำจีนไทยไมตรี มี 5 ท่อนเพลง 36 ประโยค 42 วรรคเพลง มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง โด มีการใช้เสียงจรในบันไดเสียงโด คือเสียง ฟา และเสียง ที และ เสียง ฟา ในบันไดเสียง ซอล และการเปลี่ยนบันไดเสียงแบบฉับพลัน การเปลี่ยนบันไดเสียงลักษณะนี้เป็นการเปลี่ยนแบบกะทันหันเมื่อหมดบันไดเสียงหนึ่ง จะขึ้นอีกบันไดเสียงหนึ่งทันที โดยไม่มีโน้ตสัมผัสลักษณะใดมาบอกในการเปลี่ยนบันไดเสียง และไม่มีวรรคเพลงเชื่อมบันไดเสียง กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุดทั้งบทเพลง คือ - - - - - x ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องหลังมากกว่า 2 ห้องแรก เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังจะฟังแล้วมีความรู้สึกจบสมบูรณ์มากกว่า

การเคลื่อนที่พบมากที่สุดของบทเพลงมี 3 รูปแบบ ซึ่งพบมากเท่ากัน คือรูปแบบละ 6 ครั้ง การเคลื่อนที่ดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าเพลงไทยสำเนียงจีนในเพลงระบำจีนไทยไมตรีนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง และขั้นคู่ 7 ห่างกัน 6 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงจีน

เพลงระบำพม่าไทยอธิฐาน

เกริ่น

---	ด	-	ม	ร	ด	-	ม	ร	ด	---	ล	---	ล	---	ล	---	ล	---	ล
---	ด	-	ม	ร	ด	-	ม	ร	ด	---	ช	---	ช	---	ช	---	ช	---	ช
---	ด	-	ม	ร	ด	---	ร	---	ฟ	---									

สองชั้นไทย

----	--- ร	--- ม	ร ด - ล	--- ช	ล ตํ ล ช	-- ฟ ช	ล ช ฟ ร
เรา พี่.....น้อง ผอง.....ประชา พม่า.....ไทย							
----	--- ร	- ช - ม	ร ม ด ร	--- ร	ม ร ด ฟ	--- ช	ล ตํ - ล
ขอ น้อม.....ใจ อัญ.....ชลิ ด อ ธิษฐาน							
----	--- ตํ	--- มํ	--- รํ	--- ล	--- ตํ	- ล - ล	ช ฟ - ช
จะ รัก กัน มัน คง ตํ รง.....นาน							
----	--- ร	--- ฟ	--- ช	--- ตํ	-- ล ช	- ฟ ช ม	ร ด - ร
จบ จน กาล ฟ้า.....ดิน สูญสิ้น.....ไป							

สองชั้นพม่า

----	---ร	---ม	ร ด - ล	---ช	ล ตํลช	--ฟช	ลชฟร
โด ปี่.....ดอง ชู.....เมี้ยวดา บม่า.....ไทย							
----	---ร	-ช-ม	ร ม ด ร	---ร	ม ร ด ฟ	---ช	ล ตํ-ล
แลด.....ส่ง.....พยา อ.....เต๋ยถ่าน ย.....จ้ดา							
----	---ตํ	---ม	---ร	---ล	---ดํ	-ล-ล	ชฟ-ช
หยี่ เย็น อโก มียา เซต เสด.....ชา							
----	---ร	---ฟ	---ช	---ดํ	--ลช	-ฟชม	ร ด - ร
ถ้า ว่า เขิน มแย้.....ดี เส-ไปว.....ยา							

ชั้นเดียวไทย

-- ต ร	ม ฟ ช ล	-- ล ด	-- ล ร	--- ม	ร ด - ร	--- ฟ	- ฟ ฟ ฟ
ไทย รัก พม่า ด้วย สัจ จา จริงใจ							
----	- ล - ร	--- ล	--- ช	-- ร ม	ด ร - ร	--- ด	--- ล
พ ม่า รัก ไทย ด้วย จริงใจ สัจจา							
----	- ด - ล	----	- ด - ร	-- ด ล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล
เหมือนพี่ เหมือนน้อง ร่วม เผ่าพ้อง.....พงศา							

----	--- ดั	--- มั	--- รั	--- ล	--- ดั	- ล - ล	ช ฟ - ช
	จะ	รัก	กัน	มัน	คง	ดำ	รง.....นาน
----	--- ร	--- ฟ	--- ช	--- ดั	-- ล ช	- ฟ ช ม	ร ด - ร
	จบ	จน	กาล	ฟ้า.....ดิน	สูญ	สิ้น.....ไป	
----	--- ร	--- ม	ร ด - ล	--- ช	ล ดั ล ช	- - ฟ ช	ล ช ฟ ร
	โด	ปี่.....ตอง	ชู.....เมี้ยวดา	บมา.....ไทย			
----	--- ร	- ช - ม	ร ม ด ร	--- ร	ม ร ด ฟ	--- ช	ล ดั - ล
	แลด.....ส่ง.....พยา	อ.....เดย์ถ่าน	ย.....จ้ำดา				
----	--- ดั	--- มั	--- รั	--- ล	--- ดั	- ล - ล	ช ฟ - ช
	หิ	เย็น	อโก	มียา	เซต	เสด.....ชา	
----	--- ร	--- ฟ	--- ช	--- ดั	-- ล ช	- ฟ ช ม	ร ด - ร
	ถ้า	ว่า	เซ็น	มแย.....ดี	เส - โปว.....ยา		

ทำนอง ลูกตกและบันไดเสียง

จากการศึกษาทำนองเพลงระบำพม่าไทยอยุธยา ได้วิเคราะห์ถึงบันไดเสียงและลูกตก ซึ่งได้ผลการศึกษาวิเคราะห์ พบว่าเพลงระบำพม่าไทยอยุธยา เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง โด และบันไดเสียง ฟา ในแต่ละวรรค มีลูกตก และขึ้นเสียงดังนี้

ส่วนที่ 1 ทำนองเกริ่น เป็นการเล่นรัวจังหวะ

ส่วนที่ 2 ทำนอง สองชั้นไทยและพม่า

ลำดับที่	วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
2. สองชั้นไทย	1	ลา	6	โด
และพม่า	2	เร	6	ฟา
	3	เร	2	โด
	4	ลา	3	ฟา
	5	เร	2	โด
	6	ซอล	2	ฟา
	7	ซอล	2	ฟา
	8	เร	2	โด

จากตาราง การวิเคราะห์ลูกตกและบันไดเสียง ในทำนองหลัก ไทย อัตราสองชั้นและพม่า พบว่า มีบันไดเสียง 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด พบมากที่สุด เป็นบันไดเสียงหลัก พบบันไดเสียง ฟา เป็นบันไดเสียงรอง

ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและพม่า อัตราจังหวะชั้นเดียว

ลำดับที่	วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
3. ไทยและพม่า	1	เร	2	โด
ชั้นเดียว	2	ฟา	1	ฟา
	3	ซอล	5	โด
	4	ลา	6	โด
	5	เร	2	โด
	6	ลา	6	โด
	7	ซอล	5	โด
	8	ฟา	4	โด
	9	เร	2	โด
	10	ลา	6	โด
	11	ซอล	5	โด
	12	ลา	3	ฟา
	13	เร	2	โด
	14	ลา	3	ฟา
	15	ซอล	5	โด
	16	เร	2	โด

จากตาราง การวิเคราะห์ ลูกตกและบันไดเสียง ในทำนองหลัก ไทยและพม่า อัตราจังหวะชั้นเดียว พบว่า มีบันไดเสียง 2 บันไดเสียง มีบันไดเสียง โด เป็นบันไดเสียงหลัก และบันไดเสียง ฟา เป็นบันไดเสียงรอง

บันไดเสียง

ทำนองเกริ่น

เป็นทำนองรัวจังหวะ

ส่วนที่ 2 ทำนอง สองชั้นไทยและพม่า

วรรคที่ 1,3,5 และ 8 เป็นบันไดเสียงโด วรรคที่ 2,4,6 และ 7 เป็นบันไดเสียง ฟา โดยเปลี่ยนบันไดเสียงสลับกัน

ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและพม่า

วรรคที่ 1, 3 - 11 และ 15 - 16 เป็นบันไดเสียง โด วรรคที่ 2,12 และ 14 เปลี่ยนเป็นบันไดเสียง ฟา โดยเปลี่ยนบันไดเสียงสลับกัน

เสียงจร

เพลงระบำจีนไทยไมตรี มีการใช้เสียงจรในส่วนที่เป็นลูกตก 2 เสียง ในบันไดเสียงโด คือ เสียง ฟา และเสียง ที เสียง ที และ เสียง มี ในบันไดเสียง ฟา รวมกัน 6 ตำแหน่ง

เสียง ฟา ซึ่งเป็นเสียงจรในบันไดเสียง โด จำนวน 1 ตำแหน่ง ในวรรคที่ 8 ส่วนที่ 2 ทำนอง สองชั้นไทยและพม่าเพียงวรรคเดียว ดังนี้

--- ต่	-- ล ช	- ฟ ช ม	ร ด - ร
--------	--------	---------	---------

ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและพม่า จำนวน 3 ตำแหน่ง ในวรรคที่ 1, 8 และ 16 วรรคละ 1 ตำแหน่งดังนี้

วรรคที่ 1

-- ต ร	ม ฟ ช ล	-- ล ต่	-- ล ร
--------	---------	---------	--------

วรรคที่ 8 และ 16 ซึ่งเป็นทำนองเดียวกัน

--- ต	-- ร ม	-- ต ร	--- ฟ
-------	--------	--------	-------

เสียง มี ซึ่งเป็นเสียงจรในบันไดเสียง ฟา จำนวน 1 ตำแหน่ง ในวรรคที่ 4 ส่วนที่ 2 ทำนอง สองชั้นไทยและพม่าเพียงวรรคเดียว ดังนี้

--- ร	ม ร ด ฟ	--- ช	ล ต่ - ล
-------	---------	-------	----------

ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและพม่า จำนวน 1 ตำแหน่ง ในวรรคที่ 2 เพียงวรรคเดียว ดังนี้

--- ม	ร ด - ร	--- ฟ	- ฟ ฟ ฟ
-------	---------	-------	---------

จากการศึกษาวิเคราะห์ทำนองเพลง พม่าไทยอริยฐาน พบว่า การดำเนินทำนองเพลง พม่า ไทยอริยฐาน พบว่า มีการเปลี่ยนบันไดเสียงสลับกัน การเปลี่ยนบันไดเสียงของแต่ละวรรคเพลงมีการเปลี่ยนบันไดเสียงดังนี้

1. การเชื่อมวรรคเพลงโดยมีโน้ตนอกบันไดเสียง

ตัวอย่าง

วรรคที่ 1 ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและพม่า

-- ต ร	ม ฟ ช ล	-- ล ต่	-- ล ร
--------	---------	---------	--------

วรรคที่ 2 ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและพม่า

--- ม	ร ด - ร	--- ฟ	- ฟ ฟ ฟ
-------	---------	-------	---------

วรรคที่ 1 ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและพม่า พบว่า เป็นบันไดเสียง โด มีโน้ตเสียง ฟา ซึ่งเป็นโน้ตเสียงจรัที่ทำหน้าที่เชื่อมบันไดเสียงระหว่างวรรคที่ 1 และวรรคที่ 2 ในวรรคที่ 1 พบว่า มีการเปลี่ยนบันไดเสียงจากบันไดเสียง โด เป็นบันไดเสียง ฟา วรรคที่ 9 พบว่า เป็นบันไดเสียง ฟา โดยมีโน้ตเสียงจรัเสียง มี

2. การเปลี่ยนบันไดเสียงแบบฉบับพลัน

การเปลี่ยนบันไดเสียงลักษณะนี้เป็นการเปลี่ยนแบบกะทันหันเมื่อหมดบันไดเสียงหนึ่ง จะขึ้นอีกบันไดเสียงหนึ่งทันที โดยไม่มีโน้ตสัมผัสลักษณะใดมาบอกในการเปลี่ยนบันไดเสียง และไม่มีวรรคเพลงเชื่อมบันไดเสียง

ตัวอย่าง

วรรคที่ 1 ทำนองหลัก ไทย และ พม่า อัตราจังหวะสองชั้น

----	--- ร	--- ม	ร ด - ล
------	-------	-------	---------

วรรคที่ 2 ทำนองหลัก ไทยและจีน อัตราจังหวะสองชั้น

--- ข	ล ด ล ข	-- ฟ ข	ล ข ฟ ร
-------	---------	--------	---------

ในวรรคที่ 1 พบว่า เป็นบันไดเสียง โด โดยไม่มีวรรคเชื่อมหรือโน้ตนอกบันไดเสียงเข้ามาช่วยในการเปลี่ยนบันไดเสียง แต่บันไดเสียงของทั้ง 2 บันไดเสียง เป็นบันไดเสียงที่ความกลมกลืนกัน เพราะโน้ตเสียง โด เร และเสียง ลา ในวรรคที่ 1 เป็นโน้ตเสียงที่ 1,2 และเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง โด อีกทั้งยังเป็นเสียงที่ 5,6 และ 3 ของบันไดเสียง ฟา ในวรรคที่ 2 พบว่าเป็นบันไดเสียง ฟา

กระสวนจังหวะ เพลงระบำพม่าไทยอยุธยา

กระสวนจังหวะของเพลงระบำพม่าไทยอยุธยา ส่วนที่ 1 ทำนองเกริ่น เป็นกระสวนจังหวะที่ใช้ในการรัวเสียง มี 2 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ
1	--- x - x x x - x x x --- x --- x --- x --- x --- x
2	--- x - x x x --- x --- x ----

กระสวนจังหวะของเพลงระบำพม่าไทยอริยฐาน ส่วนที่ 2 ทำนอง สองชั้นไทยและสองชั้นพม่า เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลงทั้งบทเพลง มีทั้งหมด 9 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	-----	----x	4
2	----x	----x	3
3	----x	xx-x	2
4	----x	xxxx	2
5	----x	--xx	1
6	--xx	xxxx	1
7	-x-x	xx-x	1
8	-xxx	xx-x	1
9	-x-x	xxxx	1

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 2 ทำนอง สองชั้นไทยและพม่า คือ -----x มีทั้งสิ้น 4 ครั้ง

กระสวนจังหวะของเพลงระบำพม่าไทยอริยฐาน ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและพม่า อัตราจังหวะชั้นเดียว ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลงทั้งบทเพลง มีทั้งหมด 14 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	-----	-x-x	6
2	----x	--xx	3
3	-x-x	-x-x	3
4	--xx	--xx	2
5	----x	----x	2
6	----x	xx-x	2
7	--xx	----x	2
8	----x	-xxx	1
9	--xx	xx-x	1
10	-----	-----	1
11	--xx	xxxx	1
12	----x	-x-x	1

13	x x x x	- x - x	1
14	- - x x	- x - x	1

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและพม่า อัตราจังหวะชั้นเดียว คือ
 - - - - - x - x มีทั้งสิ้น 6 ครั้ง

กระสวนจังหวะของเพลงระบำพม่าไทยอริยฐานทั้งบทเพลง ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง
 ทั้งบทเพลง มีทั้งหมด 22 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- - - x	- - - x	23
2	- - - -	- x - x	20
3	- - - -	- - - x	17
4	- - - x	x x - x	12
5	- - - x	- - x x	8
6	- - - x	x x x x	8
7	- x - x	- x - x	7
8	- - x x	x x x x	6
9	- x - x	x x x x	4
10	- - x x	- - - x	4
11	- - x x	- - x x	4
12	- - - x	- x - x	4
13	- x - x	x x - x	4
14	- x x x	x x - x	4
15	- - - -	- - - -	3
16	- x x x	- x - x	2
17	- - - x	- x x x	2
18	- - x x	x x - x	2
19	- x x x	- - - x	2
20	- x x x	- x x x	2
21	- - - x	- - - -	1
22	- - x x	- x - x	1

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด คือ - - - x - - - x มีทั้งสิ้น 22 ครั้ง

สรุปได้ว่ากระสวนจังหวะที่พบมากในแต่ละส่วนมีดังนี้

ส่วนที่ 1 ทำนอง อัตราสองชั้นไทยและพม่า - - - - - x
ส่วนที่ 2 ทำนองหลัก อัตรไทยและพม่า อัตรจังหวะชั้นเดียว - - - - - x - x

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด คือ - - - x - - - x ลักษณะทำนองเช่นนี้พบถึง 22 แห่ง ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องหลังมากกว่า 2 ห้องแรก เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังเมื่อฟังแล้วมีความรู้สึกจบสมบูรณ์มากกว่า

ตัวอย่าง ทำนองเพลงของกระสวนจังหวะ - - - x - - - x ที่อยู่ 2 ห้องแรก เมื่อฟังแล้วมีความรู้สึกไม่จบทำนอง ต้องมีทำนองมารองรับจึงจะมีความรู้สึกจบจริง ซึ่งแสดงถึงกระสวนจังหวะดังกล่าวเหมาะแก่การใช้เป็นการถาม – ตอบ ของทำนองเพลงในแต่ละวรรคเพลง

ทำนองแรก (ถาม)

- - - ล	- - - ดั
---------	----------

ทำนองรับ (ตอบ)

- ล - ล	ช ฟ - ช
---------	---------

รูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนอง เพลงระบำพม่าไทยอีสาน

ลักษณะการเคลื่อนที่ของบทเพลงครั้งละ 2 ห้องเพลงติดต่อกันทั้งเพลง ซึ่งเป็นรูปแบบตัวอักษรขีดเส้นใต้ในลักษณะตัวหนา เอียง เช่น ด ร ม ฟ ช ล และ ท ดังนี้

สองชั้นไทยและพม่า

- - - -	- - - <u>ร</u>	- - - ม	ร ด - <u>ล</u>	- - - ช	ล ดั <u>ช</u>	- - ฟ ช	ล ช ฟ <u>ร</u>
- - - -	- - - <u>ร</u>	- ช - ม	ร ม ด <u>ร</u>	- - - ร	ม ร ด <u>ฟ</u>	- - - ช	ล ดั - <u>ล</u>
- - - -	- - - <u>ดั</u>	- - - มั	- - - <u>ริ</u>	- - - ล	- - - <u>ดั</u>	- ล - ล	ช ฟ - <u>ช</u>
- - - -	- - - <u>ร</u>	- - - ฟ	- - - <u>ช</u>	- - - ดั	- - ล <u>ช</u>	- ฟ ช ม	ร ด - <u>ร</u>

ชั้นเดียวไทยและพม่า

- - ด ร	ม ฟ ช <u>ล</u>	- - ล ดั	- - ล <u>ร</u>	- - - ม	ร ด - <u>ร</u>	- - - ฟ	- ฟ ฟ <u>ฟ</u>
- - - -	- ล - <u>ร</u>	- - - ล	- - - <u>ช</u>	- - ร ม	ด ร - <u>ร</u>	- - - ด	- - - <u>ล</u>

----	- <u>ด</u> - <u>ล</u>	----	- <u>ด</u> - <u>ร</u>	-- <u>ด</u> <u>ล</u>	- <u>ด</u> - <u>ร</u>	- <u>ม</u> - <u>ร</u>	- <u>ด</u> - <u>ล</u>
----	- <u>ล</u> - <u>ล</u>	- <u>ร</u> - <u>ด</u>	- <u>ล</u> - <u>ช</u>	--- <u>ด</u>	-- <u>ร</u> <u>ม</u>	-- <u>ด</u> <u>ร</u>	--- <u>ฟ</u>
----	----	<u>ล</u> <u>ล</u> <u>ล</u> <u>ด</u>	- <u>ล</u> - <u>ร</u>	--- <u>ร</u>	-- <u>ร</u> <u>ม</u>	-- <u>ร</u> <u>ด</u>	--- <u>ร</u> <u>ล</u>
----	- <u>ร</u> - <u>ร</u>	--- <u>ล</u>	--- <u>ช</u>	----	- <u>ล</u> - <u>ช</u>	- <u>ฟ</u> - <u>ช</u>	- <u>ล</u> - <u>ล</u>
----	- <u>ด</u> - <u>ล</u>	----	- <u>ด</u> - <u>ร</u>	--- <u>ล</u>	<u>ด</u> <u>ล</u> - <u>ด</u>	--- <u>ฟ</u>	- <u>ช</u> - <u>ล</u>
----	- <u>ร</u> - <u>ร</u>	----	- <u>ล</u> - <u>ช</u>	--- <u>ด</u>	-- <u>ร</u> <u>ม</u>	-- <u>ด</u> <u>ร</u>	--- <u>ร</u>

1. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำพม่าไทยยอชฐาน ส่วนที่ 2 ทำนอง อัตราสองชั้น ไทยและพม่า ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 9 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	6 → 2	3
2	2 → 6	3
3	5 → 2	2
4	2 → 5	2
5	3 → 1	1
6	1 → 2	1
7	1 → 3	1
8	2 → 1	1
9	2 → 2	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 2	3
2 → 6	3

การเคลื่อนที่เช่นนี้พบรูปแบบละ 3 แห่ง

1.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 2	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	ลา	6	โด	→	2	2	ซอล	2	ฟา
2	4	2	เร	6	ฟา	→	2	3	เร	2	โด
3	2	7	เร	6	ฟา	→	4	7	ซอล	2	ฟา

1.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 6	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	เร	2	โด	→	4	1	ลา	6	โด
2	2	2	ซอล	2	ฟา	→	4	2	เร	6	ฟา
3	4	4	ซอล	2	ฟา	→	2	7	เร	6	ฟา

1.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	6	โด	5	ฟา	→	4	6	ซอล	2	ฟา
2	2	8	ซอล	5	โด	→	4	8	เร	2	โด

1.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	5	เร	2	โด	→	2	6	โด	5	ฟา
2	4	7	ซอล	2	ฟา	→	2	8	ซอล	5	โด

1.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	ลา	3	ฟา	→	2	5	โด	1	โด

1.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	5	โด	1	โด	→	4	5	เร	2	โด

1.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	4	ฟา	1	ฟา	→	4	4	ลา	3	ฟา

1.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	เร	2	โด	→	2	4	ฟา	1	ฟา

1.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	เร	2	โด	→	4	3	เร	2	โด

2. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำพม่าไทยอริยฐาน ส่วนที่ 3 ทำนองหลัก ไทยและพม่า อัตราจังหวะชั้นเดียว ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 15 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	2 → 5	4
2	6 → 2	4
3	5 → 3	3
4	2 → 6	3
5	2 → 3	2
6	3 → 6	2
7	6 → 6	2
8	5 → 2	2
9	3 → 2	2
10	3 → 4	1
11	4 → 2	1
12	1 → 2	1
13	6 → 5	1
14	6 → 1	1
15	2 → 2	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 5	4
6 → 2	4

การเคลื่อนที่เช่นนี้พบรูปแบบละ 4 แห่ง

2.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 5	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ทีละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	เร	2	โด	→	4	3	ซอล	5	โด
2	2	11	เร	2	โด	→	4	11	ซอล	5	โด
3	4	13	เร	2	โด	→	2	14	โด	5	ฟา
4	2	15	เร	2	โด	→	4	15	ซอล	5	โด

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 2	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ทีละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	ลา	6	โด	→	4	1	เร	2	โด
2	2	5	ลา	6	โด	→	4	5	เร	2	โด
3	4	10	ลา	6	โด	→	2	11	เร	2	โด
4	2	13	ลา	6	โด	→	4	13	เร	2	โด

2.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
5 → 3	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	7	ซอล	5	โด	→	2	8	มี	3	โด
2	2	14	โด	5	ฟา	→	4	14	ลา	3	ฟา
3	4	15	ซอล	5	โด	→	2	16	มี	3	โด

2.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
2 → 6	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	1	เร	2	โด	→	2	2	เร	6	ฟา
2	2	4	เร	2	โด	→	4	4	ลา	6	โด
3	2	6	เร	2	โด	→	4	6	ลา	6	โด

2.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
2 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	9	เร	2	โด	→	2	10	มี	3	โด
2	2	12	ซอล	2	ฟา	→	4	12	ลา	3	ฟา

2.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	10	มี	3	โด	→	4	10	ลา	6	โด
2	4	12	ลา	3	ฟา	→	2	13	ลา	6	โด

2.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 6	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	ลา	6	โด	→	2	5	ลา	6	โด
2	4	6	ลา	6	โด	→	2	7	ลา	6	โด

2.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	ซอล	5	โด	→	2	4	เร	2	โด
2	4	11	ซอล	5	โด	→	2	12	ซอล	2	ฟา

2.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	14	ลา	3	ฟา	→	2	15	เร	2	โด
2	2	16	มี	3	โด	→	4	16	เร	2	โด

2.10 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 4	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	5	มี	3	โด	→	4	5	ฟา	4	โด

2.11 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
4 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	8	ฟา	4	โด	→	4	9	เร	2	โด

2.12 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	ฟา	1	ฟา	→	2	3	เร	2	โด

2.13 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	7	ลา	6	โด	→	4	7	ซอล	5	โด

2.14 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	เร	6	ฟา	→	4	2	ฟา	1	ฟา

2.15 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	5	เร	2	โด	→	2	6	เร	2	โด

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำพม่าไทยอริยฐานทั้งบทเพลง เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง พบว่ามีทั้งหมด 18 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	6 → 2	7
2	2 → 5	6
3	2 → 6	6
4	5 → 2	4
5	5 → 3	3
6	2 → 3	2
7	3 → 6	2
8	6 → 6	2
9	1 → 2	2
10	2 → 2	2
11	3 → 2	2
12	3 → 4	1

13	6 → 5	1
14	6 → 1	1
15	4 → 2	1
16	3 → 1	1
17	1 → 3	1
18	2 → 1	1

การเคลื่อนที่พบบ่อยที่สุดในท่อนนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 2	7

ซึ่งพบจำนวน 7 ครั้ง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงไทยสำเนียงพม่าในเพลงระบำพม่าไทยอริยฐานนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงพม่า

สรุป

เพลงระบำพม่าไทยอริยฐาน มี 4 ท่อนเพลง 27 ประโยค 34 วรรคเพลง มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และบันไดเสียง ฟา มีการใช้เสียงจรในบันไดเสียงโด คือเสียง ฟา และเสียง ที และเสียง มี ในบันไดเสียง ฟา มีการเชื่อมวรรคเพลงโดยมีโน้ตนอกบันไดเสียง และการเปลี่ยนบันไดเสียงแบบฉับพลัน การเปลี่ยนบันไดเสียงลักษณะนี้เป็นการเปลี่ยนแบบกะทันหันเมื่อหมดบันไดเสียงหนึ่ง จะขึ้นอีกบันไดเสียงหนึ่งทันที โดยไม่มีโน้ตสัมผัสลักษณะใดมาบอกในการเปลี่ยนบันไดเสียง และไม่มีการเชื่อมบันไดเสียง กระสวนจังหวะที่พบบ่อยที่สุด คือ - - - x - - - x ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องหลังมากกว่า 2 ห้องแรก เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังเมื่อฟังแล้วมีความรู้สึกจบสมบูรณ์มากกว่า การเคลื่อนที่พบบ่อยที่สุด คือ พบจำนวน 7 ครั้ง การเคลื่อนที่ดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าเพลงไทยสำเนียงพม่าในเพลงระบำพม่าไทยอริยฐานนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงพม่า

บทร้อง

- ฟ ฟ ฟ	ช ล ดั ร์	ฟ ิ ร์ ดั ฝ	ช ล ช ล	--- ฟ	- ฟ ช ล	ดัล ช ฟ	ช ร ฟ ช
---------	-----------	-------------	---------	-------	---------	---------	---------

ป๋ขวางมิตร.....จิต.....กลมเกลียวให้.....ห่าง..รัก.....จาก..เผ่าพันธุ์

--- ช	--- ช	--- ล	-- ดั ร์	-- ดัล	ช ล ฟ ช	--- ช	--- ช
-------	-------	-------	----------	--------	---------	-------	-------

ลา ลา ละ ลา ละ ลา ลาลาลาลา ลา ลา

บทร้อง2

--- ล	ดัล ช ล	-- ช ล	ดัล ช ฟ	-- ช ฟ	-- ช ล	ดัล ช ฟ	ร ฟ ช ร
-------	---------	--------	---------	--------	--------	---------	---------

สาย.....น้ำ..โขง.....คือสาย.....โล..หิต เป็นสาย.....ชีวิต.....จริง.....จิตมัน

--- ล	- ช ล ดั	-- ล ดั	- ฟ ช ล	--- ล	- ช ล ดั	- ฟ ช ล	ช ฟ ร ฟ
-------	----------	---------	---------	-------	----------	---------	---------

ใคร.....ได้ทุกข์.....ก็ทุกข์.....ด้วยกัน.....ใคร.....สุขสันต์.....ร่วมกัน.....ขึ้นบาน

----	--- ด	--- ด	-- ร ฟ	--- ร	-- ช ฟ	- ช - ช	- ล ฟ ช
------	-------	-------	--------	-------	--------	---------	---------

ลา ลา ละ ลา ละ ลา ลาลาลา

- ร ร ร	ด ล ช ฟ	- ฟ - ช	ฟ ช ล ดั	--- ล	-- ดั ร์	- ดั - ฟ	ช ล ช ล
---------	---------	---------	----------	-------	----------	----------	---------

----	--- ช	--- ล	-- ดั ร์	-- ดัล	ช ล ฟ ช	--- ช	--- ช
------	-------	-------	----------	--------	---------	-------	-------

----	--- ช	--- ล	-- ดั ร์	-- ดัล	ช ล ฟ ช	--- ช	--- ช
------	-------	-------	----------	--------	---------	-------	-------

--- ล	ดั ร์ ล ดั	--- ล	ดัล ช ฟ	--- ร	ฟ ช ล ด	ร ด ล ด	- ร - ฟ
-------	------------	-------	---------	-------	---------	---------	---------

----	--- ดั	----	- ล ช ล	----	- ล ช ล	ดัล ช ฟ	ร ฟ ช ร
------	--------	------	---------	------	---------	---------	---------

----	--- ร	----	ฟ ล ด ร	----	ฟ ช ล ดั	-- ฟ ิ ร์	ดัล ดัล
------	-------	------	---------	------	----------	-----------	---------

----	----	- ดั - ล	- ช ล ดั	----	- ล ช ล	ดัล ช ฟ	ร ฟ - ช
------	------	----------	----------	------	---------	---------	---------

----	ริ ดัล ดั	----	ช ล ดั ฟ	- ฟ - ร	ฟ ช ล ด	ร ด ล ด	- ร - ฟ
------	-----------	------	----------	---------	---------	---------	---------

----	----	- ช - ล	- ดั - ฟ	----	- ร ฟ ช	-- ล ช	-- ล ดั
------	------	---------	----------	------	---------	--------	---------

----	--- ิ ร์	-- ดั ร์	ดั ร์ ล ดั	----	ล ช ล ดั	- ล ช ฟ	ร ฟ ช ร
------	----------	----------	------------	------	----------	---------	---------

----	----	- ล - ด	- ร - ฟ	----	ดัล ช ล	-- ช ฟ	ช ล ฟ ช
------	------	---------	---------	------	---------	--------	---------

----	ริ ดัล ดั	--- ิ ร์	ดัล ดั ช	--- ร	ฟ ช ล ช	- ฟ - ร	- ด - ด
------	-----------	----------	----------	-------	---------	---------	---------

ท่อนนำ

วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1	ลา	3	ฟา
2	เร	6	ฟา
3	ลา	3	ฟา
4	ฟา	1	ฟา

ท่อนเกริ่นและขับร้อง 1 และ 2 สองเที่ยว

วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1	ลา	3	ฟา
2	เร	6	ฟา
3	เร	6	ฟา
4	ลา	3	ฟา
5	โด	5	ฟา
6	ซอล	2	ฟา
7	ฟา	1	ฟา
8	ฟา	1	ฟา
9	ฟา	1	ฟา
10	โด	5	ฟา
11	โด	5	ฟา
12	เร	6	ฟา
13	ฟา	1	ฟา
14	ซอล	2	ฟา
15	ซอล	2	ฟา
16	โด	5	ฟา
17	ฟา	1	ฟา
18	ซอล	2	ฟา
19	ลา	3	ฟา
20	ฟา	1	ฟา
21	ลา	3	ฟา
22	ซอล	2	ฟา
23	เร	6	ฟา
24	ซอล	3	ฟา

25	ฟา	1	ฟา
26	เร	6	ฟา
27	ลา	3	ฟา
28	ฟา	1	ฟา
29	ฟา	1	ฟา
30	ซอล	2	ฟา
31	โด	5	ฟา
32	ลา	3	ฟา
33	เร	6	ฟา
34	ซอล	2	ฟา
35	เร	6	ฟา
36	ซอล	2	ฟา
37	ฟา	1	ฟา
38	ฟา	1	ฟา
39	ลา	3	ฟา
40	เร	6	ฟา
41	เร	6	ฟา
42	ลา	3	ฟา
43	โด	5	ฟา
44	ซอล	2	ฟา
45	ฟา	1	ฟา
46	ฟา	1	ฟา
47	ฟา	1	ฟา
48	โด	5	ฟา
49	โด	5	ฟา
50	เร	6	ฟา
51	ฟา	1	ฟา
52	ซอล	2	ฟา
53	ซอล	2	ฟา
54	โด	5	ฟา
55	ฟา	1	ฟา
56	ซอล	2	ฟา
57	ลา	3	ฟา

58	ฟา	1	ฟา
59	ลา	3	ฟา
60	ซอล	2	ฟา
61	เร	6	ฟา
62	ซอล	2	ฟา
63	ฟา	1	ฟา
64	เร	6	ฟา
65	ลา	3	ฟา
66	ฟา	1	ฟา
67	ฟา	1	ฟา
68	ซอล	2	ฟา
69	โด	5	ฟา
70	ลา	3	ฟา
71	ลา	3	ฟา
72	ซอล	2	ฟา
73	เร	6	ฟา
74	ซอล	2	ฟา
75	ลา	3	ฟา
76	ซอล	2	ฟา
77	ฟา	1	ฟา
78	ฟา	1	ฟา
79	ฟา	1	ฟา
80	ฟา	1	ฟา

จากตาราง การวิเคราะห์ ลูกตกและบันไดเสียง เพลงระบำลาวไทยปณิธาน พบว่า มีบันไดเสียง ฟา เป็นบันไดเสียงเดียวตลอดทั้งเพลง โดยไม่มีโน้ตเสียงจรในการตกแต่งทำนองและการเปลี่ยนบันไดเสียง โดยมีโน้ตเสียงหลักดังนี้

บันไดเสียง ฟา คือ ฟ ซ ล ด ร ทั้งบทเพลง

กระสวนจังหวะ เพลงระบำลาวไทยปณิธาน

กระสวนจังหวะของเพลงระบำลาวไทยปณิธาน ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 19 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- - - x	x x x x	20
2	- - - -	x x x x	19
3	- - x x	x x x x	17
4	- - - -	- - - x	16
5	- x x x	x x x x	12
6	x x x x	x x x x	11
7	- - - x	- x x x	10
8	- - - x	- - x x	10
9	- - - -	- x x x	8
10	- x - x	- x - x	7
11	- - - -	- - - -	6
12	- - - x	- - - x	6
13	- x - x	- x x x	6
14	- - x x	- - x x	5
15	- x - x	x x x x	5
16	x x x x	- x - x	4
17	x x x x	x x - x	2
18	- - - x	- x - x	2
19	- - x x	- x x x	2

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด คือ - - - x x x x x ลักษณะทำนองเช่นนี้พบถึง 21 แห่ง ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องแรกมากกว่า ห้อง 2 หลัง เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง ต้องมีทำนองอื่นมารองรับถึงจะมีความรู้สึกจบสมบูรณ์ แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังจะฟังแล้วมีความรู้สึกไม่จบเพลง

ตัวอย่าง ทำนองเพลงของกระสวนจังหวะ - - - x x x x x ที่อยู่ 2 ห้องแรกฟังแล้วมีความรู้สึกไม่จบทำนอง ต้องมีทำนองมารองรับจึงจะมีความรู้สึกจบจริง ซึ่งแสดงถึงกระสวนจังหวะดังกล่าวเหมาะแก่การใช้เป็นการถาม – ตอบ ของทำนองเพลงในแต่ละวรรคเพลง

ทำนองแรก (ถาม)

- - - ร	ฟ ซ ล ด
---------	---------

ทำนองรับ (ตอบ)

ร ด ล ด	- ร - ฟ
---------	---------

รูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนอง เพลงระบำลาวไทยปณิธาน

ลักษณะการเคลื่อนที่ของบทเพลงครึ่งละ 2 ห้องเพลงติดต่อกันทั้งเพลง ซึ่งเป็นรูปแบบตัวอักษรขีดเส้นใต้ในลักษณะตัวหนา เอียง เช่น ด ร ม พ ช ล และ ท ดังนี้

ท่อนนำ

----	--- <u>ด</u>	----	ล <u>ด</u> <u>ริ</u> <u>ล</u>	----	ช <u>พ</u> <u>ช</u> <u>ล</u>	ด <u>ล</u> ช <u>พ</u>	ร <u>พ</u> <u>ช</u> <u>ร</u>
----	--- <u>ริ</u>	----	ล <u>ด</u> <u>ริ</u> <u>ล</u>	----	ด <u>ล</u> ช <u>พ</u>	- ร - ด	- ร - <u>พ</u>

บทร้อง1

----	--- <u>ด</u>	----	- ล <u>ช</u> <u>ล</u>	----	- ล <u>ช</u> <u>ล</u>	ด <u>ล</u> ช <u>พ</u>	ร <u>พ</u> <u>ช</u> <u>ร</u>
----	--- <u>ริ</u>	----	พ <u>ล</u> ด <u>ริ</u>	----	พ <u>ช</u> ล <u>ด</u>	-- <u>พ</u> <u>ริ</u>	ด <u>ล</u> ด <u>ล</u>
----	----	- ด - ล	- <u>ช</u> ล <u>ด</u>	----	- ล <u>ช</u> <u>ล</u>	ด <u>ล</u> ช <u>พ</u>	ร <u>พ</u> - <u>ช</u>
----	<u>ริ</u> ด <u>ล</u> <u>ด</u>	----	ช <u>ล</u> ด <u>พ</u>	- พ - ร	พ <u>ช</u> ล <u>ด</u>	ร <u>ด</u> ล <u>ด</u>	- ร - <u>พ</u>

บทร้อง2

----	----	- <u>ช</u> - ล	- ด - <u>พ</u>	----	- ร <u>พ</u> <u>ช</u>	-- ล <u>ช</u>	-- ล <u>ด</u>
----	--- <u>ริ</u>	-- ด <u>ริ</u>	ด <u>ริ</u> ล <u>ด</u>	----	ล <u>ช</u> ล <u>ด</u>	- ล <u>ช</u> <u>พ</u>	ร <u>พ</u> <u>ช</u> <u>ร</u>
----	----	- ล - ด	- ร - <u>พ</u>	----	ด <u>ล</u> ช <u>ล</u>	-- <u>ช</u> <u>พ</u>	ช <u>ล</u> พ <u>ช</u>
----	<u>ริ</u> ด <u>ล</u> <u>ด</u>	--- <u>ริ</u>	ด <u>ล</u> ด <u>ช</u>	--- ร	พ <u>ช</u> ล <u>ช</u>	- พ - ร	- ด - <u>ด</u>

เกริ่น

----	--- <u>ด</u>	--- ด	-- ร <u>พ</u>	--- ร	พ <u>ร</u> ด <u>ช</u>	- <u>ช</u> - <u>ช</u>	- ล <u>พ</u> <u>ช</u>
------	--------------	-------	---------------	-------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

ชั้นเดียว

- <u>ช</u> <u>ช</u> <u>ช</u>	ด <u>ล</u> ช <u>พ</u>	-- <u>ช</u> ล	ด <u>ล</u> ช <u>ล</u>	--- ล	- ล <u>ช</u> <u>ล</u>	- ด <u>ด</u> ด <u>ด</u>	ช <u>ล</u> ด <u>พ</u>
------------------------------	-----------------------	---------------	-----------------------	-------	-----------------------	-------------------------	-----------------------

บทร้อง

- <u>พ</u> <u>พ</u> <u>พ</u>	ช <u>ล</u> ด <u>ริ</u>	พ <u>ริ</u> ด <u>พ</u>	ช <u>ล</u> ช <u>ล</u>	--- <u>พ</u>	- <u>พ</u> ช <u>ล</u>	ด <u>ล</u> ช <u>พ</u>	ช <u>ร</u> พ <u>ช</u>
--- <u>ช</u>	--- <u>ช</u>	--- ล	-- ด <u>ริ</u>	-- ด <u>ล</u>	ช <u>ล</u> พ <u>ช</u>	--- <u>ช</u>	--- <u>ช</u>

บทร้อง2

--- ล	ด <u>ล</u> ช <u>ล</u>	-- <u>ช</u> ล	ด <u>ล</u> ช <u>พ</u>	-- <u>ช</u> พ	-- <u>ช</u> ล	ด <u>ล</u> ช <u>พ</u>	ร <u>พ</u> <u>ช</u> <u>ร</u>
-------	-----------------------	---------------	-----------------------	---------------	---------------	-----------------------	------------------------------

---ล	-ชล <u>ด</u>	--ล <u>ด</u>	-ฟ <u>ช</u> ล	---ล	-ชล <u>ด</u>	-ฟ <u>ช</u> ล	ร <u>ฟ</u> ร <u>ฟ</u>
------	--------------	--------------	---------------	------	--------------	---------------	-----------------------

บทร้อง ชั้นเดียว

----	--- <u>ด</u>	---ด	--ร <u>ฟ</u>	---ร	--ช <u>ฟ</u>	-ช-ช	-ล <u>ฟ</u> ช
------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	---------------

บทร้อง

-ร <u>ร</u> ร	ด <u>ล</u> ช <u>ฟ</u>	-ฟ-ช	ฟ <u>ช</u> ล <u>ด</u>	---ล	-- <u>ด</u> ร	- <u>ด</u> -ฟ	ช <u>ล</u> ช <u>ล</u>
---------------	-----------------------	------	-----------------------	------	---------------	---------------	-----------------------

----	--- <u>ช</u>	---ล	-- <u>ด</u> ร	-- <u>ด</u> ล	ช <u>ล</u> ฟ <u>ช</u>	---ช	--- <u>ช</u>
------	--------------	------	---------------	---------------	-----------------------	------	--------------

บทร้อง2

----	--- <u>ช</u>	---ล	-- <u>ด</u> ร	-- <u>ด</u> ล	ช <u>ล</u> ฟ <u>ช</u>	---ช	--- <u>ช</u>
------	--------------	------	---------------	---------------	-----------------------	------	--------------

---ล	<u>ด</u> ร <u>ล</u> ด	---ล	<u>ด</u> ล <u>ช</u> ฟ	---ร	ฟ <u>ช</u> ล <u>ด</u>	ร <u>ด</u> ล <u>ด</u>	-ร- <u>ฟ</u>
------	-----------------------	------	-----------------------	------	-----------------------	-----------------------	--------------

บทร้อง1

----	--- <u>ด</u>	----	-ล <u>ช</u> ล	----	-ล <u>ช</u> ล	<u>ด</u> ล <u>ช</u> ฟ	ร <u>ฟ</u> ช <u>ร</u>
------	--------------	------	---------------	------	---------------	-----------------------	-----------------------

----	--- <u>ร</u>	----	ฟ <u>ล</u> ด <u>ร</u>	----	ฟ <u>ช</u> ล <u>ด</u>	--ฟ <u>ร</u>	<u>ด</u> ล <u>ด</u> ล
------	--------------	------	-----------------------	------	-----------------------	--------------	-----------------------

----	----	- <u>ด</u> -ล	- <u>ช</u> ล <u>ด</u>	----	-ล <u>ช</u> ล	<u>ด</u> ล <u>ช</u> ฟ	ร <u>ฟ</u> - <u>ช</u>
------	------	---------------	-----------------------	------	---------------	-----------------------	-----------------------

----	ร <u>ด</u> ล <u>ด</u> ด	----	ช <u>ล</u> ด <u>ฟ</u>	-ฟ-ร	ฟ <u>ช</u> ล <u>ด</u>	ร <u>ด</u> ล <u>ด</u>	-ร- <u>ฟ</u>
------	-------------------------	------	-----------------------	------	-----------------------	-----------------------	--------------

บทร้อง2

----	----	-ช-ล	- <u>ด</u> -ฟ	----	-ร <u>ฟ</u> ช	--ล <u>ช</u>	--ล <u>ด</u>
------	------	------	---------------	------	---------------	--------------	--------------

----	--- <u>ร</u>	-- <u>ด</u> ร	<u>ด</u> ร <u>ล</u> ด	----	ล <u>ช</u> ล <u>ด</u>	-ล <u>ช</u> ฟ	ร <u>ฟ</u> ช <u>ร</u>
------	--------------	---------------	-----------------------	------	-----------------------	---------------	-----------------------

----	----	-ล-ด	-ร- <u>ฟ</u>	----	<u>ด</u> ล <u>ช</u> ล	--ช <u>ฟ</u>	ช <u>ล</u> ฟ <u>ช</u>
------	------	------	--------------	------	-----------------------	--------------	-----------------------

----	ร <u>ด</u> ล <u>ด</u> ด	---ร	<u>ด</u> ล <u>ด</u> ช	---ร	ฟ <u>ช</u> ล <u>ช</u>	-ฟ-ร	-ด-ด
------	-------------------------	------	-----------------------	------	-----------------------	------	------

----	--- <u>ด</u>	---ด	--ร <u>ฟ</u>	---ร	ฟ <u>ร</u> ด <u>ช</u>	-ช-ช	-ล <u>ฟ</u> ช
------	--------------	------	--------------	------	-----------------------	------	---------------

ชั้นเดียว

-ช <u>ช</u> ช	<u>ด</u> ล <u>ช</u> ฟ	--ช <u>ล</u>	<u>ด</u> ล <u>ช</u> ล	---ล	-ล <u>ช</u> ล	- <u>ด</u> ด <u>ด</u>	ช <u>ล</u> ด <u>ฟ</u>
---------------	-----------------------	--------------	-----------------------	------	---------------	-----------------------	-----------------------

บทร้อง

-ฟ <u>ฟ</u> ฟ	ช <u>ล</u> ด <u>ร</u>	ฟ <u>ร</u> ด <u>ฟ</u>	ช <u>ล</u> ช <u>ล</u>	---ฟ	-ฟ <u>ช</u> ล	<u>ด</u> ล <u>ช</u> ฟ	ร <u>ร</u> ฟ <u>ช</u>
---------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	------	---------------	-----------------------	-----------------------

---ช	---ช	---ล	--คํ	--คํ	ชลฟช	---ช	---ช
------	------	------	------	------	------	------	------

บทร้อง2

---ล	คํชล	--ชล	คํชฟ	--ชฟ	--ชล	คํชฟ	รฟชร
------	------	------	------	------	------	------	------

---ล	-ชลคํ	--ลคํ	-ฟชล	---ล	-ชลคํ	-ฟชล	ชฟรฟ
------	-------	-------	------	------	-------	------	------

เกริ่น

----	---ค	---ค	--รฟ	---ร	ฟรคช	-ช-ช	-ลฟช
------	------	------	------	------	------	------	------

ชั้นเดียว

-ชชช	คํชฟ	--ชล	คํชลคํ	---ล	-คํ-คํ	ฟรคํฟ	ชลชล
------	------	------	--------	------	--------	-------	------

----	ชลคํฟ	---ฟ	ชลคํล	---ล	ชฟรฟ	ชฟรฟ	ชลฟช
------	-------	------	-------	------	------	------	------

----	---ช	---ล	--คํ	--คํ	ชลฟช	---ช	---ช
------	------	------	------	------	------	------	------

บทร้อง2

---ล	คํชฟ	----	ชลชล	---ฟ	ชฟชฟ	--ชล	ชลฟช
------	------	------	------	------	------	------	------

---ล	คํลคํ	---ล	คํชฟ	---ร	ฟชลค	รคคค	-ร-ฟ
------	-------	------	------	------	------	------	------

ลงจบ

----	---ฟ	--รค	--รฟ	---ล	-ชลคํ	-คํ-ล	ชลคํฟ
------	------	------	------	------	-------	-------	-------

1. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำลาวไทยปณิธาน ท่อนนำ ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้อง เพลง มีทั้งหมด 7 รูปแบบ พบรูปแบบละ 1 แห่ง ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	1 → 1	1
2	3 → 1	1
3	3 → 3	1
4	3 → 6	1
5	5 → 3	1
6	6 → 3	1
7	6 → 6	1

1.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	4	ฟา	1	ฟา	→	4	4	ฟา	1	ฟา

1.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	ลา	3	ฟา	→	2	4	ฟา	1	ฟา

1.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	ลา	3	ฟา	→	2	2	ลา	3	ฟา

1.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	ลา	3	ฟา	→	4	2	เร	6	ฟา

1.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	โด	5	ฟา	→	4	1	ลา	3	ฟา

1.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	เร	6	ฟา	→	4	3	ลา	3	ฟา

1.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	เร	6	ฟา	→	2	3	เร	6	ฟา

2. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำ ลาวไทยปณิธาน ท่อนเกริ่นและขับร้อง 1 และ 2 สอง
เที่ยว ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 25 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ	จำนวนแห่ง
1	5 → 1	15
2	2 → 2	14
3	2 → 5	10
4	1 → 5	10
5	5 → 3	9
6	1 → 3	8
7	1 → 2	8
8	3 → 2	7
9	5 → 6	6
10	3 → 1	6
11	6 → 5	6
12	3 → 3	6
13	2 → 1	5
14	2 → 6	5
15	6 → 2	5
16	1 → 1	5
17	3 → 5	4
18	3 → 6	4
19	6 → 6	4

20	5 → 5	4
21	6 → 3	4
22	2 → 3	2
23	1 → 6	2
24	6 → 1	2
25	5 → 2	2

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนนี้ คือ

รูปแบบ	จำนวนแห่ง
5 → 1	15

ลักษณะการเคลื่อนที่เช่นนี้พบถึง 15 แห่ง

2.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 1	15

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	7	โด	5	ฟา	→	4	7	ฟา	1	ฟา
2	2	8	โด	5	ฟา	→	4	8	ฟา	1	ฟา
3	2	17	โด	5	ฟา	→	4	17	ฟา	1	ฟา
4	2	28	โด	5	ฟา	→	4	28	ฟา	1	ฟา
5	2	29	โด	5	ฟา	→	4	29	ฟา	1	ฟา
6	2	32	โด	5	ฟา	→	4	32	ฟา	1	ฟา
7	2	38	โด	5	ฟา	→	4	38	ฟา	1	ฟา
8	2	45	โด	5	ฟา	→	4	45	ฟา	1	ฟา
9	2	46	โด	5	ฟา	→	4	46	ฟา	1	ฟา
10	2	55	โด	5	ฟา	→	4	55	ฟา	1	ฟา
11	2	66	โด	5	ฟา	→	4	66	ฟา	1	ฟา

12	2	67	โด	5	ฟา	→	4	67	ฟา	1	ฟา
13	2	77	โด	5	ฟา	→	4	77	ฟา	1	ฟา
14	2	78	โด	5	ฟา	→	4	78	ฟา	1	ฟา
15	2	80	โด	5	ฟา	→	4	80	ฟา	1	ฟา

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	14

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	15	ซอล	2	ฟา	→	2	16	ซอล	2	ฟา
2	2	18	ซอล	2	ฟา	→	4	18	ซอล	2	ฟา
3	4	22	ซอล	2	ฟา	→	2	23	ซอล	2	ฟา
4	2	24	ซอล	2	ฟา	→	4	24	ซอล	2	ฟา
5	2	34	ซอล	2	ฟา	→	4	34	ซอล	2	ฟา
6	4	34	ซอล	2	ฟา	→	2	35	ซอล	2	ฟา
7	2	36	ซอล	2	ฟา	→	4	36	ซอล	2	ฟา
8	4	53	ซอล	2	ฟา	→	2	54	ซอล	2	ฟา
9	2	56	ซอล	2	ฟา	→	4	56	ซอล	2	ฟา
10	4	60	ซอล	2	ฟา	→	2	61	ซอล	2	ฟา
11	2	62	ซอล	2	ฟา	→	4	62	ซอล	2	ฟา
12	2	68	ซอล	2	ฟา	→	4	68	ซอล	2	ฟา
13	4	72	ซอล	2	ฟา	→	2	73	ซอล	2	ฟา
14	2	74	ซอล	2	ฟา	→	4	74	ซอล	2	ฟา

2.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 5	10

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	5	ซอล	2	ฟา	→	2	6	โด	5	ฟา
2	2	10	ซอล	2	ฟา	→	4	10	โด	5	ฟา
3	4	14	ซอล	2	ฟา	→	2	15	โด	5	ฟา
4	2	16	ซอล	2	ฟา	→	4	16	โด	5	ฟา
5	4	36	ซอล	2	ฟา	→	2	37	โด	5	ฟา
6	4	44	ซอล	2	ฟา	→	2	45	โด	5	ฟา
7	2	48	ซอล	2	ฟา	→	4	48	โด	5	ฟา
8	4	52	ซอล	2	ฟา	→	2	53	โด	5	ฟา
9	2	54	ซอล	2	ฟา	→	4	54	โด	5	ฟา
10	4	76	ซอล	2	ฟา	→	2	77	โด	5	ฟา

2.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 5	10

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	7	ฟา	1	ฟา	→	2	8	โด	5	ฟา
2	4	28	ฟา	1	ฟา	→	2	29	โด	5	ฟา
3	4	37	ฟา	1	ฟา	→	2	38	โด	5	ฟา
4	4	38	ฟา	1	ฟา	→	2	39	โด	5	ฟา
5	4	45	ฟา	1	ฟา	→	2	46	โด	5	ฟา
6	4	66	ฟา	1	ฟา	→	2	67	โด	5	ฟา
7	2	69	ฟา	1	ฟา	→	4	69	โด	5	ฟา
8	4	77	ฟา	1	ฟา	→	2	78	โด	5	ฟา
9	4	79	ฟา	1	ฟา	→	2	80	โด	5	ฟา

10	2	31	ฟา	1	ฟา	→	4	31	โด	5	ฟา
----	---	----	----	---	----	---	---	----	----	---	----

2.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 3	8

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	โด	5	ฟา	→	4	1	ลา	3	ฟา
2	2	4	โด	5	ฟา	→	4	4	ลา	3	ฟา
3	4	5	โด	5	ฟา	→	2	6	ลา	3	ฟา
4	2	27	โด	5	ฟา	→	4	27	ลา	3	ฟา
5	2	39	โด	5	ฟา	→	4	39	ลา	3	ฟา
6	2	42	โด	5	ฟา	→	4	42	ลา	3	ฟา
7	4	43	โด	5	ฟา	→	2	44	ลา	3	ฟา
8	2	65	โด	5	ฟา	→	4	65	ลา	3	ฟา
9	2	63	โด	5	ฟา	→	4	63	ลา	3	ฟา

2.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 3	7

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	13	ฟา	1	ฟา	→	2	14	ลา	3	ฟา
2	2	19	ฟา	1	ฟา	→	4	19	ลา	3	ฟา
3	4	25	ฟา	1	ฟา	→	2	26	ลา	3	ฟา

4	4	51	ฟา	1	ฟา	→	2	52	ลา	3	ฟา
5	2	57	ฟา	1	ฟา	→	4	57	ลา	3	ฟา
6	4	63	ฟา	1	ฟา	→	2	64	ลา	3	ฟา
7	2	71	ฟา	1	ฟา	→	4	71	ลา	3	ฟา
8	2	78	ฟา	1	ฟา	→	4	78	ลา	3	ฟา

2.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 2	8

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	9	ฟา	1	ฟา	→	2	10	ซอล	2	ฟา
2	4	17	ฟา	1	ฟา	→	2	18	ซอล	2	ฟา
3	4	47	ฟา	1	ฟา	→	2	48	ซอล	2	ฟา
4	4	55	ฟา	1	ฟา	→	2	56	ซอล	2	ฟา
5	2	72	ฟา	1	ฟา	→	4	72	ซอล	2	ฟา
6	2	76	ฟา	1	ฟา	→	4	76	ซอล	2	ฟา
7	4	67	ฟา	1	ฟา	→	2	68	ซอล	2	ฟา
8	2	30	ฟา	1	ฟา	→	4	30	ซอล	2	ฟา

2.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 2	7

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	6	ลา	3	ฟา	→	4	6	ซอล	2	ฟา
2	2	14	ลา	3	ฟา	→	4	14	ซอล	2	ฟา
3	2	22	ลา	3	ฟา	→	4	22	ซอล	2	ฟา
4	2	44	ลา	3	ฟา	→	4	44	ซอล	2	ฟา
5	2	52	ลา	3	ฟา	→	4	52	ซอล	2	ฟา
6	2	60	ลา	3	ฟา	→	4	60	ซอล	2	ฟา
7	4	32	ลา	3	ฟา	→	2	33	ซอล	2	ฟา

2.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 6	5

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	10	โด	5	ฟา	→	2	11	เร	6	ฟา
2	2	12	โด	5	ฟา	→	4	12	เร	6	ฟา
3	4	48	โด	5	ฟา	→	2	49	เร	6	ฟา
4	2	50	โด	5	ฟา	→	4	50	เร	6	ฟา
5	4	69	โด	5	ฟา	→	2	70	เร	6	ฟา
6	4	31	โด	5	ฟา	→	2	32	เร	6	ฟา

2.10 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 1	7

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	20	ลา	3	ฟา	→	4	20	ฟา	1	ฟา
2	2	25	ลา	3	ฟา	→	4	25	ฟา	1	ฟา
3	2	58	ลา	3	ฟา	→	4	58	ฟา	1	ฟา
4	4	70	ลา	3	ฟา	→	2	71	ฟา	1	ฟา
5	4	71	ลา	3	ฟา	→	2	72	ฟา	1	ฟา
6	4	75	ลา	3	ฟา	→	2	76	ฟา	1	ฟา

2.11 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 5	6

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	เร	6	ฟา	→	2	4	โด	5	ฟา
2	2	11	เร	6	ฟา	→	4	11	โด	5	ฟา
3	4	26	เร	6	ฟา	→	2	27	โด	5	ฟา
4	4	41	เร	6	ฟา	→	2	42	โด	5	ฟา
5	2	49	เร	6	ฟา	→	4	49	โด	5	ฟา
6	4	64	เร	6	ฟา	→	2	65	โด	5	ฟา

2.12 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 3	6

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	ลา	3	ฟา	→	2	2	ลา	3	ฟา
2	4	19	ลา	3	ฟา	→	2	20	ลา	3	ฟา
3	4	21	ลา	3	ฟา	→	2	22	ลา	3	ฟา
4	4	39	ลา	3	ฟา	→	2	40	ลา	3	ฟา
5	4	57	ลา	3	ฟา	→	2	58	ลา	3	ฟา
6	4	59	ลา	3	ฟา	→	2	60	ลา	3	ฟา

2.13 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 1	5

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	30	ซอล	2	ฟา	→	2	31	ฟา	1	ฟา
2	4	56	ซอล	2	ฟา	→	2	57	ฟา	1	ฟา
3	4	68	ซอล	2	ฟา	→	2	69	ฟา	1	ฟา
4	4	74	ซอล	2	ฟา	→	2	75	ฟา	1	ฟา
5	4	18	ซอล	2	ฟา	→	2	19	ฟา	1	ฟา

2.14 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 6	5

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
--------------	-------------	-------------	-------	------------------	----------------	------	-------------	-------------	-------	------------------	----------------

1	2	33	ซอล	2	ฟา	→	4	33	เร	6	ฟา
2	2	35	ซอล	2	ฟา	→	4	35	เร	6	ฟา
3	2	61	ซอล	2	ฟา	→	4	61	เร	6	ฟา
4	2	73	ซอล	2	ฟา	→	4	73	เร	6	ฟา
5	2	23	ซอล	2	ฟา	→	4	23	เร	6	ฟา

2.15 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 2	5

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	23	เร	6	ฟา	→	2	24	ซอล	2	ฟา
2	4	33	เร	6	ฟา	→	2	34	ซอล	2	ฟา
3	4	35	เร	6	ฟา	→	2	36	ซอล	2	ฟา
4	4	61	เร	6	ฟา	→	2	62	ซอล	2	ฟา
5	4	73	เร	6	ฟา	→	2	74	ซอล	2	ฟา

2.16 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 1	5

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	8	ฟา	1	ฟา	→	4	9	ฟา	1	ฟา
2	4	46	ฟา	1	ฟา	→	4	47	ฟา	1	ฟา
3	4	78	ฟา	1	ฟา	→	2	79	ฟา	1	ฟา

4	2	79	ฟา	1	ฟา	→	4	79	ฟา	1	ฟา
5	4	29	ฟา	1	ฟา	→	2	30	ฟา	1	ฟา

2.17 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 5	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	ลา	3	ฟา	→	4	5	โด	5	ฟา
2	4	27	ลา	3	ฟา	→	2	28	โด	5	ฟา
3	4	42	ลา	3	ฟา	→	2	43	โด	5	ฟา
4	4	65	ลา	3	ฟา	→	2	66	โด	5	ฟา

2.18 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	ลา	3	ฟา	→	4	2	เร	6	ฟา
2	2	26	ลา	3	ฟา	→	4	26	เร	6	ฟา
3	2	40	ลา	3	ฟา	→	4	40	เร	6	ฟา
4	2	64	ลา	3	ฟา	→	4	64	เร	6	ฟา

2.19 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 6	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	เร	6	ฟา	→	2	3	เร	6	ฟา
2	2	3	เร	6	ฟา	→	4	3	เร	6	ฟา
3	4	40	เร	6	ฟา	→	2	41	เร	6	ฟา
4	2	41	เร	6	ฟา	→	4	41	เร	6	ฟา

2.20 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 5	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	11	โด	5	ฟา	→	2	12	โด	5	ฟา
2	4	16	โด	5	ฟา	→	2	17	โด	5	ฟา
3	4	49	โด	5	ฟา	→	2	50	โด	5	ฟา
4	4	54	โด	5	ฟา	→	2	55	โด	5	ฟา

2.21 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 3	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	21	เร	6	ฟา	→	4	21	ลา	3	ฟา
2	2	59	เร	6	ฟา	→	4	59	ลา	3	ฟา
3	2	70	เร	6	ฟา	→	4	70	ลา	3	ฟา
4	2	32	เร	6	ฟา	→	4	32	ลา	3	ฟา

2.22 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	24	ซอล	2	ฟา	→	2	25	ลา	3	ฟา
2	4	62	ซอล	2	ฟา	→	2	63	ลา	3	ฟา

2.23 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 6	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	20	ฟา	1	ฟา	→	2	21	เร	6	ฟา
2	4	58	ฟา	1	ฟา	→	2	59	เร	6	ฟา

2.24 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 1	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	12	เร	6	ฟา	→	4	13	ฟา	1	ฟา
2	4	50	เร	6	ฟา	→	4	51	ฟา	1	ฟา

2.25 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	15	โด	5	ฟา	→	4	15	ซอล	2	ฟา
2	2	53	โด	5	ฟา	→	4	53	ซอล	2	ฟา

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำ ลาวไทยปณิธาน ทั้งบทเพลง ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 25 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ	จำนวนแห่ง
1	5 → 1	15
2	2 → 2	14
3	1 → 5	10
4	2 → 5	10

5	5 → 3	10
6	1 → 3	8
7	1 → 2	8
8	3 → 2	7
9	3 → 1	7
10	6 → 5	6
11	3 → 3	6
12	5 → 6	6
13	1 → 1	6
14	6 → 3	5
15	2 → 1	5
16	2 → 6	5
17	6 → 2	5
18	3 → 6	5
19	6 → 6	5
20	3 → 5	4
21	5 → 5	4
22	2 → 3	2
23	1 → 6	2
24	6 → 1	2
25	5 → 2	2

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในเพลงนี้ คือ

รูปแบบ	จำนวนแห่ง
5 → 1	15

ซึ่งพบมาก คือ 15 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงไทยสำเนียงลาว ในเพลงระบำลาวไทยปณิธานนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงลาว

สรุป

เพลงระบำลาวไทยปณิธาน มี 2 ท่อนเพลง 45 ประโยค 90 วรรคเพลง มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ฟา เป็นบันไดเสียงเดียวตลอดทั้งเพลง โดยไม่มีโน้ตเสียงจรในการตกแต่งทำนอง และการเปลี่ยนบันไดเสียง โดยมีโน้ตเสียงหลักดังนี้ บันไดเสียง ฟา คือ ฟ ช ล ด ร ทั้งบทเพลง กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด คือ - - - x x x x x ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องแรกมากกว่า ห้อง 2 หลัง เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง ต้องมีทำนองอื่นมารองรับ ถึงจะมีความรู้สึกจบสมบูรณ์ แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังจะฟังแล้วมีความรู้สึกไม่จบเพลง การเคลื่อนที่พบมากที่สุด คือ 15 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงไทยสำเนียงลาวในเพลง ระบำลาวไทยปณิธานนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขึ้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงลาว

เพลงรำวงสองฝั่ง

				----	- ม ร ช	----	- ม ร ด
--- ล	ด ร ด ร	--- ช	- ล - ด	- ด ด ด	- ม ร ช	----	-- ม ช
(สร้อย) น้ำโขงไหลหลัง เบิ่งสอง							
ด -- ล	ด ร ม ช	-- ล ด	- ล ช ร	----	- ม ร ม	-- ร ด	ร ช ร -
ฝั่ง ช่าง งามพรั่งพราย ชาว				ประ ชา	ฝั่งชาวซ้าย		สืบ เชื้อ
				ม -- ด	ร ม ร -	ช ด ต ม	ร ด ล ด
				สาย ผ้า		พวงค์ เดี่ยว กัน	
				----	- ช ม ด	----	- ช ม ช
(1) บรรพชน							
-- ม ร	ด - ร ม	-- ด ร	ม ช ม ช	- ช - ม	- ร - ด	----	- ล ด ร
เรา				วัน ลงมา	ต้อง แยก สาขา	หา ดิน	แดนใหม่ พวกชาว
- ด ร ร	ด ร - ม	-- ร ช	- ม ร ด	ล ด ร ม	ร ด - ร	----	- ล ช ด
ตั้ง อา ณาจักรไทย				พวก	ซ้ายก็ได้	ตั้ง อา ณาจักรลาว	น้ำ โขง
----	- ล ช ม	-- ด ร	- ช - ม	-- ช ร	ม ร ด ล	--- ล	- ด - ร
ทาง กัน				จึงห่าง	เหิน กัน	เหมือน คน ละตัว	ควร กลมเกลียว
-- ด ร	- ม - ช	-- ด ร	-- ม ช	-- ล ล	- ด - ด	----	- ม ร ช
ร่วมเหนี่ยว จิต น้าว				อย่ารอน	อย่าร้าย	แตกเผ่า พวงค์พันธุ์	(2) ฝั่งไหน
-- ด ร	- ม - ช	- ด - ล	- ช - ล	-- ช ม	- ร - ด	--- ด	- ล ด ด
ได้ความ เดือดร้อน				ผล นั้น	สะ ทอน	สะเทือน	ข้ามฝั่ง จง ร่วม กัน
- ช - ด	-- ร ม	-- ร ฟ	-- ร ม	- ช - ด	ร ม ด ร	----	- ล ช ด
สรรค์สร้าง กำลัง				ให้แข็ง	ให้ขลัง	สองฝั่ง นที	รัก ษา
----	- ล ช ม	-- ด ร	-- ม ช	- ม - ร	- ด - ล	-- ด ร	- ม ด ล
เชื้อชาติ				เพื่อเอก	ราช	เราสอง	น้องพี่ ให้โขง สองฝั่ง
- ด - ล	- ด - ร	----	-- ด ร	- ม - ช	- ล ด ร	ร ---	- ล ร ด
ยืน ยั่ง				อยู่ ดี	สนุก	สุข ศรี	ร่วม ไม่ ตรี สัมพันธ์

ทำนอง ลูกตกและบันไดเสียง

จากการศึกษาทำนองเพลงร่ำวงโขงสองฝั่ง ได้วิเคราะห์ถึงบันไดเสียงและลูกตก ซึ่งได้ผล การศึกษาวิเคราะห์ พบว่าเพลงร่ำวงโขงสองฝั่ง เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง โด เพียงบันไดเสียง เดียว ในแต่ละวรรคมีลูกตกและขึ้นเสียงดังนี้

วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1	โด	1	โด
2	โด	1	โด
3	ซอล	5	โด
4	เร	2	โด
5	เร	2	โด
6	โด	1	โด
7	ซอล	5	โด
8	ซอล	5	โด
9	เร	2	โด
10	โด	1	โด
11	โด	1	โด
12	มี	3	โด
13	เร	2	โด
14	ซอล	5	โด
15	ซอล	5	โด
16	ลา	6	โด
17	โด	1	โด
18	มี	3	โด
19	โด	1	โด
20	ซอล	5	โด
21	ลา	6	โด
22	เร	2	โด
23	โด	1	โด

จากตาราง การวิเคราะห์ลูกตกและบันไดเสียง พบว่ามี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด ซึ่งเป็นบันไดเสียงหลัก

เสียงจร

ร้าวโขงสองฝั่ง มีการใช้เสียงจรในส่วนที่เป็นลูกตก 1 เสียง ในบันไดเสียงโด คือเสียง ฟา พบเพียง 1 ตำแหน่ง ดังนี้

พบเสียง ฟา ซึ่งเป็นเสียงจรในบันไดเสียง โด ในวรรคที่ 18 เพียงวรรคเดียว ดังนี้

- ซ - ด	-- ร ม	-- ร ฟ	-- ร ม
---------	--------	--------	--------

กระสวนจังหวะ ร้าวโขงสองฝั่ง

กระสวนจังหวะของเพลงร้าวโขงสองฝั่ง เมื่อพิจารณารั้งละ 2 ห้องเพลง พบว่ามีทั้งหมด 23 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	----	- x x x	8
2	-- x x	- x - x	6
3	----	-- x x	4
4	- x - x	- x - x	4
5	-- x x	- x x x	3
6	-- x x	-- x x	3
7	--- x	- x - x	2
8	-- x x	x x x x	2
9	- x x x	- x x x	1
10	x x x x	x - x x	1
11	- x - x	x x x x	1
12	- x - x	- x x x	1
13	-- x x	x x x -	1
14	--- x	- x x x	1
15	x ---	- x x x	1
16	x x x x	x x x x	1
17	--- x	x x x x	1
18	x - - x	x x x x	1
19	x - - x	x x x -	1
20	-- x x	x - x x	1

21	- x x x	x x - x	1
22	- - - x	- x x x	1
23	- x - x	- - x x	1

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด คือ - - - - - x x x ลักษณะทำนองเช่นนี้พบถึง 8 แห่ง ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องหลังมากกว่า 2 ห้องแรก เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังจะฟังแล้วมีความรู้สึกจบสมบูรณ์มากกว่า

ตัวอย่าง ทำนองเพลงของกระสวนจังหวะ - - - - - x x x ที่อยู่ 2 ห้องแรกฟังแล้วมีความรู้สึกไม่จบทำนอง ต้องมีทำนองมารองรับจึงจะมีความรู้สึกจบจริง ในท่อนนี้ใช้กระสวนจังหวะแบบเดียวกันมารับ ซึ่งแสดงถึงกระสวนจังหวะดังกล่าวเหมาะแก่การใช้เป็นการ ถาม – ตอบ ของทำนองเพลงในแต่ละวรรคเพลง

ทำนองแรก (ถาม)		ทำนองรับ (ตอบ)	
-----	- ม ร ข	-----	- ม ร ด

รูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนอง เพลงราวโขงสองฝั่ง

ลักษณะการเคลื่อนที่ของบทเพลงครั้งละ 2 ห้องเพลงติดต่อกันทั้งเพลง ซึ่งเป็นรูปแบบตัวอักษรขีดเส้นใต้ในลักษณะตัวหนา เอียง เช่น ด ร ม ฟ ช ล และ ท ดังนี้

				----	- ม ร <u>ข</u>	----	- ม ร <u>ด</u>
--- <u>ล</u>	ด ร <u>ด ร</u>	--- <u>ข</u>	- <u>ล</u> - <u>ด</u>	- ด ด ด	- ม ร <u>ข</u>	----	-- ม <u>ข</u>
ด -- <u>ล</u>	ด ร ม <u>ข</u>	-- <u>ล</u> ด	- <u>ล</u> <u>ข</u> <u>ร</u>	----	- ม ร <u>ม</u>	-- ร ด	ร <u>ข</u> <u>ร</u> -
ม -- <u>ด</u>	ร ม <u>ร</u> -	<u>ข</u> ด ด ม	ร ด <u>ล</u> <u>ด</u>	----	- <u>ข</u> ม <u>ด</u>	----	-- ม <u>ข</u>
-- ม ร	ด - ร <u>ม</u>	-- <u>ด</u> ร	ม <u>ข</u> ม <u>ข</u>	- <u>ข</u> - ม	- ร - <u>ด</u>	----	- <u>ล</u> ด <u>ร</u>
- ด ร ร	ด ร - <u>ม</u>	-- ร <u>ข</u>	- ม ร <u>ด</u>	<u>ล</u> ด ร ม	ร ด - <u>ร</u>	----	- <u>ล</u> <u>ข</u> <u>ด</u>
----	- <u>ล</u> <u>ข</u> <u>ม</u>	-- <u>ด</u> ร	- <u>ข</u> - <u>ม</u>	-- <u>ข</u> ร	ม ร ด <u>ล</u>	--- <u>ล</u>	- <u>ด</u> - <u>ร</u>

-- ด ร	- ม - <u>ช</u>	-- ด ร	-- ม <u>ช</u>	-- ล ล	- ด - <u>ด</u>	----	- ม ร <u>ช</u>
-- ด ร	- ม - <u>ช</u>	- ด - ล	- ช - <u>ล</u>	-- ช ม	- ร - <u>ด</u>	--- ด	- ล ด <u>ด</u>
- ช - ด	-- ร <u>ม</u>	-- ร ฟ	-- ร <u>ม</u>	- ช - ด	ร ม ด <u>ร</u>	----	- ล ช <u>ด</u>
----	- ล ช <u>ม</u>	-- ด ร	-- ม <u>ช</u>	- ม - ร	- ด - <u>ล</u>	-- ด ร	- ม ด <u>ล</u>
- ด - ล	- ด - <u>ร</u>	----	-- ด <u>ร</u>	- ม - ช	- ล ด <u>ร</u>	ร ---	- ล ร <u>ด</u>

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงราวังโขงสองฝั่ง เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 21 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	2 → 1	5
2	5 → 5	4
3	1 → 5	3
4	2 → 2	3
5	1 → 2	3
6	5 → 1	3
7	1 → 3	3
8	6 → 2	2
9	3 → 2	2
10	3 → 3	2
11	3 → 5	2
12	5 → 6	2
13	1 → 1	2
14	2 → 3	2
15	3 → 1	1
16	2 → 5	1
17	3 → 6	1
18	5 → 2	1
19	5 → 3	1

20	6→ 1	1
21	6→ 6	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2→ 1	5

ซึ่งพบมาก คือ 5 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงร้าวโขงสองฝั่งนี้ นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 7 ห่างกัน 6 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงลาว ในบทเพลงร้าวโขงสองฝั่ง

1. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2→ 1	5

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	เร	2	โด	→	4	2	โด	1	โด
2	2	6	เร	2	โด	→	4	6	โด	1	โด
3	2	9	เร	2	โด	→	4	9	โด	1	โด
4	2	19	เร	2	โด	→	4	19	โด	1	โด
5	2	23	เร	2	โด	→	4	23	โด	1	โด

2. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5→ 5	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	ซอล	5	โด	→	4	3	ซอล	5	โด
2	4	3	ซอล	5	โด	→	2	4	ซอล	5	โด
3	2	14	ซอล	5	โด	→	4	14	ซอล	5	โด
4	4	15	ซอล	5	โด	→	2	16	ซอล	5	โด

3. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 5	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	โด	1	โด	→	2	3	ซอล	5	โด
2	2	7	โด	1	โด	→	4	7	ซอล	5	โด
3	2	15	โด	1	โด	→	4	15	ซอล	5	โด

4. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	5	เร	2	โด	→	2	6	เร	2	โด
2	2	22	เร	2	โด	→	4	22	เร	2	โด
3	4	22	เร	2	โด	→	2	23	เร	2	โด

5. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 2	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	โด	1	โด	→	2	2	เร	2	โด
2	2	9	โด	1	โด	→	4	9	เร	2	โด
3	4	10	โด	1	โด	→	2	11	เร	2	โด

6. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 1	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	ซอล	5	โด	→	4	1	โด	1	โด
2	4	8	ซอล	5	โด	→	2	9	โด	1	โด
3	4	14	ซอล	5	โด	→	2	15	โด	1	โด

7. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 3	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	11	โด	1	โด	→	2	12	มี	3	โด

2	4	17	โด	1	โด	→	2	18	มี	3	โด
3	4	19	โด	1	โด	→	2	20	มี	3	โด

8. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6→2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	13	ลา	6	โด	→	4	13	เร	2	โด
2	4	21	ลา	6	โด	→	2	22	เร	2	โด

9. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3→2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	5	มี	3	โด	→	4	5	เร	2	โด
2	4	18	มี	3	โด	→	2	19	เร	2	โด

10. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3→3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	12	มี	3	โด	→	4	12	มี	3	โด
2	2	18	มี	3	โด	→	4	18	มี	3	โด

11. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	8	มี	3	โด	→	4	8	ซอล	5	โด
2	2	20	มี	3	โด	→	4	20	ซอล	5	โด

12. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 6	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	16	ซอล	5	โด	→	4	16	ลา	6	โด
2	4	20	ซอล	5	โด	→	2	21	ลา	6	โด

13. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
1 → 1	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	6	โด	1	โด	→	2	7	โด	1	โด
1	2	17	โด	1	โด	→	4	17	โด	1	โด

14. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
2 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	4	เร	2	โด	→	2	5	มี	3	โด
1	4	9	เร	2	โด	→	2	10	มี	3	โด

15. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
3 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	2	10	มี	3	โด	→	4	10	โด	1	โด

16. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
2 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	13	เร	2	โด	→	2	14	ซอล	5	โด

17. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
3 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	13	เร	2	โด	→	2	14	ลา	6	โด

18. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
5 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	2	4	ซอล	5	โด	→	4	4	เร	2	โด

19. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
5 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	7	ซอล	5	โด	→	2	8	มี	3	โด

20. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
6 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	16	ลา	6	โด	→	2	17	โด	1	โด

21. ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
6 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	2	21	ลา	6	โด	→	4	21	ลา	6	โด

สรุป

เพลงราวังโขงสองโขง มี 1 ท่อนเพลง 12 ประโยค 24 วรรคเพลง และมี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด มีการใช้เสียงจรในบันไดเสียงโด คือเสียง ฟา กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด คือ - - - - - x x x ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องหลังมากกว่า 2 ห้องแรก เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังจะฟังแล้วมีความรู้สึกจบสมบูรณ์มากกว่า การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ซึ่งพบมาก คือ 5 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงราวังโขงสองฝั่งนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขึ้นคู่ 7 ห่างกัน 6 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงลาวในจังหวะราวัง ของบทเพลงราวังโขงสองฝั่ง

----	---ม	-ม-ร	-ด-ร	-ร-ม	-ฟ-ช	-ช-ม	-ด-ร
ฮานาตา โต วา ตา ชี โกบิ กานา มิ วา กา ชี อา ฮู							
----	---ฟ	-ฟ-ช	-ล-ร	-ร-ร	-ด-ฟ	-ฟ-ฟ	-ช-ล
โอ กิ นา อุ มิ โอ เฮ ตา เต เต โม							
----	---ล	-ล-ล	-ล-ร	-ร-ร	-ฟ-ฟ	-ฟ-ม	-ร-ช
กิ โย ไค โน โยน ยี อา อิ ชี อา ฮู							
----	---ล	-ล-ล	-ล-ร	---ม	---ฟ	---ม	ร ด-ร
นิปอน โตไทย นิ โอ เมยู ชี โอ ฮา ฮู							

สร้อย

---ร	-ร-ม	---ร	-ร-ม	---ร	-ฟ-ม	-ร-ฟ	-ม-ล
ไอ้ ไม ดรี ญี่ ปุ่นไทย จง เกริกไกร อย่าได้ จิตจาง							
---ล	-ล-ร	---ล	-ล-ฟ	---ล	-ฟ-ม	-ล-ฟ	-ร-ม
จะ แจ่มฟ้า นภา พรั่ง มิ มี จาง ดัง ฟ้า คู่ ดิน							
---ร	-ร-ม	---ร	-ร-ม	---ร	-ฟ-ม	-ล-ฟ	-ล-ล
จะ ร่วมรัก จะ มั่นคง จะ ชำรง สัจ จา ทวิล							
---ล	-ล-ร	---ร	-ล-ฟ	---ล	-ฟ-ม	-ล-ฟ	-ม-ร
เป็น มิตรแท้ แม้ ชีวิตญี่ สูญ และสิ้น รัก มั่น คง							

ญี่ปุ่น

---ร	-ร-ม	---ร	-ร-ม	---ร	-ฟ-ม	-ร-ฟ	-ม-ล
โกะ โก นิ วา เร รา ชี โย กือ ชี กา อือ							
---ล	-ล-ร	---ล	-ล-ฟ	---ล	-ฟ-ม	-ล-ฟ	-ร-ม
โกะ โก นิ วา เร รา กา วา วา หนู อา อี โอ							
---ร	-ร-ม	---ร	-ร-ม	---ร	-ฟ-ม	-ล-ฟ	-ล-ล
โกะ โก นิ วา เร รา กา อา ตา กือ ชี กา ฮู							
---ล	-ล-ร	---ร	-ล-ฟ	---ล	-ฟ-ม	-ล-ฟ	-ม-ร
โกะ โก นิ วา เร รา ซา ชี อา เร โฮ วา นี							

ทำนอง ลูกตกและบันไดเสียง

จากการศึกษาทำนองเพลงระบำมิดรไมตรีญี่ปุ่นไทย ได้วิเคราะห์ถึงบันไดเสียงและลูกตก ซึ่งได้ผลการศึกษาวิเคราะห์ พบว่าเพลงระบำมิดรไมตรีญี่ปุ่นไทย เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง โด บันไดเสียง ฟา และบันไดเสียง เร ในแต่ละวรรค มีลูกตก และขึ้นเสียงดังนี้

ส่วนที่ 1 ทำนองเกริ่น

ลำดับที่	วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1. ทำนองเกริ่น	1	เร	2	โด
	2	ซอล	1	โด
	3	เร	2	โด
	4	เร	2	โด

จากตาราง การวิเคราะห์ลูกตกและบันไดเสียง ในทำนองเกริ่น พบว่ามี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียงโด

ส่วนที่ 2 ทำนองหลักไทยและญี่ปุ่น

ลำดับที่	วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
ไทยและญี่ปุ่น	1	เร	2	โด
	2	เร	2	โด
	3	เร	6	ฟา
	4	ลา	3	ฟา
	5	เร	2	โด
	6	ซอล	5	โด
	7	เร	2	โด
	8	มี	3	โด
	9	เร	2	โด
	10	เร	2	โด
	11	เร	6	ฟา
	12	ลา	3	ฟา
	13	เร	2	โด
	14	ซอล	5	โด
	15	เร	2	โด
	16	เร	2	โด

จากตาราง การวิเคราะห์ ลูกตกและบันไดเสียง ส่วนที่ 2 ไทยและญี่ปุ่น พบว่า มีบันไดเสียง 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และบันไดเสียงฟา

ส่วนที่ 3 สร้อยเพลงและ ญี่ปุ่น

วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1	มี	2	เร
2	ลา	5	เร
3	ฟา	3	เร
4	มี	2	เร
5	มี	2	เร
6	ลา	5	เร
7	ฟา	3	เร
8	เร	1	เร

จากตาราง การวิเคราะห์ ลูกตกและบันไดเสียง สร้อยเพลงไทยและญี่ปุ่น พบว่า มีบันไดเสียง 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง เร

บันไดเสียง

- ทำนองเกริ่น

บันไดเสียงของทำนองเกริ่นอยู่ในบันไดเสียงโด เพียงบันไดเสียงเดียว

- ทำนองหลักไทยและญี่ปุ่น

วรรคที่ 3, 4 และ 11,12 เป็นบันไดเสียง ฟา ในวรรคที่ 1 – 2, วรรคที่ 5 – 10 และ 13 – 16 เป็นเสียงโด

- ทำนองสร้อยเพลงและ ญี่ปุ่น

บันไดเสียงของทำนองสร้อยเพลงและ ญี่ปุ่น อยู่ในบันไดเสียง เร เพียงบันไดเสียงเดียว

เสียงจร

เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย มีการใช้เสียงจรในส่วนที่เป็นลูกตก 2 เสียง ในบันไดเสียงโด คือเสียง ฟา และเสียง ที เสียง ที และ เสียง มี ในบันไดเสียง ฟา รวมกัน 16 ตำแหน่ง

พบเสียง ฟา ซึ่งเป็นเสียงจรในบันไดเสียง โด จำนวน 2 ตำแหน่ง ในวรรคที่ 2 และ 4 วรรคละ 1 ตำแหน่ง ท่อนเกริ่น

วรรคที่ 2			
--- ม	--- ฟ	--- ม	- ร - ช
วรรคที่ 4			

--- ม	--- ฟ	--- ม	ร ด - ร
-------	-------	-------	---------

เป็นทำนองที่เหมือนกันแต่แตกต่างกันที่รายละเอียดตอนท้ายเพลง

ท่อนทำนองหลักไทยและญี่ปุ่น จำนวน 14 ตำแหน่ง ในวรรคที่ 2, 6, 8, 10, 16 วรรคละ 1 ตำแหน่ง และ วรรคที่ 10 มี 3 ตำแหน่ง

วรรคที่ 2 และ 10 ทำนองหลักไทย

--- ม	- ฟ - ช	--- ม	- ด - ร
-------	---------	-------	---------

วรรคที่ 2 และ 10 ทำนองหลักญี่ปุ่น

- ร - ม	- ฟ - ช	- ช - ม	- ด - ร
---------	---------	---------	---------

วรรคที่ 6 และ 14 ทำนองหลักไทย

--- ร	--- ฟ	--- ม	- ร - ช
-------	-------	-------	---------

วรรคที่ 8 ทำนองหลักไทย

--- ม	--- ฟ	--- ม	- ร - ม
-------	-------	-------	---------

วรรคที่ 16 ทำนองหลักไทย

--- ม	--- ฟ	--- ม	ร ด - ร
-------	-------	-------	---------

วรรคที่ 6 ทำนองหลักญี่ปุ่น

- ร - ร	- ช - ฟ	- ช - ม	- ร - ช
---------	---------	---------	---------

วรรคที่ 8 ทำนองหลักญี่ปุ่น

--- ร	- ม - ฟ	- ฟ - ม	- ร - ม
-------	---------	---------	---------

วรรคที่ 14 ทำนองหลักญี่ปุ่น

- ร - ร	- ฟ - ฟ	- ฟ - ม	- ร - ช
---------	---------	---------	---------

วรรคที่ 16 ทำนองหลักญี่ปุ่น

--- ม	--- ฟ	--- ม	ร ด - ร
-------	-------	-------	---------

จากการศึกษาวิเคราะห์ทำนองเพลง ระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย พบว่า เป็นเพลงที่ประกอบด้วยบันไดเสียงทั้งหมด 3 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ฟา บันไดเสียง โด และ บันไดเสียง เร การดำเนินทำนองเพลง ระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย พบว่า มีการเปลี่ยนบันไดเสียงสลับกัน การเปลี่ยนบันไดเสียงของวรรคเพลงดังนี้

- การเชื่อมวรรคเพลงโดยมีโน้ตนอกบันไดเสียง

ตัวอย่าง

วรรคที่ 2 ทำนองไทยและญี่ปุ่น

--- ม	- ฟ - ช	--- ม	- ด - ร
-------	---------	-------	---------

วรรคที่ 3 ทำนองไทยและญี่ปุ่น

----	--- ฟ	--- ช	- ล - ร
------	-------	-------	---------

วรรคที่ 2 ทำนองไทยและญี่ปุ่น พบว่า เป็นบันไดเสียง โด มีโน้ตเสียง ฟา ซึ่งเป็นโน้ตนอกบันไดเสียงที่ทำหน้าที่เชื่อมบันไดเสียงระหว่างวรรคที่ 2 และวรรคที่ 3 ในวรรคที่ 2 พบว่า มีการเปลี่ยนบันไดเสียงจากบันไดเสียง โด เป็นบันไดเสียง ฟา วรรคที่ 3 พบว่า เป็นบันไดเสียง ฟา

กระสวนจังหวะ เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย

กระสวนจังหวะของเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย ส่วนที่ 1 ทำนองเกริ่น ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	--- x	--- x	4
2	----	--- x	2
3	--- x	- x - x	1
4	--- x	x x - x	1

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 1 ทำนองเกริ่น คือ --- x --- x มีทั้งสิ้น 4 ครั้ง

กระสวนจังหวะของเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย ส่วนที่ 2 ทำนองหลัก ไทย เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 6 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	--- x	- x - x	13
2	----	--- x	8
3	--- x	--- x	8
4	x - - x	- x - x	2
5	--- x	x x - x	1

6	- x - x	- x - x	1
---	---------	---------	---

กระสวนจันทะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 2 ทำนองหลัก ไทย คือ - - - x - x - x มีทั้งสิ้น 13 ครั้ง

กระสวนจันทะของเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย ส่วนที่ 3 ทำนองหลักญี่ปุ่น เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 5 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจันทะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- x - x	- x - x	21
2	- - - -	- - - x	8
3	- - - x	- - - x	1
4	- - - x	- x - x	1
5	- - - x	x x - x	1

กระสวนจันทะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 3 ทำนองหลักญี่ปุ่น คือ - x - x - x - x มีทั้งสิ้น 21 ครั้ง

กระสวนจันทะของเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย ส่วนที่ 4 ทำนองสร้อยเพลง เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 2 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจันทะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- - - x	- x - x	6
2	- x - x	- x - x	2

กระสวนจันทะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 4 สร้อยเพลง คือ - - - x - x - x มีทั้งสิ้น 6 ครั้ง

กระสวนจันทะของเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทยทั้งบทเพลง เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 6 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
5	- x - x	- x - x	23
3	- - - x	- x - x	21
1	- - - -	- - - x	18
2	- - - x	- - - x	13
4	- - - x	x x - x	3
6	- - - x	x x - x	2

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด ในบทเพลงส่วนที่ 4 สร้อยเพลง คือ - x - x - x - x มีจำนวนทั้งสิ้น 23 ครั้ง

สรุปได้ว่ากระสวนจังหวะที่พบมากในแต่ละส่วนมีดังนี้

ส่วนที่ 1 ทำนองเกริ่น	- - - x	- - - x
ส่วนที่ 2 ทำนองหลัก ไทย	- - - x	- x - x
ส่วนที่ 3 ทำนองหลักญี่ปุ่น	- x - x	- x - x
ส่วนที่ 4 ทำนองสร้อยเพลง	- - - x	- x - x

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด ทั้งบทเพลง คือ - x - x - x - x ลักษณะทำนองเช่นนี้พบมากถึง 23 แห่ง ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องหลังมากกว่า ห้อง 2 แรก เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังจะฟังแล้วมีความรู้สึกจบสมบูรณ์มากกว่า

ตัวอย่าง ทำนองเพลงของกระสวนจังหวะ - x - x - x - x ที่อยู่ 2 ห้องแรกฟังแล้วมีความรู้สึกไม่จบทำนอง ต้องมีทำนองมารองรับจึงจะมีความรู้สึกจบจริง ซึ่งแสดงถึงกระสวนจังหวะดังกล่าวเหมาะแก่การใช้เป็นการ ถาม – ตอบ ของทำนองเพลงในแต่ละวรรคเพลง

ทำนองแรก (ถาม)		ทำนองรับ (ตอบ)	
- ร - ร	- ฟ - ช	- ช - ม	- ร - ช

รูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนอง เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย

ลักษณะการเคลื่อนที่ของบทเพลงครึ่งละ 2 ห้องเพลงติดต่อกันทั้งเพลง ซึ่งเป็นรูปแบบตัวอักษรขีดเส้นใต้ในลักษณะตัวหนา เอียง เช่น ด ร ม ฟ ช ล และ ท ดังนี้

เกริ่น

----	--- <u>ล</u>	---ล	--- <u>ร</u>	---ร	--- <u>พ</u>	---ม	-ร- <u>ช</u>
----	--- <u>ล</u>	---ล	--- <u>ร</u>	---ม	--- <u>พ</u>	---ม	รด- <u>ร</u>

ไทย

----	--- <u>ม</u>	---ร	-ด- <u>ร</u>	---ม	-พ- <u>ช</u>	---ม	-ด- <u>ร</u>
----	--- <u>พ</u>	---ช	-ล- <u>ร</u>	---ร	-ด- <u>พ</u>	พ--พ	-ช- <u>ล</u>
----	--- <u>ล</u>	---ล	--- <u>ร</u>	---ร	--- <u>พ</u>	---ม	-ร- <u>ช</u>
----	--- <u>ล</u>	---ล	--- <u>ร</u>	---ม	--- <u>พ</u>	---ม	-ร- <u>ม</u>
----	--- <u>ม</u>	---ร	-ด- <u>ร</u>	---ม	-พ- <u>ช</u>	---ม	-ด- <u>ร</u>
----	--- <u>พ</u>	---ช	-ล- <u>ร</u>	---ร	-ด- <u>พ</u>	พ--พ	-ช- <u>ล</u>
----	--- <u>ล</u>	---ล	--- <u>ร</u>	---ร	--- <u>พ</u>	---ม	-ร- <u>ช</u>
----	--- <u>ล</u>	---ล	--- <u>ร</u>	---ม	--- <u>พ</u>	---ม	รด- <u>ร</u>

ญี่ปุ่น

----	--- <u>ม</u>	-ม-ร	-ด- <u>ร</u>	-ร-ม	-พ- <u>ช</u>	-ช-ม	-ด- <u>ร</u>
----	--- <u>พ</u>	-พ-ช	-ล- <u>ร</u>	-ร-ร	-ด- <u>พ</u>	-พ-พ	-ช- <u>ล</u>
----	--- <u>ล</u>	-ล-ล	-ล- <u>ร</u>	-ร-ร	-ช- <u>พ</u>	-ช-ม	-ร- <u>ช</u>
----	--- <u>ล</u>	-ล-ล	-ล- <u>ร</u>	---ร	-ม- <u>พ</u>	-พ-ม	-ร- <u>ม</u>
----	--- <u>ม</u>	-ม-ร	-ด- <u>ร</u>	-ร-ม	-พ- <u>ช</u>	-ช-ม	-ด- <u>ร</u>
----	--- <u>พ</u>	-พ-ช	-ล- <u>ร</u>	-ร-ร	-ด- <u>พ</u>	-พ-พ	-ช- <u>ล</u>
----	--- <u>ล</u>	-ล-ล	-ล- <u>ร</u>	-ร-ร	-พ- <u>พ</u>	-พ-ม	-ร- <u>ช</u>

----	--- <u>ล</u>	- <u>ล</u> - <u>ล</u>	- <u>ล</u> - <u>ร</u>	--- <u>ม</u>	--- <u>ฟ</u>	--- <u>ม</u>	ร <u>ด</u> - <u>ร</u>
------	--------------	-----------------------	-----------------------	--------------	--------------	--------------	-----------------------

สร้อย

--- <u>ร</u>	- <u>ร</u> - <u>ม</u>	--- <u>ร</u>	- <u>ร</u> - <u>ม</u>	--- <u>ร</u>	- <u>ฟ</u> - <u>ม</u>	- <u>ร</u> - <u>ฟ</u>	- <u>ม</u> - <u>ล</u>
--------------	-----------------------	--------------	-----------------------	--------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

--- <u>ล</u>	- <u>ล</u> - <u>ร</u>	--- <u>ล</u>	- <u>ล</u> - <u>ฟ</u>	--- <u>ล</u>	- <u>ฟ</u> - <u>ม</u>	- <u>ล</u> - <u>ฟ</u>	- <u>ม</u> - <u>ร</u>
--------------	-----------------------	--------------	-----------------------	--------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

1. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย ในบทเพลงส่วนที่ 1 ท่อนเกริ่น เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีจำนวนทั้งหมด 5 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
1	6 → 2	2
2	2 → 4	2
3	4 → 5	1
4	5 → 6	1
5	4 → 2	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนนี้ คือ

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
6 → 2	2
2 → 4	2

การเคลื่อนที่เช่นนี้พบรูปแบบละ 2 แห่ง

1.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
6 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	ลา	6	โด	→	4	1	เร	2	โด
2	2	3	ลา	6	โด	→	4	3	เร	2	โด

1.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 4	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	เร	3	โด	→	2	2	ฟา	4	โด
2	4	3	เร	2	โด	→	2	4	ฟา	4	โด

1.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
4 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	ฟา	4	โด	→	4	2	ซอล	5	โด

1.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	ซอล	5	โด	→	2	3	ลา	6	โด

1.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
4 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	4	ฟา	4	โด	→	4	4	เร	2	โด

2. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย ในบทเพลงส่วนที่ 2 ก่อนหลัก
ไทยและญี่ปุ่น ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 15 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	2 → 4	4
2	6 → 2	4
3	1 → 3	2
4	1 → 6	2
5	2 → 1	2
6	4 → 5	2
7	5 → 2	2
8	5 → 6	2
9	6 → 1	2
10	3 → 6	2
11	2 → 5	2
12	3 → 2	2
13	3 → 3	1

14	$4 \rightarrow 2$	1
15	$4 \rightarrow 3$	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในตอนนี้คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
$2 \rightarrow 4$	4
$6 \rightarrow 2$	4

ลักษณะการเคลื่อนที่เช่นนี้พบถึงรูปแบบละ 4 แห่ง

2.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
$2 \rightarrow 4$	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	5	เร	2	โด	$\rightarrow$	2	6	ฟา	4	โด
2	4	7	เร	2	โด	$\rightarrow$	2	8	ฟา	4	โด
3	4	13	เร	2	โด	$\rightarrow$	2	14	ฟา	4	โด
4	4	15	เร	2	โด	$\rightarrow$	2	16	ฟา	4	โด

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
$6 \rightarrow 2$	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	5	ลา	6	โด	→	4	5	เร	2	โด
2	2	7	ลา	6	โด	→	4	7	เร	2	โด
3	2	13	ลา	6	โด	→	4	13	เร	2	โด
4	2	15	ลา	6	โด	→	4	15	เร	2	โด

2.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	4	ฟา	1	ฟา	→	4	4	ลา	3	ฟา
2	2	12	ฟา	1	ฟา	→	4	12	ลา	3	ฟา

2.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 6	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	ฟา	1	ฟา	→	4	3	เร	2	ฟา
2	2	11	ฟา	1	ฟา	→	4	11	เร	2	ฟา

2.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 1	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	เร	2	โด	→	2	3	ฟา	1	ฟา
2	4	10	เร	2	โด	→	2	11	ฟา	1	ฟา

2.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
4 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	6	ฟา	4	โด	→	4	6	ซอล	5	โด
2	2	14	ฟา	4	โด	→	4	14	ซอล	5	โด

2.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	ซอล	5	โด	→	4	2	เร	2	โด
2	2	10	ซอล	5	โด	→	4	10	เร	2	โด

2.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 6	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	6	ซอล	5	โด	→	2	7	ลา	6	โด
2	4	14	ซอล	5	โด	→	2	15	ลา	6	โด

2.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 1	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	เร	6	ฟา	→	2	4	ฟา	1	ฟา
2	4	11	เร	6	ฟา	→	2	12	ฟา	1	ฟา

2.10 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	ลา	3	ฟา	→	2	5	ลา	6	โด
2	4	12	ลา	3	ฟา	→	2	13	ลา	6	โด

2.11 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
$2 \rightarrow 5$	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	เร	2	โด	$\rightarrow$	2	2	ซอล	5	โด
2	4	9	เร	2	โด	$\rightarrow$	2	10	ซอล	5	โด

2.12 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
$3 \rightarrow 2$	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	มี	3	โด	$\rightarrow$	4	1	เร	2	โด
2	2	9	มี	3	โด	$\rightarrow$	4	9	เร	2	โด

2.13 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
$3 \rightarrow 3$	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	8	มี	3	โด	$\rightarrow$	2	5	มี	3	โด

2.14 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
4 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	2	16	ฟา	4	โด	→	4	16	เร	2	โด

2.15 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
4 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	2	8	ฟา	4	โด	→	4	8	มี	3	โด

3. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย ในบทเพลงส่วนที่ 3 สร้อยเพลง และญี่ปุ่น ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีจำนวนทั้งหมด 6 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
1	2 → 2	6
2	2 → 5	2
3	5 → 1	2
4	1 → 3	2
5	3 → 2	2
6	2 → 1	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	6

ลักษณะการเคลื่อนที่เช่นนี้ พบว่ามี 6 แห่ง

3.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	6

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	มี	2	เร	→	4	1	มี	2	เร
2	4	1	มี	2	เร	→	2	2	มี	2	เร
3	2	4	มี	2	เร	→	4	4	มี	2	เร
4	4	4	มี	2	เร	→	2	5	มี	2	เร
5	2	5	มี	2	เร	→	4	5	มี	2	เร
6	4	5	มี	2	เร	→	2	6	มี	2	เร

3.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	มี	2	เร	→	4	2	ลา	5	เร
2	2	6	มี	2	เร	→	4	6	ลา	5	เร

3.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 1	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	ลา	5	เร	→	2	3	เร	1	เร
2	4	6	ลา	5	เร	→	2	7	เร	1	เร

3.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	เร	1	เร	→	4	3	ฟา	3	เร
2	2	7	เร	1	เร	→	4	7	ฟา	3	เร

3.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	ฟา	3	เร	→	2	4	มี	2	เร

2	4	7	ฟ้า	3	เร	→	2	9	มี	2	เร
---	---	---	-----	---	----	---	---	---	----	---	----

3.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	8	มี	2	เร	→	4	8	เร	1	เร

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทยทั้งบทเพลง ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีจำนวนทั้งหมด 19 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	2 → 4	6
2	6 → 2	6
3	2 → 2	6
4	2 → 5	4
5	3 → 2	4
6	1 → 3	4
7	2 → 1	3
8	4 → 5	3
9	5 → 6	3
10	4 → 2	2
11	5 → 2	2
12	6 → 1	2
13	3 → 6	2
14	1 → 6	2
15	5 → 1	2
16	3 → 3	1

17	4 → 3	1
----	-------	---

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 4	6
6 → 2	6
2 → 2	6

ซึ่งพบมากเท่ากัน คือ รูปแบบละ 6 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงไทยสำเนียงญี่ปุ่นในเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทยนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขึ้นคู่ 3 ห่างกัน 2 เสียง และขึ้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง และขึ้นคู่ 1 อยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงญี่ปุ่น

สรุป

เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย มี 4 ท่อนเพลง 26 ประโยค 32 วรรคเพลง และมี 4 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด บันไดเสียง ฟา บันไดเสียง ซอล และบันไดเสียง เร

มีการใช้เสียงจรในบันไดเสียงโด คือเสียง ฟา และเสียง ที เสียง ที และ เสียง มี ในบันไดเสียง ฟา และมีการเชื่อมวรรคเพลงโดยมีโน้ตนอกบันไดเสียง กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด ทั้งบทเพลง คือ - x - x - x - x ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องหลังมากกว่าห้อง 2 แรก เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังจะฟังแล้วมีความรู้สึกจบสมบูรณ์มากกว่า การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ซึ่งพบมากเท่ากัน คือ รูปแบบละ 6 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงไทยสำเนียงญี่ปุ่นในเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทยนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขึ้นคู่ 3 ห่างกัน 2 เสียง และขึ้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง และขึ้นคู่ 1 อยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงญี่ปุ่น

เพลง ระบายชุมนุมเผ่าไทย

สร้อย

----	--- ร	----	--- ม	--- ช	--- ล	ดํ ล ช ม	----
--- ดํ	--- ล	--- ช	--- ม	----	ร ม ช ล	ช ม - ช	----
- มํ - รํ	- ดํ - รํ	- ดํ - ล	- ช - -	- ม ช ม	- ดํ - ล	ช ล ม ช	----
--- ร	--- ม	--- ช	--- ล	----	----	ท ล ช ล	- ท - ดํ

แน (ไทยลานนา)

----	--- ช	----	--- รํ	----	--- ช	----	--- รํ
- มํ - ดํ	- รํ - มํ	- ช ช ช	- ล - ช	--- ล	ดํ ล ช ม	----	- ช - ม
นี่.....พี่.....น้องผอง.....เรา							
- ล ช ม	- ร - ด	- ช - ด	- ร - ม	- ร - ช	- ร - ม	ร ด ร ม	- ฟ - ช
.....ไทย ลาน.....นา							
----	--- ร	--- ม	- ช - ล	- ดํ - ล	- ดํ - ร	--- ม	- ช - ล
.....อยู่.....ด้วยกัน.....นาน.....มา							
- รํ ดํ ล	- ช - ม	ร ม ช ม	ร ด - ร	----	--- ช	----	--- รํ
.....แต่.....ก่อน.....เก่า.....							
----	--- ช	----	--- รํ	- มํ - ดํ	- รํ - มํ	- ช ช ช	- ล - ช
.....							
--- ล	ดํ ล ช ม	----	- ช - ม	- ล ช ม	- ร - ด	- ช - ด	- ร - ม
.....ได้.....ร่วม แร่งร่วม.....ใจ.....							
- ร - ช	- ร - ม	ร ด ร ม	- ฟ - ช	----	--- ร	--- ม	- ช - ล
.....สร้างไทย.....เรา.....เป็น.....พงศ์.....เผ่า							
- ดํ - ล	- ดํ - ร	--- ม	- ช - ด	- รํ ดํ ล	- ช - ม	ร ม ช ม	ร ด - ร
.....ญาติ.....สนิท.....และ.....มิตร.....แท้							

สร้อย

----	--- ร	----	--- ม	--- ช	--- ล	ดํ ล ช ม	----
--- ดํ	--- ล	--- ช	--- ม	----	ร ม ช ล	ช ม - ช	----
- มํ - รํ	- ดํ - รํ	- ดํ - ล	- ช - -	- ม ช ม	- ดํ - ล	ช ล ม ช	----

--- ร	--- ม	--- ช	--- ล	----	----	ท ล ช ล	- ท - ตั
-------	-------	-------	-------	------	------	---------	----------

ทะวาย (ไทยใหญ่)

----	- ม - ล	- ร - ช	- ด - ด	--- ล	ตั ร ี่ ม ี่ ช	ล ช ม ช	- ล - ด
------	---------	---------	---------	-------	----------------	---------	---------

นี่.....ไทยใหญ่.....อยู่.....ไม่ไกล

- ล ตั ี่	ม ี่ ล - ตั	- ช ล ท	- ล ช ม	----	--- ล	ท ล ช ม	--- ล
-----------	-------------	---------	---------	------	-------	---------	-------

.....ทางทิศ.....เหนือ.....

ท ล ช ม	- ร ร ร	- ม - ร	- ตั ตั ตั	--- ล	ตั ร ี่ ม ี่ ช	ล ช ม ช	- ล - ด
---------	---------	---------	------------	-------	----------------	---------	---------

.....เป็น.....ญาติ.....เชื้อ.....พี่.....ชาย

- ล ตั ี่	ม ี่ ล - ตั	- ช ล ท	- ล ช ม	--- ม	- ฟ - ม	--- ล	- ท - ล
-----------	-------------	---------	---------	-------	---------	-------	---------

.....ของไทย.....แน่.....ยัง.....รัก.....ษา.....ความ.....เป็นไทย

- ม - ช	- ม - ล	ตั ล ช ม	- ร - ด	----	- ช - ด	- ด ร ม	ฟ ช - ด
---------	---------	----------	---------	------	---------	---------	---------

.....ไม่.....ผัน.....แปร.....ขยาย.....แผ่

- ด ร ม	ฟ ช - ด	- ร ฟ ม	- ฟ ร ม	- ร ม ฟ	- ม - ล	- ม - ล	- ม - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

.....สา.....ชา.....

- ล - -	ม ช ม ล	ตั ล ช ม	- ร - ด
---------	---------	----------	---------

.....ตระกูล.....ไทย

ส่วย

----	--- ร	----	--- ม	--- ช	--- ล	ตั ล ช ม	----
------	-------	------	-------	-------	-------	----------	------

--- ตั	--- ล	--- ช	--- ม	----	ร ม ช ล	ช ม - ช	----
--------	-------	-------	-------	------	---------	---------	------

- ม ี่ - ี่	- ตั - ี่	- ตั - ล	- ช - -	- ม ช ม	- ตั - ล	ช ล ม ช	----
-------------	-----------	----------	---------	---------	----------	---------	------

--- ร	--- ม	--- ช	--- ล	----	----	ท ล ช ล	- ท - ตั
-------	-------	-------	-------	------	------	---------	----------

ฝ่งโขง (ไทยลานช้าง)

----	--- ช	----	--- ช	-- ล ตั	-- ี่ ตั	-- ล ช	-- ม ช
------	-------	------	-------	---------	----------	--------	--------

--- ม	--- ร	--- ม	- ช - -	- ด - ร	- ม - ล	ช ม - ช	- ล - ตั
-------	-------	-------	---------	---------	---------	---------	----------

นี่.....คือไทย.....ลานช้าง.....

----	----	- ช - ม ี่	- ี่ - ม ี่	-- ช ี่ ม ี่	ี่ ม ี่ - -	ช ี่ ม ี่ ี่ ตั	ี่ ม ี่ ตั ี่
------	------	------------	-------------	--------------	-------------	-----------------	---------------

.....อยู่ข้าง.....เคียง

----	--- ร	----	--- ร	-- ม ช	-- ล ช	-- ม ร	-- ต ร
------	-------	------	-------	--------	--------	--------	--------

-- ช ช	--- ร	- ม ร ต	ร ม ต ร	-- ช ช	--- ร	- ม ร ต	ล ต ร ล
--------	-------	---------	---------	--------	-------	---------	---------

.....คอยร่วม.....เรียง.....อยู่เป็น.....สุข.....

-- ล ต	-- ช ล	-- ม ช	-- ร ม	--- ร	- ม --	- ช - ล	ต ล - ช
--------	--------	--------	--------	-------	--------	---------	---------

.....ทุกสมัย.....

----	--- ช	----	--- ช	-- ล ต	-- ร ต	-- ล ช	-- ม ช
------	-------	------	-------	--------	--------	--------	--------

--- ม	--- ร	--- ม	- ช --	- ต - ร	- ม - ล	ช ม - ช	- ล - ต
-------	-------	-------	--------	---------	---------	---------	---------

.....แม่.....น้ำโขง.....กัน.....เขต

----	----	- ช - ม	- ร - ม	-- ช ม	ร ม --	ช ม ร ต	ร ม ต ร
------	------	---------	---------	--------	--------	---------	---------

.....ประเทศ.....ไว้

----	--- ร	----	--- ร	-- ม ช	-- ล ช	-- ม ร	-- ต ร
------	-------	------	-------	--------	--------	--------	--------

-- ช ช	--- ร	- ม ร ต	ร ม ต ร	-- ช ช	--- ร	- ม ร ต	ล ต ร ล
--------	-------	---------	---------	--------	-------	---------	---------

.....แต่ไม่.....กัน.....ดวง.....ใจ.....

-- ล ต	-- ช ล	-- ม ช	-- ร ม	--- ร	- ม --	- ช - ล	ต ล - ช
--------	--------	--------	--------	-------	--------	---------	---------

.....ที่รัก.....กัน

สร้อย

----	--- ร	----	--- ม	--- ช	--- ล	ต ล ช ม	----
------	-------	------	-------	-------	-------	---------	------

--- ต	--- ล	--- ช	--- ม	----	ร ม ช ล	ช ม - ช	----
-------	-------	-------	-------	------	---------	---------	------

- ม - ร	- ต - ร	- ต - ล	- ช --	- ม ช ม	- ต - ล	ช ล ม ช	----
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	------

--- ร	--- ม	--- ช	--- ล	----	----	ท ล ช ล	- ท - ต
-------	-------	-------	-------	------	------	---------	---------

สิบสองจุไท

----	----	- ม - ช	- ล - ต	--- ร	--- ท	-- ร ล	-- ต ช
------	------	---------	---------	-------	-------	--------	--------

----	- ล - ช	- ม - ช	- ล - ต	--- ล	----	- ต - ร	- ม - ต
------	---------	---------	---------	-------	------	---------	---------

นี่.....พี่.....น้อง.....ชาว.....สิบสอง.....จุไท

----	----	- ท - ล	- ช - ต	--- ช	--- ช	----	- ม - ร
------	------	---------	---------	-------	-------	------	---------

----	----	- ช - ล	- ท - ดั	- รื ดั ท	- ดั - -	- ร - ม	- ฟ - ช
นี่ พี่.....น้อง.....พวก.....สุดท้าย							
----	----	- ฟ - ม	ร ม ฟ ช	- ร ม ร	- ด - -	- ท - -	- ด - ร
.....ที่.....เข้ามา							
----	----	- ช - ล	- ท - ดั	- รื ดั ท	- ดั - -	- ช - ล	ด ล ช ฟ
.....ก็ เป็น.....ไทย.....นี่.....ชื่อว่า							
----	- ม - ร	----	- ช - ฟ	--- ม	- ร - -	- ด - ร	ด ท - ด
.....ไทยอา.....หม							
----	----	--- ช	--- ดั	----	----	--- รื	- - ท ดั
.....ล้วนเลือดเนื้อ.....เชื้อไทย							
----	----	--- ช	--- ดั	--- ช	- ดั - -	- ช - ล	ด ล ช ฟ
.....ไฟ.....นิ.....ยม							
----	- ม - ร	----	- ช - ฟ	--- ม	- ร - -	- ด - ร	ด ท - ด
.....ให้.....อาณาประ.....ชา.....คม.....ไทย.....สมบูรณ์							

สร้อย

----	--- ร	----	--- ม	--- ช	--- ล	ด ล ช ม	----
---	ดั	---	ล	---	ช	---	ม
---	ดั	---	ล	---	ช	---	ม
---	ดั	---	ล	---	ช	---	ม
---	ดั	---	ล	---	ช	---	ม
---	ดั	---	ล	---	ช	---	ม
---	ดั	---	ล	---	ช	---	ม
---	ดั	---	ล	---	ช	---	ม

ทำนอง ลูกตกและบันไดเสียง

จากการศึกษาทำนองเพลงระบำขมขมเผ่าไทย ได้วิเคราะห์ถึงบันไดเสียงและลูกตก ซึ่งได้ผลการศึกษาวิเคราะห์ พบว่าเพลงระบำขมขมเผ่าไทย เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง โด และบันไดเสียง ที ในแต่ละวรรค มีลูกตก และชั้นเสียงดังนี้

ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง

วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1	มี	3	โด
2	มี	3	โด
3	มี	3	โด

4	ซอล	5	โด
5	ซอล	5	โด
6	ซอล	5	โด
7	ลา	6	โด
8	โด	1	โด

จากตาราง การวิเคราะห์ลูกตกและบันไดเสียง ในส่วนสร้อยเพลง พบว่ามี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

ส่วนที่ 2 แอ (ไทยลานนา)

วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1,2,10,11	เร	2	โด
3,12	ซอล	5	โด
4,16	มี	3	โด
5,14	มี	3	โด
6,15	ซอล	5	โด
7,16	ลา	6	โด
8,17	ลา	6	โด
9,18	เร	2	โด

จากตาราง การวิเคราะห์ลูกตกและบันไดเสียง ในส่วน แอ (ไทยลานนา) พบว่ามี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

ส่วนที่ 3 ไทยใหญ่

วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1	โด	1	โด
2	โด	1	โด
3	มี	3	โด
4	ลา	6	โด
5	โด	1	โด
6	โด	1	โด
7	มี	3	โด
8	ลา	6	โด

9	โด	1	โด
10	โด	1	โด
11	มี	3	โด
12	ลา	6	โด
13	โด	1	โด

จากตาราง การวิเคราะห์ลูกตกและบันไดเสียง ในส่วนที่ 3 ไทยใหญ่ พบว่ามี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

ส่วนที่ 4 ผังโขง (ไทยลานช้าง)

วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1,13	ซอล	5	โด
2,14	ซอล	5	โด
3,15	ซอล	5	โด
4,16	โด	1	โด
5,17	มี	3	โด
6,18	เร	2	โด
7,19	เร	2	โด
8,20	เร	2	โด
9,21	เร	2	โด
10,22	ลา	6	โด
11,23	มี	3	โด
12,24	ซอล	5	โด

จากตาราง การวิเคราะห์ลูกตกและบันไดเสียง ในส่วนที่ 4 ผังโขง (ไทยลานช้าง) พบว่ามี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

ส่วนที่ 5 สิบสองจุไท

วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1	โด	1	โด
2	ซอล	5	โด
3	โด	1	โด
4,16	โด	1	โด
5	โด	1	โด

6	เร	2	โด
7	ซอล	5	โด
8	ซอล	5	โด
9	ซอล	5	โด
10	ลา	6	โด
11	มี	3	โด
12	ซอล	5	โด
13	โด	1	โด
14	มี	3	โด
15	โด	1	โด

จากตาราง การวิเคราะห์ลูกตกและบันไดเสียง ในส่วนที่ 5 สิบสองจุไท พบว่ามี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

ส่วนที่ 6 ไทยอาหม

วรรคที่	ลูกตกเสียง	เสียงที่	บันไดเสียง
1	โด	2	ที่
2	ซอล	6	ที่
3,17	ซอล	6	ที่
4,18	เร	3	ที่
5,15,19	โด	2	ที่
6,16,20	ฟา	5	ที่
7,13,21,27	ฟา	5	ที่
8,14,22,28	โด	2	ที่
9,11,23,25	โด	2	ที่
10,24	โด	2	ที่
12,26	ฟา	5	ที่

จากตาราง การวิเคราะห์ลูกตกและบันไดเสียง ในส่วนที่ 6 ไทยอาหม พบว่ามี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ที่

บันไดเสียง

ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง

บันไดเสียงของส่วนที่ 1 สร้อยเพลง อยู่ในบันไดเสียงโด เพียงบันไดเสียงเดียว

ส่วนที่ 2 แอ (ไทยลานนา)

บันไดเสียงของส่วนที่ 2 แอ (ไทยลานนา) อยู่ในบันไดเสียงโด เพียงบันไดเสียง

เดียว

ส่วนที่ 3 ไทยใหญ่

บันไดเสียงของส่วนที่ 3 ไทยใหญ่ อยู่ในบันไดเสียงโด เพียงบันไดเสียงเดียว

ส่วนที่ 4 ผังโขง (ไทยลานช้าง)

บันไดเสียงของส่วนที่ 4 ผังโขง อยู่ในบันไดเสียงโด เพียงบันไดเสียงเดียว

ส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย

บันไดเสียงของส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย อยู่ในบันไดเสียงโด เพียงบันไดเสียงเดียว

ส่วนที่ 6 ไทยอาหม

บันไดเสียงของส่วนที่ 6 ไทยอาหม อยู่ในบันไดเสียงโด เพียงบันไดเสียงเดียว

เสียงจร

เพลงระบำขมขมเผ่าไทย มีการใช้เสียงจรในส่วนที่เป็นลูกตก 2 เสียง ในบันไดเสียง โด คือเสียง ฟา และเสียง ที เสียง มี และ เสียง ลา ในบันไดเสียง ที รวมกัน 43 ตำแหน่ง

เสียง ที เสียงจรในบันไดเสียง โด พบในวรรคเพลงดังนี้

ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง พบ 2 ตำแหน่ง ในวรรคเพลงที่ 8 ซึ่งเป็นวรรคจบก่อนเพลงเพื่อเข้า
ส่วนที่ 2 ไทยลานนา

----	----	ท ล ข ล	- ท - ดี
------	------	---------	----------

ส่วนที่ 3 ไทยใหญ่ พบ 4 ตำแหน่ง ในวรรคเพลงที่ 3,4,5 และ 7 วรรคเพลงละ 1 ตำแหน่ง
ดังนี้

ตัวอย่าง วรรคเพลงที่ 3 และ 7 ซึ่งเป็นทำนองเดียวกัน

- ล ดี รี่	มี ล - ดี	- ข ล ท	- ล ข ม
------------	-----------	---------	---------

ส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย พบ 4 ตำแหน่ง ในวรรคเพลงที่ 2 และ 5 วรรคเพลงละ 1 ตำแหน่ง
และวรรคเพลงที่ 12 มี 2 ตำแหน่ง

ตัวอย่าง วรรคเพลงที่ 2 และ 12 ซึ่งมีทำนองเดียวกันแต่แตกต่างกันที่รายละเอียด

วรรคเพลงที่ 2

--- รี่	--- ท	-- รี่ ล	-- ดี่ ช
---------	-------	----------	----------

วรรคเพลงที่ 12

--- รี่	--- ท	-- รี่ ล	-- ท ช
---------	-------	----------	--------

เสียง ฟา เสียงจรในบันไดเสียง โด พบในวรรคเพลงดังนี้

ส่วนที่ 2 แน (ไทยลานนา) พบ 2 ตำแหน่ง ในวรรคเพลงที่ 6 และ 15 วรรคเพลงละ 1 ตำแหน่ง

วรรคเพลงที่ 6 และ 15 ซึ่งเป็นทำนองเดียวกัน

- ร - ช	- ร - ม	ร ด ร ม	- ฟ - ช
---------	---------	---------	---------

ส่วนที่ 3 ไทยใหญ่ พบ 5 ตำแหน่ง ในวรรคเพลงที่ 10 และ 12 วรรคเพลงละ 1 ตำแหน่ง วรรคเพลงที่ 11 มี 3 ตำแหน่ง

ตัวอย่าง วรรคเพลงที่ 10, 11 และ 12

วรรคเพลงที่ 10

----	- ช - ด	- ด ร ม	ฟ ช - ด
------	---------	---------	---------

วรรคเพลงที่ 11

- ด ร ม	ฟ ช - ด	- ร ฟ ม	- ฟ ร ม	- ร ม ฟ	- ม - ล	- ม - ล	- ม - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

วรรคเพลงที่ 12

ส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย พบ 1 ตำแหน่ง ในวรรคเพลงที่ 14

- ล - ช	- ล - ดี่	- รี่ - ชี่	- ฟี่ - มี่
---------	-----------	-------------	-------------

เสียง ฟา และ ที เสียงจรในบันไดเสียง โด ของวรรคเดียวกันพบในวรรคเพลงดังนี้

ส่วนที่ 3 ไทยใหญ่ พบ 2 ตำแหน่ง ในวรรคเพลงที่ 8

--- ม	- ฟ - ม	--- ล	- ท - ล
-------	---------	-------	---------

เสียง มี เสียงจรในบันไดเสียง ที ในเฉพาะท่อนที่ 6 ไทยอาหม พบ 9 ตำแหน่ง ในวรรคเพลงที่ 2, 4, 7, 8, 13, 14 และ 16 วรรคละ 1 ตำแหน่ง วรรคเพลงที่ 3 มี 2 ตำแหน่ง

ตัวอย่าง วรรคเพลงที่ 2 และ 16 ซึ่งเป็นทำนองเดียวกัน

- รี่ ดี่ ท	- ดี่ - -	- ร - ม	- ฟ - ช
-------------	-----------	---------	---------

เสียง ลา เสียงจรในบันไดเสียง ที่ พบ 7 ตำแหน่ง ในวรรคเพลงที่ 1, 5 และ 15 วรรคละ 1 ตำแหน่ง วรรคเพลงที่ 6 และ 12 วรรคละ 2 ตำแหน่ง

ตัวอย่าง วรรคเพลงที่ 1,5 และ 15 ซึ่งเป็นทำนองเดียวกัน

----	----	- ช - ล	- ท - ดี
------	------	---------	----------

ในส่วนที่ส่วนที่ 4 ไทยลานช้างหรือฝั่งโขง ไม่มีโน้ตเสียงจรดำเนินทำนองในโน้ตบันไดเสียง โดทั้งท่อนเพลง คือ

บันไดเสียง โด จ ร ม ช ล

จากการศึกษาวิเคราะห์ทำนอง เพลงระบำซุ่มนมเฝ้าไทย พบว่า เป็นเพลงที่ประกอบด้วย บันไดเสียงทั้งหมด 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด บันไดเสียง ที ซึ่งพบบันไดเสียง ที ในส่วนท่อน ไทยอาหมของเพลงนี้เท่านั้น การดำเนินทำนองเพลง ระบำซุ่มนมเฝ้าไทย พบว่า มีการเปลี่ยน บันไดเสียงเพียง 2 ครั้ง การเปลี่ยนบันไดเสียงของวรรคเพลงมีการเปลี่ยนบันไดเสียงดังนี้

- การเชื่อมวรรคเพลงโดยมีโน้ตนอกบันไดเสียง

ตัวอย่าง

วรรคที่ 16 วรรคสุดท้ายของส่วนที่ 6 ไทยอาหม

----	----	ท ล ช ล	- ท - ดี
------	------	---------	----------

วรรคที่ 1 สร้อยเพลง

----	--- ร	----	--- ม
------	-------	------	-------

วรรคที่ 16 วรรคสุดท้ายของส่วนที่ 6 ไทยอาหม พบว่า เป็นบันไดเสียง ที มีโน้ตเสียง มี ซึ่ง เป็นโน้ตนอกบันไดเสียงที่ทำหน้าที่เชื่อมบันไดเสียงระหว่างวรรคที่ 16 วรรคสุดท้ายของส่วนที่ 6 ไทยอาหมซึ่งเป็นวรรคสุดท้ายของทำนอง และวรรคที่ 1 สร้อยเพลง ในวรรคที่ 16 พบว่า มีการเปลี่ยนบันไดเสียงจากบันไดเสียง ที เป็นบันไดเสียง โด วรรคที่ 1 สร้อยเพลง พบว่า เป็นบันไดเสียง โด

วรรคที่ 8 วรรคสุดท้ายของส่วนที่ 1 สร้อยเพลง

----	----	ท ล ช ล	- ท - ดี
------	------	---------	----------

วรรคที่ 1 ของส่วนที่ 6 ไทยอาหม

----	----	- ช - ล	- ท - ดี
------	------	---------	----------

วรรคที่ 8 วรรคสุดท้ายของส่วนที่ 1 สร้อยเพลง พบว่า เป็นบันไดเสียง โด มีโน้ตเสียง ที ซึ่ง เป็นโน้ตนอกบันไดเสียงที่ทำหน้าที่เชื่อมบันไดเสียงระหว่างวรรคที่ 8 ของส่วนที่ 1 สร้อยเพลง ซึ่งเป็นวรรคสุดท้ายของทำนอง และวรรคที่ 1 ส่วนที่ 6 ไทยอาหม ในวรรคที่ 1 พบว่า มีการเปลี่ยน บันไดเสียงจากบันไดเสียง โด เป็นบันไดเสียง ที

กระสวนจังหวะ เพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย

กระสวนจังหวะของเพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 10 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- - - x	- - - x	5
2	x x x x	- - - -	2
3	- - - -	- - - x	1
4	- - - -	x x x x	1
5	x x - x	- - - -	1
6	- x - x	- x - x	1
7	- x - x	- x - -	1
8	- x x x	- x - x	1
9	- - - -	- - - -	1
10	x x x x	- x - x	1

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง คือ - - - x - - - x มีทั้งสิ้น 5 ครั้ง
กระสวนจังหวะของเพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 2 แอ (ไทยลานนา) ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 8 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- - - -	- - - x	10
2	- x - x	- x - x	8
3	- x x x	- x - x	6

4	- - - x	- x - x	4
5	- - - x	x x x x	2
6	- - - -	- x - x	2
7	x x x x	- x - x	2
8	x x x x	x x - x	2

กระสวนจันทะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 2 แน (ไทยลานนา) คือ - - - - - x มีทั้งสิ้น 10 ครั้ง

กระสวนจันทะของเพลงระบำซุมมูมเผ่าไทย ส่วนที่ 3 ทะวาย (ไทยใหญ่) เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 13 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจันทะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	x x x x	- x - x	4
2	- x x x	x x - x	4
3	- x - x	- x - x	3
4	- x x x	- x x x	3
5	- - - -	- x - x	2
6	- - - x	x x x x	2
7	- - - x	- x - x	2
8	- - - -	- - - x	1
9	x x x x	- - - x	1
10	x x x x	- x x x	1
11	- x - x	- x x x	1
12	- x x x	- x - x	1
13	- x - -	x x x x	1

กระสวนจันทะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 3 ทะวาย (ไทยใหญ่) คือ x x x x - x - x และ - x x x x x - x มีทั้งสิ้นรูปแบบละ 4 ครั้ง

กระสวนจันทะของเพลงระบำซุมมูมเผ่าไทย ส่วนที่ 4 ผังโขง (ไทยลานช้าง) เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 12 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	-- x x	-- x x	13
2	----	--- x	8
3	--- x	- x --	4
4	- x - x	- x - x	4
5	-- x x	--- x	4
6	- x x x	x x x x	4
7	--- x	--- x	2
8	x x - x	- x - x	2
9	----	----	2
10	x x x x	x x x x	2
11	- x - x	x x - x	2
12	-- x x	x x --	1

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 4 ผังโขง (ไทยลานช้าง) คือ -- x x -- x x มีทั้งสิ้น 13 ครั้ง

กระสวนจังหวะของเพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 5 สิบสองจุไท เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 12 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจังหวะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- x - x	- x - x	10
2	----	----	4
3	----	- x - x	4
4	--- x	--- x	3
5	-- x x	-- x x	2
6	----	- x x x	2
7	--- x	----	2
8	--- x	- x --	1
9	- x - x	x x x x	1
10	- x - x	- x --	1

11	- x - x	- - - -	1
12	x x x x	- x - x	1

กระสวนจันทะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 5 ลิบสองจุไท คือ - x - x - x - x มีทั้งสิ้น 10 ครั้ง

กระสวนจันทะของเพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 6 ไทยอาหม เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 10 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจันทะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- - - -	- - - -	6
2	- x - x	- x - x	3
3	- x x x	- x - -	3
4	- x - x	x x x x	3
5	- - - x	- x - -	3
6	- - - -	- x - x	2
7	- - - -	- x - x	2
8	- x - x	x x - x	2
9	- - - x	- - - x	2
10	- - - x	- - x x	1
11	- x - -	- x - x	1

กระสวนจันทะที่พบมากที่สุด ส่วนที่ 6 ไทยอาหม คือ - - - - - - - - มีทั้งสิ้น 6 ครั้ง

กระสวนจันทะของเพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย ทั้งบทเพลง ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 35 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ กระสวนจันทะ		จำนวนแห่ง ที่พบ
1	- x - x	- x - x	29
2	- - - -	- - - x	20
3	- - x x	- - x x	15
4	- - - x	- x - -	13

5	----	----	13
6	----	-x-x	11
7	-xxx	-x-x	8
8	xxxx	-x-x	8
9	---x	---x	7
10	---x	-x-x	6
11	--xx	---x	4
12	-xxx	xxxx	4
13	-x-x	xx-x	4
14	---x	xxxx	4
15	-xxx	xx-x	4
16	-xxx	-xxx	3
17	-xxx	-x--	3
18	xxxx	xxxx	2
19	xxxx	----	2
20	xx-x	-x-x	2
21	xxxx	xx-x	2
22	----	-xxx	2
23	---x	----	2
24	----	xxxx	1
25	xx-x	----	1
26	-x-x	-x--	1
27	--xx	xx--	1
28	xxxx	---x	1
29	xxxx	-xxx	1
30	-x-x	-xxx	1
31	-x-x	----	1
32	-x-x	xxxx	1
33	-x--	xxxx	1
34	-x--	-x-x	1
35	---x	--xx	1

กระสวนจันทะที่พบมากที่สุดทั้งบทเพลง คือ -x-x -x-x มีทั้งสิ้น 29 ครั้ง

สรุปได้ว่ากระสวนจังหวะที่พบมากในแต่ละส่วนมีดังนี้

ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง	--- x --- x
ส่วนที่ 2 แอ (ไทยลานนา)	---- --- x
ส่วนที่ 3 ทะวาย (ไทยใหญ่)	x x x x - x - x
	- x x x x x - x
ส่วนที่ 4 ผึ่งโขง (ไทยล้านช้าง)	- - x x - - x x
ส่วนที่ 5 ลิบสองจุไท	- x - x - x - x
ส่วนที่ 6 ไทยอาหม	---- ----

กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุดทั้งบทเพลง คือ - x - x - x - x ลักษณะทำนองเช่นนี้พบถึง 29 แห่ง ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องหลังมากกว่า 2 ห้องแรก เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังจะฟังแล้วมีความรู้สึกจบสมบูรณ์มากกว่า

ตัวอย่าง ทำนองเพลงของกระสวนจังหวะ - x - x - x - x ที่อยู่ 2 ห้องแรกฟังแล้วมีความรู้สึกไม่จบทำนอง ต้องมีทำนองมารองรับจึงจะมีความรู้สึกจบจริง ซึ่งแสดงถึงกระสวนจังหวะดังกล่าวเหมาะแก่การใช้เป็นการ ตาม - ตอบ ของทำนองเพลงในแต่ละวรรคเพลง

ทำนองแรก (ถาม)

- ตี - ล	- ตี - ร
----------	----------

ทำนองรับ (ตอบ)

--- ม	- ช - ล
-------	---------

รูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนอง เพลงระบำซุ่มนุ่เผ่าไทย

ลักษณะการเคลื่อนที่ของบทเพลงครั้งละ 2 ห้องเพลงติดต่อกันทั้งเพลง ซึ่งเป็นรูปแบบตัวอักษรขีดเส้นใต้ในลักษณะตัวหนา เอียง เช่น ด ร ม ฟ ช ล และ ท ดังนี้

สร้อย

----	--- <u>ร</u>	----	--- <u>ม</u>	--- ช	--- <u>ล</u>	ตี ล ช <u>ม</u>	----
--- ตี	--- <u>ล</u>	--- ช	--- <u>ม</u>	----	ร ม ช <u>ล</u>	ช ม - <u>ช</u>	----
- ม - <u>ร</u>	- ตี - <u>ร</u>	- ตี - ล	- <u>ช</u> - -	- ม ช ม	- ตี - <u>ล</u>	ช ล ม <u>ช</u>	----
--- ร	--- <u>ม</u>	--- ช	--- <u>ล</u>	----	----	ท ล ช ล	- ท - <u>ตี</u>

แอ (ไทยลานนา)

----	--- <u>ช</u>	----	--- <u>ร</u>	----	--- <u>ช</u>	----	--- <u>ร</u>
- ม - ตี	- <u>ร</u> - <u>ม</u>	- ช ช ช	- ล - <u>ช</u>	--- ล	ตี ล ช <u>ม</u>	----	- ช - <u>ม</u>

- ล ช ม	- ร - <u>ด</u>	- ช - <u>ด</u>	- ร - <u>ม</u>	- ร - <u>ช</u>	- ร - <u>ม</u>	ร ด ร ม	- ฟ - <u>ช</u>
----	--- <u>ร</u>	--- ม	- ช - <u>ล</u>	- ด - <u>ล</u>	- ด - <u>ร</u>	--- ม	- ช - <u>ล</u>
- ร <u>ด</u> ล	- ช - <u>ม</u>	ร ม ช ม	ร ด - <u>ร</u>	----	--- <u>ช</u>	----	--- <u>ร</u>

ทะวาย (ไทยใหญ่)

----	- ม - <u>ล</u>	- ร - <u>ช</u>	- ด - <u>ด</u>	--- ล	ด <u>ร</u> ม <u>ช</u>	ล ช ม ช	- ล - <u>ด</u>
- ล <u>ด</u> ร	ม <u>ล</u> - <u>ด</u>	- ช ล ท	- ล ช <u>ม</u>	----	--- <u>ล</u>	ท ล ช ม	--- <u>ล</u>
ท ล ช ม	- ร ร <u>ร</u>	- ม - <u>ร</u>	- ด <u>ด</u> <u>ด</u>	--- ล	ด <u>ร</u> ม <u>ช</u>	ล ช ม ช	- ล - <u>ด</u>
- ล <u>ด</u> ร	ม <u>ล</u> - <u>ด</u>	- ช ล ท	- ล ช <u>ม</u>	--- ม	- ฟ - <u>ม</u>	--- ล	- ท - <u>ล</u>
- ม - <u>ช</u>	- ม - <u>ล</u>	ด <u>ล</u> ช ม	- ร - <u>ด</u>	----	- ช - <u>ด</u>	- ด ร ม	ฟ ช - <u>ด</u>
- ด ร ม	ฟ ช - <u>ด</u>	- ร ฟ ม	- ฟ ร <u>ม</u>	- ร ม ฟ	- ม - <u>ล</u>	- ม - <u>ล</u>	- ม - <u>ล</u>
				- ล - -	ม ช ม <u>ล</u>	ด <u>ล</u> ช ม	- ร - <u>ด</u>

ฝั่งโขง (ไทยล้านช้าง)

----	--- <u>ช</u>	----	--- <u>ช</u>	-- ล <u>ด</u>	-- <u>ร</u> <u>ด</u>	-- ล ช	-- ม <u>ช</u>
--- ม	--- <u>ร</u>	--- ม	- <u>ช</u> - -	- ด - <u>ร</u>	- ม - <u>ล</u>	ช ม - <u>ช</u>	- ล - <u>ด</u>
----	----	- ช - <u>ม</u>	- <u>ร</u> - <u>ม</u>	-- ช <u>ม</u>	<u>ร</u> <u>ม</u> - -	ช <u>ม</u> <u>ร</u> <u>ด</u>	<u>ร</u> <u>ม</u> <u>ด</u> <u>ร</u>
----	--- <u>ร</u>	----	--- <u>ร</u>	-- <u>ม</u> <u>ช</u>	-- <u>ล</u> <u>ช</u>	-- <u>ม</u> <u>ร</u>	-- <u>ด</u> <u>ร</u>
-- ช ช	--- <u>ร</u>	- <u>ม</u> <u>ร</u> <u>ด</u>	<u>ร</u> <u>ม</u> <u>ด</u> <u>ร</u>	-- ช ช	--- <u>ร</u>	- <u>ม</u> <u>ร</u> <u>ด</u>	ล <u>ด</u> <u>ร</u> <u>ล</u>
-- ล <u>ด</u>	-- ช <u>ล</u>	-- ม ช	-- ร <u>ม</u>	--- ร	- <u>ม</u> - -	- ช - <u>ล</u>	ด <u>ล</u> - <u>ช</u>

สิบสองจุไทย

----	----	- ม - <u>ช</u>	- ล - <u>ด</u>	--- <u>ร</u>	--- <u>ท</u>	-- <u>ร</u> <u>ล</u>	-- <u>ด</u> <u>ช</u>
----	- ล - <u>ช</u>	- ม - <u>ช</u>	- ล - <u>ด</u>	--- <u>ล</u>	----	- <u>ด</u> - <u>ร</u>	- <u>ม</u> - <u>ด</u>
----	----	- ท - <u>ล</u>	- ช - <u>ด</u>	--- ช	--- <u>ช</u>	----	- <u>ม</u> - <u>ร</u>

----	- ม - <u>ริ</u>	- ต - <u>ล</u>	- ต - <u>ช</u>	--- ล	- <u>ริ</u> --	- ต - <u>ล</u>	ช ล ต <u>ช</u>
----	- ล ต <u>ช</u>	----	- ล ต <u>ช</u>	- ม - <u>ล</u>	- <u>ช</u> --	- ล - <u>ริ</u>	- ต - <u>ล</u>
----	----	- ม - <u>ช</u>	- ล - <u>มิ</u>	--- ริ	--- <u>ท</u>	-- ริ ล	-- ท <u>ช</u>
----	- ล - <u>ช</u>	- ล - <u>ติ</u>	----	- ล - <u>ช</u>	- ล - <u>ติ</u>	- ริ - <u>ช</u>	- <u>ฟ</u> - <u>มิ</u>
----	----	ช ล ช มิ	- ริ - <u>ติ</u>	--- <u>ล</u>	----	- ต - ริ	- มิ - <u>ติ</u>

ไทยอาหม

----	----	- ช - <u>ล</u>	- ท - <u>ติ</u>	- ริ ต ท	- <u>ติ</u> --	- ร - <u>ม</u>	- <u>ฟ</u> - <u>ช</u>
----	----	- <u>ฟ</u> - <u>ม</u>	ร ม <u>ฟ</u> <u>ช</u>	- ร ม ร	- <u>ติ</u> --	- ท --	- ต - <u>ริ</u>
----	----	- ช - <u>ล</u>	- ท - <u>ติ</u>	- ริ ต ท	- <u>ติ</u> --	- ช - <u>ล</u>	ต ล ช <u>ฟ</u>
----	- ม - <u>ริ</u>	----	- ช - <u>ฟ</u>	--- ม	- <u>ริ</u> --	- ต - ร	ต ท - <u>ติ</u>
----	----	--- ช	--- <u>ติ</u>	----	----	--- ริ	-- ท <u>ติ</u>
----	----	--- ช	--- <u>ติ</u>	--- ช	- <u>ติ</u> --	- ช - <u>ล</u>	ต ล ช <u>ฟ</u>
----	- ม - <u>ริ</u>	----	- ช - <u>ฟ</u>	--- ม	- <u>ริ</u> --	- ต - ร	ต ท - <u>ติ</u>

1. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำซุ่มมโหรีไทย ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง เมื่อพิจารณา
ครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 9 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	3 → 6	4
2	6 → 3	2
3	6 → 5	2
4	2 → 3	1
5	2 → 5	1
6	5 → 2	1
7	5 → 3	1

8	5 → 6	1
9	6 → 1	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	4

ซึ่งพบมาก คือ 4 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมทุมเผ่าไทย ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง นี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลง ในส่วนที่ 1 สร้อยเพลง

1.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	มี	3	โด	→	4	2	ลา	6	โด
2	4	2	มี	3	โด	→	2	3	ลา	6	โด
3	4	3	มี	3	โด	→	2	4	ลา	6	โด
4	2	7	มี	3	โด	→	2	7	ลา	6	โด

1.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	ลา	6	โด	→	4	3	มี	3	โด

2	2	2	ลา	6	โด	→	4	2	มี	3	โด
---	---	---	----	---	----	---	---	---	----	---	----

1.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	ลา	6	โด	→	4	2	ซอล	5	โด
2	2	6	ลา	6	โด	→	4	6	ซอล	5	โด

1.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	เร	2	โด	→	4	1	มี	3	โด

1.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	5	เร	2	โด	→	4	5	ซอล	5	โด

1.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ทีละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	ซอล	5	โด	→	2	5	เร	2	โด

1.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ทีละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	6	ซอล	5	โด	→	2	7	มี	3	โด

1.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ทีละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	5	ซอล	5	โด	→	2	6	ลา	6	โด

1.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
6 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	4	7	ลา	6	โด	→	4	8	โด	1	โด

2. การเคลื่อนที่ของทำนองเพลง ส่วนที่ 2 แอ (ไทยลานนา) ที่พิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 12 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
1	5 → 2	4
2	2 → 6	2
3	3 → 3	2
4	3 → 5	2
5	2 → 5	2
6	3 → 1	1
7	1 → 3	1
8	5 → 3	1
9	2 → 3	1
10	3 → 2	1
11	6 → 3	1
12	6 → 2	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนนี้ คือ

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนแห่งที่พบ
5 → 2	4

ซึ่งพบมาก คือ 4 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 2 แอ (ไทยลานนา) นี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 5 ห่างกัน 4 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลงในส่วนที่ 2 แอ (ไทยลานนา)

2.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนห่างที่พบ
5 → 2	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	2	1	ซอล	5	โด	→	4	1	เร	2	โด
2	2	2	ซอล	5	โด	→	4	2	เร	2	โด
3	4	6	ซอล	5	โด	→	2	7	เร	2	โด
4	2	10	ซอล	5	โด	→	4	10	เร	2	โด

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนห่างที่พบ
2 → 6	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับที่	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง	ไปหา	ห้องที่	วรรคที่	เสียง	เป็นเสียงที่	บันไดเสียง
1	2	7	เร	2	โด	→	4	7	ลา	6	โด
2	2	8	เร	2	โด	→	4	8	ลา	6	โด

2.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบการเคลื่อนที่	จำนวนห่างที่พบ
3 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	4	มี	3	โด	→	4	4	มี	3	โด
2	4	5	มี	3	โด	→	2	6	มี	3	โด

2.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	มี	3	โด	→	4	3	มี	3	โด
2	2	6	มี	3	โด	→	4	6	มี	3	โด

2.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	เร	2	โด	→	2	2	ซอล	5	โด
2	4	10	เร	2	โด	→	2	10	ซอล	5	โด

2.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	มี	3	โด	→	2	5	โด	1	โด

2.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	5	โด	1	โด	→	4	5	มี	3	โด

2.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	ซอล	5	โด	→	2	4	มี	3	โด

2.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	เร	2	โด	→	2	3	มี	3	โด

2.10 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	9	มี	3	โด	→	4	9	เร	2	โด

2.11 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	8	ลา	6	โด	→	2	9	มี	3	โด

2.12 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	7	ลา	6	โด	→	2	8	เร	2	โด

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำชุมชุมเผ่าไทย ส่วนที่ 3 ทะวาย (ไทยใหญ่) เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 10 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	1 → 1	5
2	6 → 6	4
3	1 → 3	3
4	6 → 1	3
5	3 → 6	3
6	5 → 1	2
7	1 → 5	2
8	3 → 3	1
9	6 → 2	1
10	2 → 1	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 1	5

ซึ่งพบมาก คือ 6 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำชุมชุมเผ่าไทย ส่วนที่ 3 ทะวาย (ไทยใหญ่) นี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลงในส่วนที่ 3 ทะวาย (ไทยใหญ่)

3.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 1	5

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	โด	1	โด	→	2	3	โด	1	โด
2	4	6	โด	1	โด	→	2	7	โด	1	โด
3	4	9	โด	1	โด	→	2	10	โด	1	โด
4	2	10	โด	1	โด	→	4	10	โด	1	โด
5	4	10	โด	1	โด	→	2	11	โด	1	โด

3.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 6	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	4	ลา	6	โด	→	4	4	ลา	6	โด
2	4	8	ลา	6	โด	→	2	9	ลา	6	โด
3	2	12	ลา	6	โด	→	4	12	ลา	6	โด
4	4	12	ลา	6	โด	→	2	13	ลา	6	โด

3.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 3	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	โด	1	โด	→	4	3	มี	3	โด
2	2	7	โด	1	โด	→	4	7	มี	3	โด
3	2	11	โด	1	โด	→	4	11	มี	3	โด

3.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 1	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	ลา	6	โด	→	4	1	โด	1	โด
2	2	9	ลา	6	โด	→	4	9	โด	1	โด
3	2	13	ลา	6	โด	→	4	13	โด	1	โด

3.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	มี	3	โด	→	2	4	ลา	6	โด
2	2	8	มี	3	โด	→	4	8	ลา	6	โด
3	4	11	มี	3	โด	→	2	12	ลา	6	โด

3.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 1	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	ซอล	5	โด	→	4	2	โด	1	โด
2	2	6	ซอล	5	โด	→	4	6	โด	1	โด

3.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	โด	1	โด	→	2	2	ซอล	5	โด

3.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	7	มี	3	โด	→	2	8	มี	3	โด

3.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	ลา	6	โด	→	2	5	เร	2	โด

3.10 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	12	มี	3	โด	→	4	12	มี	3	โด
2	2	18	มี	3	โด	→	4	18	มี	3	โด

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำซุ่มนุ่เผ่าไทย ส่วนที่ 4 ผังโขง(ไทยลานช้าง) เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 15 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	2 → 2	5
2	2 → 5	2
3	3 → 3	2
4	5 → 2	2
5	2 → 6	1
6	3 → 2	1
7	5 → 5	1

8	5 → 6	1
9	6 → 1	1
10	6 → 3	1
11	6 → 6	1
12	1 → 3	1
13	1 → 5	1
14	3 → 5	1
15	5 → 1	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	5

ซึ่งพบมาก คือ 5 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมทุมเผ่าไทย ส่วนที่ 4 ผังโขงนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงลาวในบทเพลงส่วนที่ 4 ผังโขง (ไทยลานช้าง)

4.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	5

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	6	เร	2	โด	→	2	7	เร	2	โด
2	2	7	เร	2	โด	→	4	7	เร	2	โด
3	4	8	เร	2	โด	→	2	9	เร	2	โด
4	2	9	เร	2	โด	→	4	9	เร	2	โด
5	4	9	เร	2	โด	→	2	5	เร	2	โด

4.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	เร	2	โด	→	4	3	ซอล	5	โด
2	4	7	เร	2	โด	→	2	8	ซอล	5	โด

4.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 3	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	5	มี	3	โด	→	2	6	มี	3	โด
2	4	11	มี	3	โด	→	2	12	มี	3	โด

4.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	ซอล	5	โด	→	2	3	เร	2	โด
2	2	8	ซอล	5	โด	→	4	8	เร	2	โด

4.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ทีละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	10	เร	2	โด	→	4	10	ลา	6	โด

4.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ทีละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	6	มี	3	โด	→	4	6	เร	2	โด

4.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ทีละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	1	ซอล	5	โด	→	4	1	ซอล	5	โด

4.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	ซอล	5	โด	→	2	4	ลา	6	โด

4.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	4	ลา	6	โด	→	4	4	โด	1	โด

4.10 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	11	ลา	6	โด	→	4	11	มี	3	โด

4.11 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	10	ลา	6	โด	→	2	11	ลา	6	โด

4.12 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	โด	1	โด	→	4	5	มี	3	โด

4.13 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	โด	1	โด	→	4	2	ซอล	5	โด

4.14 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	12	มี	3	โด	→	4	12	ซอล	5	โด

4.15 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	ซอล	5	โด	→	2	2	โด	1	โด

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำซุมทุมเผ่าไทย ส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 16 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	5 → 5	5
2	2 → 5	2
3	1 → 1	2
4	1 → 6	2
5	5 → 1	2
6	5 → 2	2
7	6 → 1	2
8	7 → 5	2

9	1 → 5	1
10	1 → 3	1
11	6 → 3	1
12	1 → 7	1
13	2 → 2	1
14	5 → 6	1
15	3 → 1	1
16	3 → 7	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 5	5

ซึ่งพบมาก คือ 5 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมทุมเผ่าไทย ส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย นิยมใช้การเคลื่อนที่ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงจินในบทเพลง ส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย

5.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 5	5

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	ซอล	5	โด	→	2	3	ซอล	5	โด
2	4	8	ซอล	5	โด	→	2	9	ซอล	5	โด
3	2	9	ซอล	5	โด	→	4	9	ซอล	5	โด
4	4	9	ซอล	5	โด	→	2	10	ซอล	5	โด
5	4	12	ซอล	5	โด	→	2	13	ซอล	5	โด

5.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	7	เร	2	โด	→	4	7	ซอล	5	โด
2	2	8	เร	2	โด	→	4	8	ซอล	5	โด

5.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 1	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	โด	1	โด	→	2	5	โด	1	โด
2	4	13	โด	1	โด	→	2	14	โด	1	โด

5.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 6	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	โด	1	โด	→	2	4	ลา	6	โด
2	4	15	โด	1	โด	→	2	16	ลา	6	โด

5.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 1	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	3	ซอล	5	โด	→	4	3	โด	1	โด
2	2	13	ซอล	5	โด	→	4	13	โด	1	โด

5.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 2	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	7	ซอล	5	โด	→	2	8	เร	2	โด
2	2	6	ซอล	5	โด	→	4	6	เร	2	โด

5.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 1	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	4	ลา	6	โด	→	4	4	โด	1	โด
2	2	16	ลา	6	โด	→	4	16	โด	1	โด

5.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
7 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	ที่	7	โด	→	4	2	ซอล	5	โด
2	2	12	ที่	7	โด	→	4	12	ซอล	5	โด

5.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 5	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	5	โด	1	โด	→	2	6	ซอล	5	โด

5.10 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	14	โด	1	โด	→	4	14	มี	3	โด

5.11 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	10	ลา	6	โด	→	4	11	มี	3	โด

5.12 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 7	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	โด	1	โด	→	2	2	ที่	7	โด

5.13 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	6	เร	2	โด	→	2	7	เร	2	โด

5.14 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	10	ซอล	5	โด	→	4	10	ลา	6	โด

5.15 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 1	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	14	มี	3	โด	→	4	15	โด	1	โด

5.16 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 7	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	11	มี	3	โด	→	2	12	ที	7	โด

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำซุ่มม่วนเผ่าไทย ส่วนที่ 6 ไทยอาหม เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 9 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	2 → 2	6
2	5 → 3	4
3	3 → 2	3
4	2 → 5	2
5	3 → 5	2
6	2 → 3	1
7	2 → 6	1
8	6 → 2	1
9	6 → 6	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในท่อนนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	6

ซึ่งพบมาก คือ 6 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมทุมเผ่าไทย ส่วนที่ 6 ไทยอาหมนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงแขกในบทเพลง ส่วนที่ 6 ไทยอาหม

6.1 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	6

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	1	โด	2	ที่	→	2	2	โด	2	ที่
2	4	5	โด	2	ที่	→	2	6	โด	2	ที่
3	4	8	โด	2	ที่	→	4	9	โด	2	ที่

4	4	9	โด	2	ที่	→	4	10	โด	2	ที่
5	4	10	โด	2	ที่	→	4	11	โด	2	ที่
6	4	11	โด	2	ที่	→	2	12	โด	2	ที่

6.2 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 3	4

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	6	ฟา	5	ที่	→	2	3	เร	3	ที่
2	4	7	ฟา	5	ที่	→	2	4	เร	3	ที่
3	4	12	ฟา	5	ที่	→	2	14	เร	3	ที่
4	4	13	ฟา	5	ที่	→	2	16	เร	3	ที่

6.3 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 2	3

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	4	เร	3	ที่	→	4	5	โด	2	ที่
2	2	8	เร	3	ที่	→	4	8	โด	2	ที่
3	2	14	เร	3	ที่	→	4	14	โด	2	ที่

6.4 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	6	โด	2	ที	→	4	6	ฟา	5	ที
2	2	12	โด	2	ที	→	4	12	ฟา	5	ที

6.5 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 5	2

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	7	เร	3	ที	→	4	7	ฟา	5	ที
2	2	13	เร	3	ที	→	4	13	ฟา	5	ที

6.6 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 3	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	4	โด	2	ที	→	4	4	เร	3	ที

6.7 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	2	2	โด	2	ที่	→	4	2	ซอล	6	ที่

6.8 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 2	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	3	ซอล	6	ที่	→	2	4	โด	2	ที่

6.9 ลักษณะการเคลื่อนที่

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 6	1

ลักษณะการเคลื่อนที่ที่ละ 2 ห้องเพลง ดังนี้

ลำดับ ที่	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง	ไปหา	ห้อง ที่	วรรค ที่	เสียง	เป็น เสียงที่	บันได เสียง
1	4	2	ซอล	6	ที่	→	4	3	ซอล	6	ที่

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำซุมทุมเผ่าไทย ทั้งบทเพลง เมื่อพิจารณาครั้งละ 2 ห้องเพลง มีทั้งหมด 27 รูปแบบ ดังนี้

ลำดับที่	รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1	2 → 2	12
2	5 → 2	9
3	2 → 5	9
4	1 → 1	7
5	3 → 6	7
6	6 → 1	7
7	5 → 3	6
8	3 → 3	6
9	5 → 5	6
10	6 → 6	6
11	1 → 3	6
12	6 → 3	5
13	3 → 2	5
14	5 → 1	5
15	3 → 5	5
16	1 → 5	4
17	2 → 6	4
18	2 → 3	3
19	6 → 2	3
20	5 → 6	3
21	1 → 6	2
22	3 → 1	2
23	6 → 5	2
24	7 → 5	2
25	1 → 7	1
26	2 → 1	1
27	3 → 7	1

การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ในเพลงนี้ คือ

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
$2 \rightarrow 2$	12

ซึ่งพบมาก คือ 12 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทยนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงออกภาษาตามทำนองเพลงในส่วนต่างๆ ของเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย

สรุป

เพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย มี 6 ท่อนเพลง 53.5 ประโยค 107 วรรคเพลง มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และบันไดเสียง ที มีการใช้เสียงจรในบันไดเสียง โด คือเสียง ฟา และเสียง ที เสียง มี และ เสียง ลา ในบันไดเสียง ที มีการเชื่อมวรรคเพลงโดยมีโน้ตนอกบันไดเสียง วรรคที่ 16 วรรคสุดท้ายของส่วนที่ 6 ไทยอาหมกับวรรคที่ 1 สร้อยเพลง และวรรคที่ 8 วรรคสุดท้ายของส่วนที่ 1 สร้อยเพลงกับวรรคที่ 1 ของส่วนที่ 6 ไทยอาหม กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุดทั้งบทเพลง คือ - x - x - x - x ซึ่งมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองลักษณะนี้จะพบใน 2 ห้องหลังมากกว่า 2 ห้องแรก เมื่อนำเอากระสวนจังหวะมาเชื่อมกันพบว่าถ้าอยู่ 2 ห้องแรกของวรรค ทำนองเพลงเมื่อฟังแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนไม่จบเพลง แต่ถ้าอยู่ 2 ห้องหลังจะฟังแล้วมีความรู้สึกจบสมบูรณ์มากกว่า การเคลื่อนที่พบมากที่สุดทั้งบทเพลง ซึ่งพบมาก คือ 12 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทยนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงออกภาษาตามทำนองเพลงในส่วนต่างๆ ของเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย โดยมีส่วนต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง มี 4 ประโยค 8 วรรคเพลง มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด มีการใช้เสียงจรเสียง ที ในบันไดเสียง โด กระสวนจังหวะที่พบมาก คือ - - - x - - - x การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ซึ่งพบมาก คือ 4 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง นี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลง ในส่วนที่ 1 สร้อยเพลง

ส่วนที่ 2 แน (ไทยลานนา) มี 9 ประโยค 18 วรรคเพลง มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และบันไดเสียง ลา มีการใช้เสียงจรเสียง ฟา ในบันไดเสียง โด กระสวนจังหวะที่พบมาก คือ - - - - - x การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ซึ่งพบมาก คือ 4 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 2 แน (ไทยลานนา) นี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 5 ห่างกัน 4 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลงในส่วนที่ 2 แน (ไทยลานนา)

ส่วนที่ 3 ไทยทะวาย (ไทยใหญ่) มี 6.5 ประโยค 13 วรรคเพลง มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด มีการใช้เสียงจรเสียง ที และ เสียง ฟา ในบันไดเสียง โด กระสวนจังหวะที่พบมาก คือ $x x x x - x - x$ และ $- x x x x x - x$ การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ซึ่งพบมาก คือ 6 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 3 ทะวาย (ไทยใหญ่) นี้ นิยมใช้การเคลื่อนที่ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลงในส่วนที่ 3 ทะวาย (ไทยใหญ่)

ส่วนที่ 4 ไทยผ่องโง (ไทยลานช้าง) มี 12 ประโยค 24 วรรคเพลง มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด ไม่มีโน้ตเสียงจรดำเนินทำนองในโน้ตบันไดเสียงโดทั้งท่อนเพลง กระสวนจังหวะที่พบมาก คือ $- - x x - - x x$ การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ซึ่งพบมาก คือ 5 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 4 ผ่องโงนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงลาวในบทเพลงส่วนที่ 4 ผ่องโง (ไทยลานช้าง)

ส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย มี 8 ประโยค 16 วรรคเพลง มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด มีการใช้เสียงจรเสียง ที และเสียง ฟา ในบันไดเสียง โด กระสวนจังหวะที่พบมาก คือ $- x - x - x - x$ การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ซึ่งพบมาก คือ 5 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย นี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงจีนในบทเพลงส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย

ส่วนที่ 6 ไทยอาหม มี 14 ประโยค 28 วรรคเพลง มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ที มีการใช้เสียงจรเสียง มี และเสียง ลา ในบันไดเสียง ที กระสวนจังหวะที่พบมาก $- - - - - - - - - -$ การเคลื่อนที่พบมากที่สุด ซึ่งพบมาก คือ 6 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 6 ไทยอาหมนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงแขกในบทเพลงส่วนที่ 6 ไทยอาหม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เพลงระบำประเภทขับร้องชุดสัมพันธ์ไมตรีที่ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท ซึ่งได้ดำเนินการมาเป็นลำดับสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรีซึ่งประพันธ์ โดยมนตรี ตราโมท เป็นเพลงที่มีการขับร้องกันเพื่อประกอบการแสดงการรำรำ ตามแต่วัตถุประสงค์ที่กำหนดในระบำ ชุดนั้นๆ ผู้ประพันธ์ได้คิดประดิษฐ์ทำนอง บทร้อง ขึ้นมานั้นจะต้องใช้วิจารณ์ญาณและความรู้ ความสามารถอย่างยิ่ง แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป มีการใช้น้อยลง คนในสังคมก็ลืมเลือนไป และการ สืบทอดลดลง จึงจะทำให้เพลงระบำประเภทขับร้อง ชุดสัมพันธ์ไมตรี ของ มนตรี ตราโมท กำลัง สูญหายไปจากประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของเพลงระบำประเภทขับร้องชุดนี้เป็น อย่างยิ่งจึงทำการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ ดังนี้

1. เพื่อทราบความเป็นมา ความหมาย โอกาสที่ใช้แสดง และการสืบทอดของเพลงระบำ ประเภทเพลงขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดยมนตรี ตราโมท
2. ผลจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาเพลงระบำประเภทอื่น หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์เพลงประเภทอื่นต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เริ่มจากการรวบรวมข้อมูลงานวิจัย จากเอกสาร หนังสือทางวิชาการ บทความที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ โดยการศึกษาเรื่องราวประวัติความเป็นมาของเพลง ระบำประเภทขับร้อง ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดยมนตรี ตราโมท จากนั้นจึงนำ ข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมมาวิเคราะห์เรียบเรียงเป็นรายงานวิจัยในรูปแบบการพรรณนา

การรวบรวมและศึกษาข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นหลัก และใช้ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย หนังสือทางวิชาการเป็นข้อมูลสนับสนุน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท

2. ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงในด้านรูปแบบ จังหวะ ทำนอง ของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี โดยศึกษาจากเพลงระบำ ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท

สรุปผลจากการวิจัย

1. สรุปผลประวัติความเป็นมาของเพลงระบำ

ประวัติความเป็นมาของเพลงระบำที่มีการขับร้องเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไมตรีที่ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท ทั้ง 6 เพลง ดังนี้

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า เพลงที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไมตรี เป็นเพลงที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อสื่อถึงความเชื่อมสัมพันธ์กับมิตรประเทศต่างๆ โดยมีคำร้องของภาษาไทยและภาษาของชาตินั้นๆ ในบทเพลง เพลงที่ประพันธ์ขึ้นเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไมตรีทั้งหมด เป็นเพลงที่ใช้ประกอบการรำหรือระบำ เพื่อแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้นและใช้ประกอบการแสดง อีกทั้งใช้แสดงต้อนรับแขกของรัฐบาล ซึ่งสรุปประวัติความเป็นมาของเพลงต่าง ดังนี้

1.1 เพลงระบำจีนไทยไมตรี

พ.ศ. 2519 รัฐบาลไทยได้มอบหมายให้ รังสฤษฎ์ เชาวนศิริ อธิบดีกรมศิลปากร นำคณะนาฏศิลป์ไทยแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยให้ มนตรี ตราโมท ประพันธ์บทร้องภาษาไทย และทำนองเพลง คุณหญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี เป็นผู้ประพันธ์ทำรำ การแต่งกายเป็นแบบจีน และไทย รำร่วมกัน เรียกกระบวนชุดนี้ว่า “ ระบำจีนไทยไมตรี ” ต่อมาได้นำบทเพลงไปแปลเป็นภาษาจีน และเมื่อเดินทางไปแสดง ณ กรุงปักกิ่ง ได้มีศิลปินจีน ช่วยแนะนำตกแต่งลีลาท่าทำให้เป็นแบบจีนมากขึ้น ต่อมา พ.ศ. 2522 นายเดโช สวานานนท์ อธิบดีกรมศิลปากร ได้นำคณะนาฏศิลป์ไทยไปเผยแพร่วัฒนธรรม ที่สาธารณรัฐประชาชนจีนอีกครั้งหนึ่ง จึงมอบหมายให้ นายมนตรี ตราโมท ปรับปรุงบทร้องบางตอน โดยดัดแปลงจากของเดิม โดยมีความหมายของคำร้อง บ่งชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศจีน นั้นแน่นแฟ้นมานาน มีความสัมพันธ์ติดต่อกันทั้งด้านการค้า การเมือง การปกครอง และการทูตสันไมตรี ตลอดจนชาวจีนยังได้อพยพโยกย้ายเข้ามาทำกินและอาศัยในประเทศไทย จนเป็นสังคมใหญ่ ชุมชนชาวจีนและคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่หนาแน่น ซึ่งมีวัฒนธรรมชาวจีนเด่นชัดในประเทศไทย

1.2 เพลงระบำพม่าไทยอิสรฐาน

เพลงนี้ประพันธ์ขึ้นเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างประเทศพม่ากับประเทศไทย เรียกว่า ระบำพม่า – ไทยอิสรฐาน เมื่อ พ.ศ.2493 จอมพลแปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีสมัยนั้นได้

มีบัญชาให้กรมศิลปากร นำทูตวัฒนธรรมไปเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศสหภาพพม่า นายมนตรี ตราโมท แต่งบทร้องภาษาไทยและแต่งทำนอง นายวิจิต มนไถวงศ์ ถอดคำแปลเป็นภาษาพม่า โดยใช้บทร้องตอนแรกใช้ภาษาไทย ตอนที่สองใช้ภาษาพม่า และท่านผู้หญิงแล้ว สนิทวงศ์เสนีย์ ร่วมกับนางละมุล ยมะคุปต์ ประดิษฐ์ทำรำ การแสดงชุดนี้กำหนดให้ผู้แสดงแต่งกายแบบพม่าและแบบไทย โดยมีความหมายของคำร้องว่า ประเทศพม่ากับประเทศไทยนับเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิด มีการติดต่อกันมาช้านานทั้งทางด้านการค้าและสงคราม พม่านับว่าเป็นประเทศที่มีอารยธรรมคล้ายคลึงกัน และที่สำคัญที่สุดคือทั้งสองประเทศนับถือพุทธศาสนาเหมือนกัน โดยมีความหมายของคำร้องว่า ประเทศพม่ากับประเทศไทยนับเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิด มีการติดต่อกันมาช้านานทั้งทางด้านการค้าและสงคราม พม่านับว่าเป็นประเทศที่มีอารยธรรมคล้ายคลึงกัน และที่สำคัญที่สุดคือทั้งสองประเทศนับถือพุทธศาสนาเหมือนกัน จึงเปรียบเสมือนบ้านพี่เมืองน้อง

1.3 เพลงระบำลาวไทยปณิธาน

เพลงระบำลาวไทยปณิธาน เป็นเพลงประกอบระบำ เพื่อสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาวกับประเทศไทย โดยเมื่อ พ.ศ. 2500 จอมพลเรือยุทธศาสตร์โกศล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำทูตวัฒนธรรมไปเจริญสัมพันธไมตรี ณ ประเทศลาว ระบำชุดนี้ นายมนตรี ตราโมทแต่งทำนองเพลงและบทร้อง ท่านผู้หญิงแล้ว สนิทวงศ์เสนีย์ และนางละมุล ยมะคุปต์ ร่วมกันประดิษฐ์ทำรำ เป็นเพลงที่สื่อความหมายว่า ชนชาติไทยและชนชาติลาวเปรียบเสมือนพี่น้องกัน มีภาษาพูดและศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ที่ใช้ยังคงใช้เหมือนกัน สิ่งที่ต้องแยกจากกันก็เพียงแค่แม่น้ำโขงขวางกั้นไว้เท่านั้น แต่ยังคงความผูกพันเปรียบดังพี่น้องร่วมสายเลือดเดียวกัน และขอรักสมานไมตรีเช่นนี้ตลอดกาล

1.4 เพลงรำวงโขงสองฝั่ง

เมื่อสมัยที่ จรูญพันธ์ อิศรางกูร (องคมนตรี) ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำพระราชอาณาจักรลาว ดำริเห็นว่าประชาชนลาวกำลังนิยมการรำวงไทยอยู่เป็นอันมาก ควรจะหาเพลงรำวงให้ประชาชนลาวร้อง เพื่อกระชับสัมพันธไมตรีทั้ง 2 ชาติให้แน่นแฟ้น จึงขอให้กรมมนตรี ตราโมท ช่วยประพันธ์เพลงให้สักเพลงหนึ่ง กรมมนตรี ตราโมท จึงประพันธ์ทำนองและบทร้องเป็นลักษณะเพลงรำวง ชื่อว่า เพลงรำวงโขงสองฝั่ง ซึ่งประชาชนชาวลาวก็นิยมร้องกันอย่างแพร่หลาย โดยมีความหมายของคำร้องว่า ความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติลาวและชาติไทยเปรียบเสมือนบ้านพี่เมืองน้อง ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาโดยตลอด หลายส่วนหลายพื้นที่ในประเทศไทยมีชนกลุ่มเชื้อสายมาจากชนชาวลาวจำนวนมาก ซึ่งมีวัฒนธรรมเป็นของตนเองอีกรูปแบบหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมทางดนตรีของลาว ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมของไทย อีกทั้งเป็นตัวแปรที่สำคัญทำให้เกิดผลผลิตของการประยุกต์วัฒนธรรมในเวลาต่อมา

1.5 เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่น – ไทย

การแสดงชุดนี้มีลีลาท่ารำ ทำนองเพลง และการแต่งกายเป็นไทยและญี่ปุ่น รำร่วมกัน นายมนตรี ตราโมท เป็นผู้ประพันธ์บทร้องภาษาไทย และทำนองเพลง เนื่องในโอกาสที่รัฐบาลไทยได้จัดงานเลี้ยงรับรอง ฯ พณ ฯ นายเซ็นโกะ ชูซูกิ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ที่ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยในฐานะแขกของรัฐบาล ณ ทำเทียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2524 คุณหญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี เป็นผู้ประพันธ์ทำรำ โดยมีความหมายของคำร้องว่า ประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทยมีความสัมพันธ์ไมตรีกันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทยยิ่งผูกความสัมพันธ์ไมตรีกันมากยิ่งขึ้น โดยขออัญเชิญสิ่งศักดิ์เป็นสักขีพยานว่า ทั้ง 2 ประเทศนี้จะเป็มิตรไมตรีมั่นคงตลอดกาล

1.6 เพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย

เพลงชุดนี้เป็นเพลงประกอบรำ เรียกว่า ระบำชุมนุมเผ่าไทย ซึ่งเป็นระบำในฉากนำของละคร ประวัติศาสตร์เรื่อง อานุภาพแห่งความเสียสละ บทประพันธ์ของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ ได้ให้นายมนตรี ตราโมท ขณะนั้นอยู่แผนกปีพาทย์หลวง ไม่กี่มากน้อย ก็ย้ายมาประจำ โรงเรียนศิลปากร แผนกนาฏดุริยางค์ (โรงเรียนนาฏศิลป์ กรุงเทพฯในปัจจุบัน) ได้แต่งเพลงที่มีลักษณะร้องสอดและคลอดนตรี ขึ้นเมื่อ มิถุนายน 2481 และได้้นำเพลงดนตรีประวัติศาสตร์ เหล่านั้นมาใช้ในการแสดง ระบำ ซึ่งสอดแทรกในฉาก ละคร โดยมีความหมายของคำร้องว่า เป็นเพลงที่มีความหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชาวไทยเชื้อสายต่างๆ โดยสื่อถึงความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจ ตั้งแต่ครั้งอดีต ซึ่งเปรียบเสมือนพี่น้องที่คอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันมา ได้แก่ ไทยลานนา ไทยใหญ่ (ชาวไทย) ทางภาคเหนือ ไทยลานช้าง (ฝั่งโขง) หรือชาวลาว สิบสองจุไทย (ชาวไทยเชื้อสายจีน) ที่ร่วมกันมานาน และไทยอาหม (ชาวไทยเชื้อสายแขก) ซึ่งเป็นกลุ่มที่เข้ามาหลังสุด

2. สรุปผลจากการวิเคราะห์ลักษณะของบทเพลงระบำ

บทเพลงที่ใช้ในการวิจัยเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท ทั้งหมด 6 เพลง ซึ่งผลของการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบทางด้านดนตรี ปรากฏให้เห็นในบทเพลงต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายของผู้วิจัย สรุปได้ดังนี้

2.1 ลักษณะของ วรรคเพลง ประโยคเพลง ท่อนเพลง

การแบ่งวรรคเพลงประโยคเพลง และท่อนเพลงของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าโดยการแบ่งวรรคเพลงตามลักษณะของเสียงจากทำนองเพลง ซึ่งสามารถบอกความหมายความเข้าใจ และความสมบูรณ์ของเพลงเป็นหลัก โดยแบ่งดังนี้ คือ 4 ห้องเพลงเป็น 1 วรรคเพลง ดังนั้นใน 1 บรรทัดจะมี 8 ห้องเพลง ถือว่าเป็น 1 ประโยคเพลง

การแบ่งวรรคเพลงในเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท ทั้งหมด 6 เพลง มีดังนี้

- 2.1.1 เพลงระบำจันทน์ไทยไมตรี มี 5 ท่อนเพลง 36 ประโยค 42 วรรคเพลง
 - 2.1.1.1 ส่วนที่ 1 เกริ่น มี 4 ประโยค 8 วรรคเพลง
 - 2.1.1.2 ส่วนที่ 2 สองชั้นไทย มี 8 ประโยค 16 วรรคเพลง
 - 2.1.1.3 ส่วนที่ 3 ชั้นเดียวไทย มี 8 ประโยค 16 วรรคเพลง
 - 2.1.1.4 ส่วนที่ 4 สองชั้นจีน มี 8 ประโยค 16 วรรคเพลง
 - 2.1.1.5 ส่วนที่ 5 ชั้นเดียวจีน มี 8 ประโยค 16 วรรคเพลง
- 2.1.2 เพลงระบำพม่าไทยอธิฐาน มี 4 ท่อนเพลง 27 ประโยค 34 วรรคเพลง
 - 2.1.2.1 ส่วนที่ 1 เกริ่น เป็นการรวบทำนองเพลง
 - 2.1.2.2 ส่วนที่ 2 สองชั้นไทยและพม่า มี 8 ประโยค 16 วรรคเพลง
 - 2.1.2.3 ส่วนที่ 3 ทำนองพม่า มี 8 ประโยค 16 วรรคเพลง
 - 2.1.2.4 ส่วนที่ 4 ชั้นเดียวไทย มี 8 ประโยค 16 วรรคเพลง
- 2.1.3 เพลงระบำลาวไทยปณิธาน มี 2 ท่อนเพลง 45 ประโยค 90 วรรคเพลง
 - 2.1.3.1 ส่วนที่ 1 ท่อนนำ มี 4 ประโยค 8 วรรคเพลง
 - 2.1.3.2 ส่วนที่ 2 บทร้อง มี 40 ประโยค 80 วรรคเพลง
- 2.1.4 เพลงรำวงโขงสองฝั่ง มี 1 ท่อนเพลง 12 ประโยค 24 วรรคเพลง
- 2.1.5 เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย มี 4 ท่อนเพลง 26 ประโยค 32 วรรคเพลง
 - 2.1.5.1 ส่วนที่ 1 เกริ่น มี 2 ประโยค 4 วรรคเพลง
 - 2.1.5.2 ส่วนที่ 2 ทำนองไทย มี 8 ประโยค 16 วรรคเพลง
 - 2.1.5.3 ส่วนที่ 3 ทำนองญี่ปุ่น มี 8 ประโยค 16 วรรคเพลง
 - 2.1.5.4 ส่วนที่ 4 สร้อย มี 4 ประโยค 8 วรรคเพลง
- 2.1.6 เพลงระบำซุมนุ่มเผ่าไทย มี 6 ท่อนเพลง 53.5 ประโยค 107 วรรคเพลง
 - 2.1.6.1 สร้อยเพลง มี 4 ประโยค 8 วรรคเพลง
 - 2.1.6.2 แ่น (ไทยลานนา) มี 9 ประโยค 18 วรรคเพลง
 - 2.1.6.3 ไทยทะวาย (ไทยใหญ่) มี 6.5 ประโยค 13 วรรคเพลง
 - 2.1.6.4 ไทยฝั่งโขง มี 12 ประโยค 24 วรรคเพลง
 - 2.1.6.5 ไทยสิบสองจุไท มี 8 ประโยค 16 วรรคเพลง
 - 2.1.6.6 ไทยอาหม มี 14 ประโยค 28 วรรคเพลง

2.2 บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบจากการศึกษาเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท ทั้งหมด 6 เพลง ซึ่งผลของการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของดนตรี ปรากฏให้เห็นในบทเพลงต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายของผู้วิจัย สรุปได้ดังนี้

2.2.1 เพลงระบำจันทน์ไทยไมตรี มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง โด

2.2.1.1 ส่วนที่ 1 เกริ่น มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

2.2.1.2 ส่วนที่ 2 สองชั้นไทยและจันทน์ มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง โด

2.2.1.3 ส่วนที่ 3 ชั้นเดียวไทยและจันทน์ มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง โด

2.2.2. เพลงระบำพม่าไทยอิษฐาน มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และบันไดเสียง ฟา

2.2.2.1 ส่วนที่ 1 เกริ่น เป็นการรื้อทำนองเพลง

2.2.2.2 ส่วนที่ 2 สองชั้นไทยและพม่า มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และ บันไดเสียง ฟา

2.2.2.3 ส่วนที่ 3 ชั้นเดียวไทยและพม่า มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และ บันไดเสียง ฟา

2.2.3 เพลงระบำลาวไทยปณิธาน มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ฟา

2.2.3.1 ส่วนที่ 1 ท่อนนำ มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ฟา

2.2.3.2 ส่วนที่ 2 บทร้อง มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ฟา

2.2.4 เพลงรำวงโขงสองฝั่ง มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

2.2.5 เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย มี 4 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด บันไดเสียง ฟา บันไดเสียง ซอล และบันไดเสียง เร

2.2.5.1 ส่วนที่ 1 เกริ่น มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด บันไดเสียง ฟา

2.2.5.2 ส่วนที่ 2 ทำนองไทย มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด บันไดเสียง ฟา

2.2.5.3 ส่วนที่ 3 ทำนองญี่ปุ่น มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด บันไดเสียง ฟา

2.2.5.4 ส่วนที่ 4 สร้อยเพลง มี 1 บันไดเสียง คือบันไดเสียง เร

2.2.6 เพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และบันไดเสียง ที

2.2.6.1 สร้อยเพลง มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

2.2.6.2 ไทยใหญ่ มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และบันไดเสียง ลา

2.2.6.3 ไทยลานนา มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

2.2.6.4 ผังโขง มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

2.2.6.5 ไทยสิบสองจุไทยมี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

2.2.6.6 ไทยอาหม มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ที

โดยพบว่า ทั้ง 6 เพลง จะเปลี่ยนบันไดเสียงสลับกันไปมา โดยมีโน้ตเชื่อมระหว่างบันไดเสียงทั้งสองบันไดเสียงอยู่ในวรรคเดียวกัน เพื่อบอกให้ทราบว่าการเปลี่ยนบันไดเสียงในวรรคต่อไปแต่จะกลับมาในบันไดเสียงเดิม ลักษณะนี้พบทุกเพลงที่มีสองบันไดเสียง เป็นการแสดงให้เห็นว่า เพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท จะเป็นลักษณะเพลงที่มีทำนองไม่คงที่เพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่มักจะคงที่หรือซ้ำทำนอง แต่จะกระโดดข้ามเสียงอยู่เสมอ เป็นผลทำให้มีการเปลี่ยนบันไดเสียงในเวลาบรรเลงอยู่บ้าง แต่การเปลี่ยนบันไดเสียงก็เป็นการเปลี่ยนบันไดเสียงกันอย่างกลมกลืน และเปลี่ยนกลับมาบันไดเสียงเดิม

ลักษณะเฉพาะตัวของการบรรเลงเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท เป็นการเปลี่ยนบันไดเสียงเพียงเล็กน้อยแต่ก็กลับมาในบันไดเสียงเดิมและซ้ำบันไดเสียงหรือบันไดเสียงเดียวกันทั้งเพลง จึงไม่ทำให้ทำนองเพลงและบันไดเสียงมีความขัดแย้ง และกระชับจังหวะในการประกอบทำรำ

2.3 กระสวนจังหวะ

จากการศึกษาพบว่ากระสวนจังหวะที่พบมากที่สุดในการเล่นระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท ที่ศึกษาครั้งนี้ จะเป็นกระสวนจังหวะที่เป็นรูปแบบของทำนองเพลงและเทคนิคเฉพาะตัวของการบรรเลง กระสวนจังหวะที่พบมากที่สุดคือ ลักษณะ - - - - - x จะพบทั้งวรรคหน้าและวรรคหลังของประโยคเพลง รูปแบบที่พบน้อยส่วนใหญ่เป็นรูปแบบที่มีลักษณะกระสวนจังหวะกระชั้น ซึ่งกระสวนจังหวะกระชั้นได้แก่ x x x x - - - x , x x xxx xxx xxx, x x x x - x - x, x x x x x x x - แสดงให้เห็นว่าเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท มีกระสวนจังหวะของตัวโน้ตแบบต่างๆ ไม่กระชั้นใช้บรรเลงจะไม่สลับซับซ้อนง่ายต่อการฟัง ขับร้องและการรำระบำเสียงของตัวโน้ตจะไม่มากเสียง ทำนองเพลงจะเป็นทำนองห่างๆ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะของการบรรเลงเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท และมีกระสวนจังหวะเฉพาะของแต่ละเพลงดังนี้

ชื่อเพลง	รูปแบบ	
เพลงระบำจีนไทยไมตรี	- - - -	- - - x
เพลงระบำพม่าไทยอิษฐาน	- - - x	- - - x
เพลงระบำลาวไทยปณิธาน	- - - x	x x x x
เพลงรำวงโขงสองฝั่ง	- - - -	- x x x
เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย	- x - x	- x - x

เพลงระบำซุมมูมเผ่าไทย	- x - x	- x - x
- ไทยใหญ่	- - - -	- - - x
- ไทยลานนา	x x x x	- x - x
	- x x x	x - x x
- ไทยลานช้าง	- - x x	- - x x
- ไทยสิบสองจุไท	- x - x	- x - x
- ไทยอาหม	- - - -	- - - -

2.4 การเคลื่อนที่ของทำนอง

จากการศึกษาถึงลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท ทั้ง 6 เพลง เป็นรูปแบบของลูกตกที่ 1 ของบันไดเสียงนั้นๆ ไปยังลูกตกของบันไดเสียงเดียวกันหรือบันไดเสียงอื่น ของทุก 2 ห้องเพลง ลักษณะนี้จะเป็นลักษณะเด่นของทำนอง ซึ่งมีลักษณะเด่นของแต่ละเพลงจะแตกต่างกันไปดังนี้

2.4.1 เพลงระบำจีนไทยไมตรี

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	6
3 → 2	6
2 → 1	6

ซึ่งพบมากเท่ากัน คือรูปแบบละ 6 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงไทยสำเนียงจีนในเพลงระบำจีนไทยไมตรีนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขึ้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง และขึ้นคู่ 7 ห่างกัน 6 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงจีน

2.4.2 เพลงระบำพม่าไทยอิษฐาน

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
6 → 2	7

ซึ่งพบจำนวน 7 ครั้ง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงไทยสำเนียงพม่าในเพลงระบำพม่าไทยอิษฐานนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขึ้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงพม่า

2.4.3 เพลงระบำลาวไทยปณิธาน

รูปแบบ	จำนวนแห่ง
5 → 1	15

ซึ่งพบมาก คือ 15 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงไทยสำเนียงลาว ในเพลงระบำลาวไทยปณิธานนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ชั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงลาว

2.4.4 เพลงรำวงโขงสองฝั่ง

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 1	5

ซึ่งพบมาก คือ 5 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงรำวงโขงสองฝั่งนี้ นิยมใช้การเคลื่อนที่ชั้นคู่ 7 ห่างกัน 6 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงลาวในจังหวะรำวง ของบท เพลงรำวงโขงสองฝั่ง

2.4.5 เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 4	6
6 → 2	6
2 → 2	6

ซึ่งพบมากเท่ากัน คือ รูปแบบละ 6 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลง ไทยสำเนียงญี่ปุ่นในเพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทยนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ชั้นคู่ 3 ห่างกัน 2 เสียง และ ชั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง และชั้นคู่ 1 อยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงญี่ปุ่น

2.4.6 เพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	12

ซึ่งพบมาก คือ 12 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทยนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 1 ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงออกภาษาตามทำนองเพลงในส่วนต่างๆ ของเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย และมีส่วนประกอบของเพลงดังนี้

2.4.6.1 ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
3 → 6	4

ซึ่งพบมาก คือ 4 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง นี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลง ในส่วนที่ 1 สร้อยเพลง

2.4.6.2 ส่วนที่ 2 แน (ไทยลานนา)

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 2	4

ซึ่งพบมาก คือ 4 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 2 แน (ไทยลานนา) นี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 5 ห่างกัน 4 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลงในส่วนที่ 2 แน (ไทยลานนา)

2.4.6.3 ส่วนที่ 3 ไทยทะวาย (ไทยใหญ่)

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
1 → 1	5

ซึ่งพบมาก คือ 6 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมนุมเผ่าไทย ส่วนที่ 3 ทะวาย (ไทยใหญ่) นี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 1 ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลงในส่วนที่ 3 ทะวาย (ไทยใหญ่)

2.4.6.4 ส่วนที่ 4 ไทยลานช้าง (ฝั่งโขง)

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	5

ซึ่งพบมาก คือ 5 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมทุมเผ่าไทย ส่วนที่ 4 ฝั่งโขงนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ชั้นคู่ 1 ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงลาวในบทเพลง ส่วนที่ 4 ฝั่งโขง (ไทยลานช้าง)

2.4.6.5 ส่วนที่ 5 ไทยสิบสองจุไทย

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
5 → 5	5

ซึ่งพบมาก คือ 5 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมทุมเผ่าไทย ส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย นี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ชั้นคู่ 1 ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงจีนในบทเพลงส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย

2.4.6.6 ส่วนที่ 6 ไทยอาหม

รูปแบบ การเคลื่อนที่	จำนวนแห่ง ที่พบ
2 → 2	6

ซึ่งพบมาก คือ 6 ครั้งในบทเพลง การเคลื่อนที่ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพลงระบำซุมทุมเผ่าไทย ส่วนที่ 6 ไทยอาหมนี้นิยมใช้การเคลื่อนที่ชั้นคู่ 1 ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงแขกในบทเพลงส่วนที่ 6 ไทยอาหม

การเคลื่อนที่เป็นการเคลื่อนที่ของระดับเสียงหนึ่งไปยังระดับเสียงอีกเสียงหนึ่ง หรือต่างบันไดเสียงของทุก 2 ห้องเพลงติดต่อกัน เมื่อเกิดลักษณะทำนองการเคลื่อนที่รูปแบบใดมากที่สุด รูปแบบนั้นจะเป็นลักษณะเฉพาะของเพลงนั้นๆ ซึ่งหมายถึงลักษณะการเคลื่อนที่เฉพาะของบทเพลง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์เพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา ว่ามีความเป็นมา ความหมาย และโอกาสที่ใช้ นอกจากนี้แล้วยังได้เกิดความเข้าใจเพลงระบำประเภทขับร้อง ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท ในรูปแบบต่างๆ มากขึ้น เช่นเรื่องโครงสร้างของเพลงที่เกี่ยวกับการแบ่งวรรคแบ่งประโยคเพลง บันไดเสียง กระสวนจังหวะ รูปแบบลีลาการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง การนำไปใช้ในโอกาสต่างๆ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท

เพลงที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไมตรี เป็นเพลงที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อสื่อถึงความเชื่อมสัมพันธ์กับมิตรประเทศต่างๆ โดยมีคำร้องของภาษาไทยและภาษาของชาตินั้นๆ ในบทเพลง เพลงที่ประพันธ์ขึ้นเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไมตรีทั้งหมด เป็นเพลงที่ใช้ประกอบการรำหรือระบำ เพื่อแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้นและใช้ประกอบการแสดง ดังนี้

1.1 เพลงระบำจีนไทยไมตรี เป็นเพลงที่ รัฐบาลไทยได้มอบหมายให้จัดทำขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมกับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสื่อความหมายถึงความสัมพันธ์ของประเทศไทยกับประเทศจีน

1.2 เพลงระบำมาไทยอีสาน เป็นเพลงที่ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี สมัยนั้นได้มีบัญชาให้กรมศิลปากร นำทูตวัฒนธรรมไปเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศสหภาพมา

1.3 เพลงระบำลาวไทยปณิธาน เป็นเพลงที่ จอมพลเรือยุทธศาสตร์โกศล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำทูตวัฒนธรรมไปเจริญสัมพันธ์ไมตรี ณ ประเทศลาว 1.4 เพลงรำวงโขงสองฝั่ง เป็นเพลงที่ จุญพันธ์ อิศรางกูร (องคมนตรี) ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำพระราชอาณาจักรลาว ดำริเห็นว่าประชาชนลาวกำลังนิยมการรำวงไทยอยู่เป็นอันมาก ควรจะหาเพลงรำวงให้ประชาชนลาวร้อง เพื่อกระชับสัมพันธ์ไมตรีทั้ง 2 ชาติให้แน่นแฟ้น

1.5 ระบำ มิตรไมตรีญี่ปุ่น - ไทย เป็นเพลงที่ใช้ในโอกาสที่รัฐบาลไทยได้จัดงานเลี้ยงรับรอง ฯ พณ ฯ นายเซ็นโกะ ชูซูกิ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ที่ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยในฐานะแขกของรัฐบาล ณ ทำเนียบรัฐบาล

1.6 เพลงระบำซุมนุ่มเฝ้าไทย เป็นเพลงที่ เพลงชุดนี้เป็นเพลงประกอบรำ เรียกว่า ระบำซุมนุ่มเฝ้าไทย ซึ่งเป็นระบำในฉากนำของละคร ประวัติศาสตร์เรื่อง อานุภาพแห่งความเสียสละ

2. ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงในด้านรูปแบบ จังหวะ ทำนอง ของเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี โดยศึกษาจากเพลงระบำ ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท

บทเพลงที่ใช้ในการวิจัยเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท ทั้งหมด 6 เพลง พบว่า

2.1 การแบ่งประโยคเพลง แบ่งตามลักษณะของทำนองเพลง ซึ่งเมื่อนำมาบันทึกเป็นโน้ตไทยจะได้ลักษณะต่างๆ คือ 4 ห้องเพลงเป็น 1 วรรคเพลง 8 ห้องเพลงเป็น 1 ประโยคเพลง และเมื่อบรรเลงไปจนครบจังหวะที่กำหนดและทำนองเพลงจบอย่างสมบูรณ์จะนับเป็น 1 ท่อนเพลง

2.2 บันไดเสียงเพลงระบำประเภทขับร้องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไมตรี ที่เป็นบทประพันธ์ของ มนตรี ตราโมท ทั้ง 6 เพลง มีบันไดเสียง

2.2.1 เพลงระบำจีนไทยไมตรี มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง โด

2.2.2 เพลงระบำพม่าไทยอิษฐาน มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และบันไดเสียง ฟา

2.2.3 เพลงระบำลาวไทยปณิธาน มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง ฟา

2.2.4 เพลงร่ำวงโขงสองฝั่ง มี 1 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด

2.2.5 เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย มี 4 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด บันไดเสียง ฟา บันไดเสียง ซอล และบันไดเสียง เร

2.2.6 เพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย มี 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียง โด และบันไดเสียง ที

ในการเปลี่ยนบันไดเสียงแต่ละครั้งจะพบว่า มีโน้ตในบันไดเสียงและโน้ตเสียงจรมมาเป็นตัวเชื่อมทำให้เกิดความกลมกลืนของเสียง

2.3 กระสวนจังหวะเพลงจะเป็นตัวบอกลักษณะของทำนองเพลงและลีลาของเพลง จากการศึกษาพบว่า เป็นกระสวนจังหวะห่างไม่กระชั้นซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของเพลง

2.4 การเคลื่อนที่เป็นการเคลื่อนที่ของระดับเสียงหนึ่งไปยังระดับเสียงอีกเสียงหนึ่ง หรือต่างบันไดเสียงของทุก 2 ห้องเพลงติดต่อกัน เมื่อเกิดลักษณะทำนองการเคลื่อนที่รูปแบบใดมากที่สุด รูปแบบนั้นจะเป็นลักษณะเฉพาะของเพลงนั้นๆ ซึ่งหมายถึงลักษณะการเคลื่อนที่เฉพาะของบทเพลง ดังนี้

2.4.1 เพลงระบำจีนไทยไมตรี ใช้การเคลื่อนที่ขึ้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง และขึ้นคู่ 7 ห่างกัน 6 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงจีน

2.4.2 เพลงระบำพม่าไทยอิษฐาน ใช้การเคลื่อนที่ขึ้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงพม่า

2.4.3 เพลงระบำลาวไทยปณิธาน ใช้การเคลื่อนที่ขึ้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เป็นสำเนียงลาว

2.4.4 เพลงร่ำวงโขงสองฝั่ง ใช้การเคลื่อนที่ขึ้นคู่ 7 ห่างกัน 6 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงลาวในจังหวะร่ำวง ของบทเพลงร่ำวงโขงสองฝั่ง

2.4.5 เพลงระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย ใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 3 ห่างกัน 2 เสียง และขั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง และขั้นคู่ 1 อยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงญี่ปุ่น

2.4.6 เพลงระบำซุมมูเม่ไทย ใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 1 ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงออกภาษาตามทำนองเพลงในส่วนต่างๆ ของเพลงระบำซุมมูเม่ไทย และมีส่วนประกอบของเพลงดังนี้

2.4.6.1 ส่วนที่ 1 สร้อยเพลง ใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 4 ห่างกัน 3 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลง ในส่วนที่ 1 สร้อยเพลง

2.4.6.2 ส่วนที่ 2 แอ (ไทยลานนา) ใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 5 ห่างกัน 4 เสียง เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลงในส่วนที่ 2 แอ (ไทยลานนา)

2.4.6.3 ส่วนที่ 3 ไทยทะวาย (ไทยใหญ่) ใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 1 ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงของบทเพลงในส่วนที่ 3 ทะวาย (ไทยใหญ่)

2.4.6.4 ส่วนที่ 4 ผังโขง (ไทยล้านช้าง) ใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 1 ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงลาวในบทเพลงส่วนที่ 4 ผังโขง (ไทยล้านช้าง)

2.4.6.5 ส่วนที่ 5 ไทยสิบสองจุไทย ใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 1 ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงจีนในบทเพลงส่วนที่ 5 สิบสองจุไทย

2.4.6.6 ส่วนที่ 6 ไทยอาหม ใช้การเคลื่อนที่ขั้นคู่ 1 ลักษณะอยู่กับที่ เพื่อให้เกิดเป็นสำเนียงแขกในบทเพลงส่วนที่ 6 ไทยอาหม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

การเสนอแนะ ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะสำหรับผู้ที่ทำการศึกษาต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการศึกษาเพลงระบำประเภทขับร้องของศิลปินอื่นๆ อีก
2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบกับเพลงระบำประเภทอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กษภรณ์ ตราโมท. (2543, พฤษภาคม – กรกฎาคม.) ได้แต่งเพลงระบำ, จุลสารไทยคดีศึกษา ปีที่ 16 ฉบับที่ 4 กรุงเทพฯ.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2532.) *เทคนิคการขับร้องเพลงไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- _____. *เอกสารประกอบการสอน (วิชาดุริยางค์ 334 , 338 การขับร้องเพลงไทย 1,2) ภาควิชาดุริยางค์ศาสตร์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2545). *ดนตรีกับสุขภาพจิต*. ดุริยศิลป์ ภาควิชาดุริยางค์ศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เฉลิมพล งามสุทธิ. (2538). *เอกสารประกอบการสอน ดุริย 102 พื้นฐานดนตรีตะวันตก (สังคีตนิยม)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2530.) *สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์. (2521.) *การวิเคราะห์โครงสร้างเพลงเถาจากทำนองลูกม้องของเพลงซึ่งกำกับด้วยหน้าทับปรบไก่*. งานวิจัย, ภาควิชาดนตรี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. (2538). *สังคีตนิยมความซาบซึ้งในด้านดนตรีตะวันตก*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถนอมศรี แสงทอง. (2540.) *การศึกษาทางร้องเพลงไทยสำเนียงมอญ*. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). (2538.) *ดนตรีไทยของมนตรี ตราโมท*, อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายมนตรี ตราโมท ม.ป.ช. , ม.ว.ม. , ท.จ.ว. ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันอาทิตย์ ที่ 22 ตุลาคม
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2518.) *ประวัติดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประภัสสร ตันธโอภาส. (2545.) *การศึกษาเพลงระบำประพันธ์โดยอาจารย์ มนตรี ตราโมท*. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มนตรี ตราโมท. (2527.) *โสมส่องแสง*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้ว.
- _____. (2538.) *ดุริยาสสน์*. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทานในงานพระราชทานเพลิงศพ นายมนตรี ตราโมท ณ เมรุ หน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันอาทิตย์ ที่ 22 ตุลาคม

- มานพ วิสุทธิแพทย์. (2533). *ดนตรีไทยวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- ยมโดย เพ็งพาศา. (2538). *ลักษณะเดินในบทขับร้องของอาจารย์มนตรี ตราโมท* : พ่อครูที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ นายมนตรี ตราโมท (มว.ม. ม.ป.ช. ท.จ.ว.) ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันอาทิตย์ ที่ 22 ตุลาคม รุจี ศรีสมบัติ. (2543). *การศึกษาทางร้องเพลงชุดเสภา ของครูศิริ วิชเวช*. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร กุลดัตน์. (2542.) *รวมบทขับร้องของ มนตรี ตราโมท* พิมพ์เป็นที่ระลึกครบรอบ 80 ปี , 17 มิ.ย. 2523. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯไทยเกษม.
- สงบศึก ธรรมวิหาร. (2534). *แนวคิดและวิธีการของมนตรี ตราโมท ในการอนุรักษ์และถ่ายทอดดนตรีไทยและเพลงไทย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สัจจ ภูเขาทอง. (2524). *การดนตรีไทยและทางไปสู่ดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สมพงษ์ กาญจนผลิน.(2529.) *ทักษะการขับร้อง*. กรุงเทพฯ : บริษัทตันอ้อ แกรมมี่ จำกัด .
- สราวุธ สุจิตจร. (2525). *การวิเคราะห์เสียงดนตรีไทย*. นครราชสีมา : ม.เทคโนโลยีสุรนารี.
- สุพรรณิ เหลือบุญชู. (2541.) *การขับร้องเพลงไทย*. งานวิจัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถ่ายเอกสาร.
- อรรพรรณ บรรจงศิลป์ และคณะ. (2534). *ความคิดและภูมิปัญญาไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทิศ นาคสวัสดิ์. (2512.) *ทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีไทย (ภาค 1)* . กรุงเทพฯ : เจริญการพิมพ์.

สัมภาษณ์

- กษภรณ์ ตราโมท เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรุณฯ ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ บ้านโสมส่องแสง เมื่อ 31 มี.ค. 2544.
- จรี โอศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรุณฯ ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ โรงละครแห่งชาติ เมื่อ 17 มิ.ย. 2546.
- ชัยรัตน์ (ไม่ทราบนามสกุล) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรุณฯ ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ โรงละครแห่งชาติ เมื่อ 5 เม.ย. 2546.
- ญานี ตราโมท เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรุณฯ ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ครั้งที่ 1. ที่ บ้านโสมส่องแสง เมื่อ 20 พ.ย. 2545.

- ญาติ ตรีโมท เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรนุช ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ครั้งที่ 2.
ที่ โรงละครแห่งชาติ เมื่อ 17 มิ.ย. 2546.
- นิรมล นุชทรัพย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรนุช ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ กองสังคีตศิลป์
กรมศิลปากร เมื่อ 10 ก.ค. 2546.
- ไพฑูรย์ เจยเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรนุช ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ กองสังคีตศิลป์
กรมศิลปากร เมื่อ 15 ส.ค. 2546.
- ศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรนุช ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ กองสังคีตศิลป์
กรมศิลปากร เมื่อ 10 ก.ค. 2547.
- ศิลป์ ตรีโมท เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรนุช ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ครั้งที่ 1.
ที่ บ้านโสมส่องแสง เมื่อ 10 ต.ค. 2545.
- ศิลป์ ตรีโมท เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรนุช ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ครั้งที่ 2
ที่ บ้านโสมส่องแสง เมื่อ 5 พ.ย. 2545.
- ศิลป์ ตรีโมท เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรนุช ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ครั้งที่ 3.
กองสังคีตศิลป์ กรมศิลปากร เมื่อ 10 ก.ค. 2547.
ที่ บ้านโสมส่องแสง เมื่อ 10 ต.ค. 2545.
- สถาพร นิยมทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรนุช ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ กองสังคีตศิลป์
กรมศิลปากร เมื่อ 10 ก.ค. 2546.
- สุนทรี (ไม่ทราบนามสกุล) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรนุช ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ หอสมุดแห่งชาติ เมื่อ 16 ม.ค. 2546.
- สุปราณี (ไม่ทราบนามสกุล) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรนุช ยันตะกนก เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ สำนักไทยคดี ม.ธรรมศาสตร์ เมื่อ 16 ม.ค. 2545.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
โน้ตสากล

เพลง ระบำจีนไทยไมตรี

สองชั้นไทย

ชั้นเดียวไทย

สองชั้นจีน

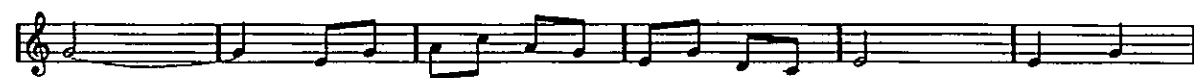

ชั้นเดียวจีน

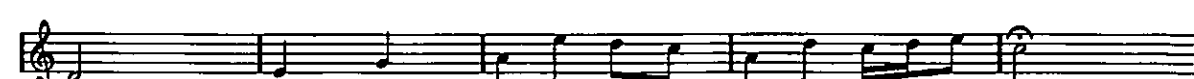
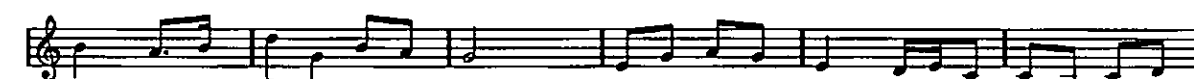
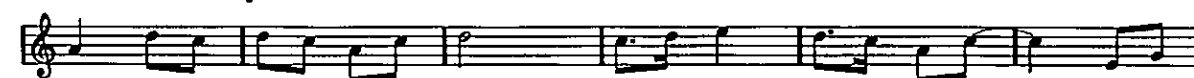
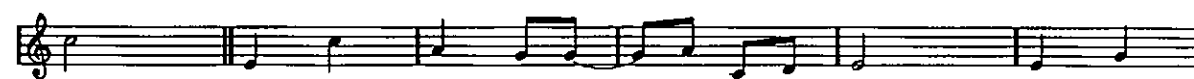

สองชั้นไทย

ชั้นเดียวไทย

เพลง ระบายพม่าไทยอธิฐาน

สองชั้นไทยและพม่า

เรา พี่ น้อง ผอง ประชา พม่า ไทย ขอ น้อม
ดอง ชู เมี่ยว ดา บ ม่า ไทย แลต ส่ง พ

ใจ อัญ ช ลิต อ ธิษ ฐาน จะ รัก กัน มั่น
ยา อ เต๋ย ถ่าน ย จำ ดา หยี เย็น อ โก

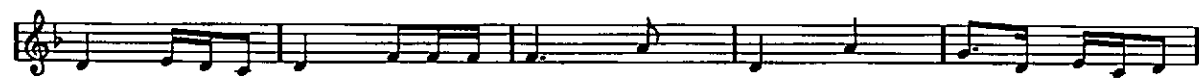

คง ดำ รง นาน จวบ จน กาล ฟ้า ดิน สูญ สิ้น
มียา เซด เสด ชา ถ้า ว่า เซ็น มแย้ ดี เส ไป

ไป โด ปยี..... (ชั้นเดียวไทยและพม่า)

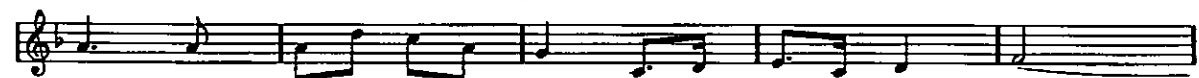
ยา ไทย รัก พ
เมต ดำ เซ

มา ด้วย สัจ จา จริง ใจ พ มา รัก ไทย ด้วย จริง
กำ บ มา อ้า ไทย กา สำ บ มา กำ ไทย อ้า ลา

ใจ สัจ จา เหมือน พี่ เหมือน น้อง ร่วม เผ่า พ้อง พง
เซต เมต ดำ ตะ อู่ ด่ง เซน พว่า แบ เย็น บ

ศา คลาน ตาม กัน มา ตั้ง แต่ ครา เยาวี ้วย
มา ปะ แนต เมต ดา อ โดน ดี เส มา

เรา สอง ชาติ มี พระ พุท ธ ศา ส นา แนบ แน่น วิญ
 ดู ชี ถัด ข่า มิ ยัดโบว์ดำ ตา ตะ นา บ่า ว่า เหว่น

ญาณ เป็น ยอด ชง ชัย ถึง ต่าง ดิน แดน เหมือน ร่วม
 เยน กว่า ยี่ มา ขา ดำ สำ เยม เย อ่อง ลั่น

แคว้น แผ่น ผไท ด้วย ว่า ดวง ใจ ยึด ชง
 เย้ย มียัด เสง เด เซต จี เซ วัน ปิยะ แท้ว

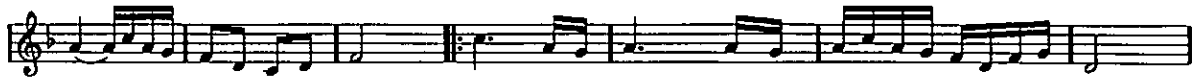
ชัย เดียว กัน กัน
 มหิ ยัด ข่า ข่า

เพลง ระบำลาวไทยปณิธาน

ท่อนนำ

บทร้อง 1

ผอง พวก เรา ลาว ไทย ใช้ ใคร อื่น

ร่วม เผ่า พัน พง ศา มา ก่อน เก่า ต้องแยก ย้าย ไป

ตาม ภูมิ ลำ เนา ทำให้เรา เห็นห่าง ต้องเห็น ห่าง ทางเขตแดน

บทร้อง 2

ภาษา พุด อีก พุด ๕ ศา ส นา เรา ประ ชา ชาติ

สอง ยิงครอง แน่น ประ เพ ณี วัฒน ธรรม ประ จำ แคว้น ละม้าย
เกริ่น

แม่น เหมือน กัน ช่างเหมือน กันเป็นอัน เดียว ลา ลา ละ ลา ลา ละ

บทร้องชั้นเดียว

ลา ลา ลา ลา ลา แดน ห่างด้วยโขงขวางไว้สายน้ำ ไหลกระแสน เขียว บ่ ขวาง
เกริ่น

มิตร จิต กลมเกลียวให้ห่าง รัก จากเผ่า พันธุ์ ลา ลา ละ ลา ละ ลา ลา ละ

บทร้อง 2

ลา ลา ลา สายน้ำ ไชยคือสายโล หิตเป็นสายชี วิด ดริง จิต มัน ใครได้ทุกข์ก็ทุกข์ด้วย
เกริ่น

บทร้อง 3

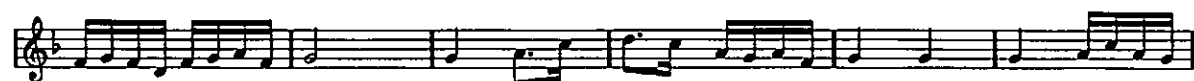
กัน ใครสุข สันต์ร่วมกันชื่น บาน ลา ลา ละ ลา ลา ละ ลา ลาลา ลา มิตร

อื่น มากหมื่น แสน หรือจะ แม่นร่วม วงศ์ วาน เหมือน สาย กระแส ชาร ใครตัด

เกริ่น

บทร้อง 4

ได้ ย่อม ไม่ มี ลา ลา ละ ลา ลา ละ ลาลาลา ลา ลา ลา ขอ ตั้ง

จิต ปณิ ธาน จะ ประสาน การไม ดรี ร่วมรัก กันฉันท์ น้อง พี่ ดี ร่วม

ท่อนลงจบ

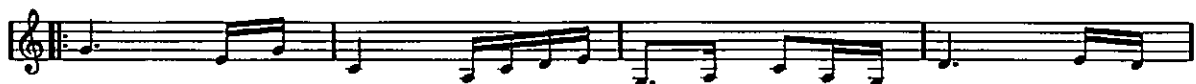

กัน นิรัน ทร ลา ละ ลา ละ ลา ลา ละ ลา ลา ละ ลาลา

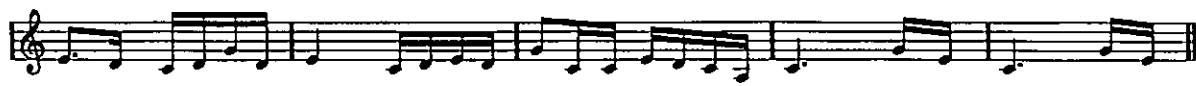
เพลง รำวงโขงสองฝั่ง

(สร้อย) น้ำโขง

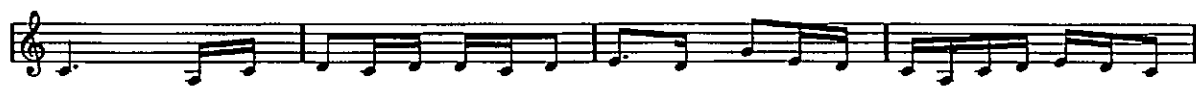
ไหลหลัง เบิ่งสอง ฝั่ง ช่างงามพรั่ง พราย ชาว ประ ชา ฝั่ง ชาว

ซ้าย สิบ เชื่อ สาย ผ่า พงศ์ เดียว กัน บรรพ

ชน เรา ร่น ลง มา ต้อง แยก สา ขา หา ดิน แดน

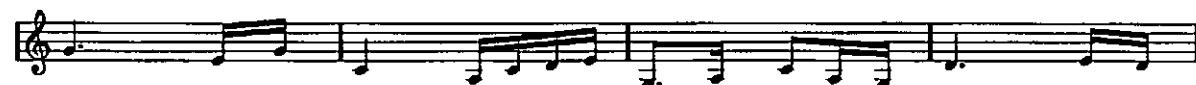
ใหม่ พวก ชาว ตั้ง อาณาจักร ไทย พวก ซ้าย ก็ ได้ ตั้ง อาณาจักร

ลาว น้ำ โขง ทาง กัน จึง ห่าง เห็น กัน เหมือน คน ละ

ด้าว ควรกลมเกลียวร่วมเหนี่ยวจิดนาว อย่า ราน อย่า ร้าว แตกผ่า พงศ์พันธุ์ (สร้อย) น้ำโขง

ไหลหลัง เบิ่งสอง ฝั่ง ช่างงามพรั่ง พราย ชาว ประ ชา ฝั่ง ชาว

ซ้าย สิบ เชื่อ สาย ผ่า พงศ์ เดียว กัน

ฝั่ง ไหน ได้ ความเดือด ร้อน ผล นั้น สะ ท้อน สะ เทือน ข้าม

ฝั่ง จง ร่วม กัน สรรค์ สร้าง กำ ลัง ให้ แข็ง ให้ ขลัง สอง ฝั่ง น

ที่ รัก ษา เชื้อ ชาติ เพื่อ เอ ก ราช เรา สอง น้อง

พี่ ให้โขงสอง ผั่งยีนยัง อยู่ ดี ส นุก สุข ศรีร่วม ไม ดรีสัมพันธ์ (สร้อย)น้ำโขง พันธุ์

เพลง ระบำมิตรไมตรีญี่ปุ่นไทย

มิตร ไม ดรี ญี่ปุ่น ไทยใจ ผูก พัน
 ฮาจา นา ตา โถ้ว วั ชี ฮาตาฮู ตาฮูโถ้ว ชิง

ร่วม รัก กัน มั่น มั่น แผ่น ดิน เดียว
 ฮู ตา สี โนกุ นิ วั มิ สี เต ฮา ฮู

เรา ร่วม สุข ร่วม ทุกข์ และ กลม เกลียว
 ฮานา ตา โตวา ตาชิงะ โอโด ริ โต กี

อย่าง แน่น เหนียว เกียว พัน นิ วั น ดร
 โอตา ชี โน กุ เตวา อีตา คีอา ฮู

มั่น แดน ไค ญี่ปุ่น ไทยใจ มั่น คง
 ฮานาตา โต วั ตาชิ โกบิ กานา มิวั กาชิ อา ฮู

ร่วม รัก จง อย่า มี ใคร ให้ ถ่าย ถอน
 โอ กี นา อุ มิ โอ เฮ ตา เต เต โม

เหมือน น้อง พี่ พี่ น้อง ร่วม อุ ทร
 กีโย ไค โน โยน ยี อาอิ ชีอา ฮู

เอื้อ อา ทร เกื้อ หนุน ญี่ปุ่น ไทย โอ้ ไม ดรี ญี่ปุ่น
 นิปอน โตะ ไทย นิโอ เมยู ชีโอ ฮา ฮู โกะ โก นิ วั เร

ไทย จง เกริก ไกร อย่า ได้ จิด จาง จะ แจ่ม พ้า น ภา
 รา ชี โย กือ ชี กา ฮือ โกะ โก นิ วา เร

พราง มิ มี จาง ดัง พ้า คู่ ดิน จะ ร่วม รัก จะ มั่น
 รา กา วา รา หนู อา ฮือ โอ โกะ โก นิ วา เร

คง จะ ชำ รง สัจ จา ถ - วิล เป็น มิตร แท้ แม้ ชี
 รา กา อา ดา กือ ชี กา ฮือ โกะ โก นิ วา เร

วิญญ์ สุญ และ สิ้น รัก มั่น คง
 รา ชา ชี อา เร โฮ วา นี

เพลง ระบายชุมนุมเผ่าไทย

(สร้อย)

แน (ไทยลานนา)

นี่ พี่ น้อง---

ผอง เรา ไทย---

ลาน นา อยู่ ด้วย กัน นาน----

มา แต่ ก่อน เก่า-----

ได้ รวม แรง รวม ใจ-----

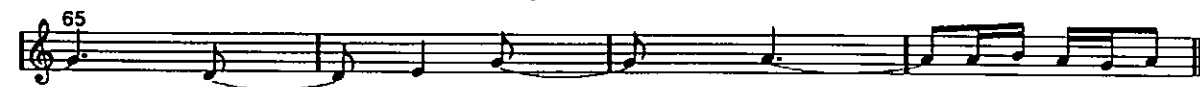
สร้าง ไทย เรา เป็น พงศ์-----

เผ่า ญาติ ส- นิท และ มิตร---

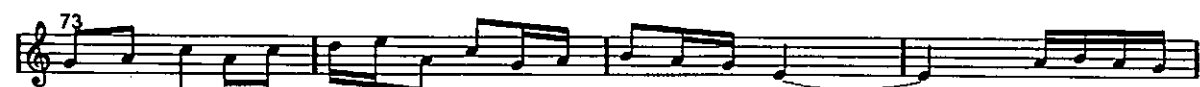

แท้ (สร้อย)

ทวยหา (ไทยใหญ่)

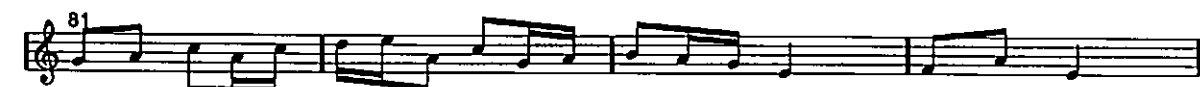
นี้ ไทย ใหญ่-----

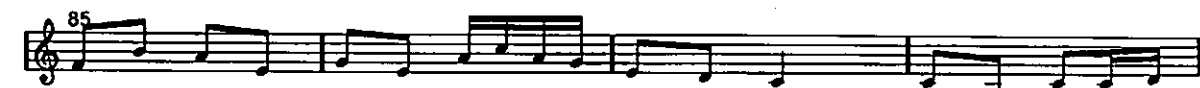
อยู่ ไม่ ไกล ทาง ทิศ เหนือ-----

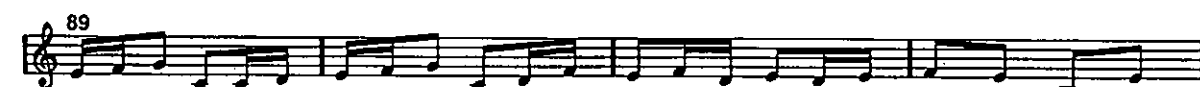
เป็น ญาติ เชื้อ-----

พี่ ชาย ของ ไทย แน่ ยัง รัก ษา-----

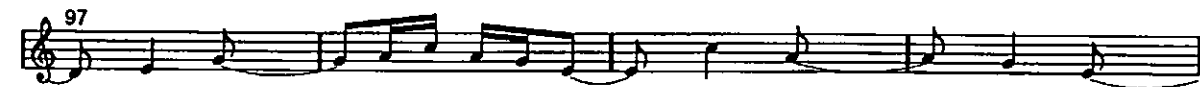
ความเป็น ไทย ไม่ ผัน แปร ข -

- ขยาย แผ่ ษา ขา-----

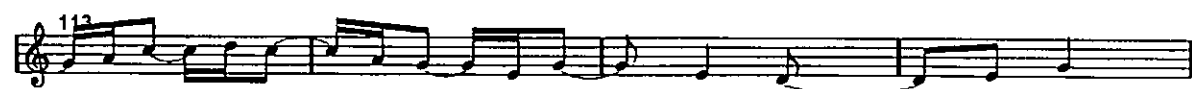

ตระ กูล ไทย (สร้อย)

ฝั่งโขง (ไทยลานช้าง)

นี่ คือ-----

แม่ น้ำ-----

ไทย _____ ลาน _____ ช้าง-----

โขง _____ กัน _____ เขต-----

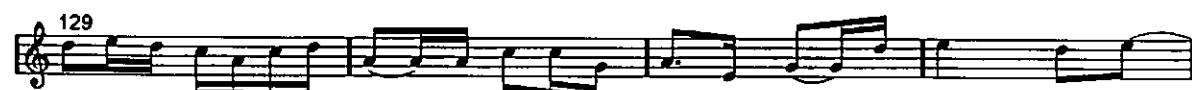
อยู่ ช้าง _____ เคียง-----

ประ เทศ _____ ไว้-----

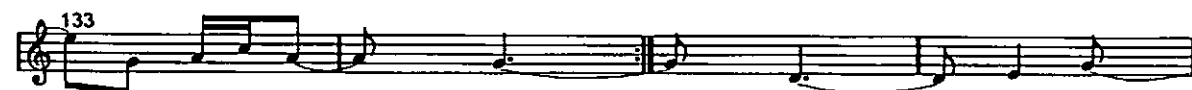
_____ คอย ร่วม _____ เรียง _____ อยู่ _____ เป็น-----

_____ แต่ ไม่ _____ กัน _____ ดวง-----

สุข-----

ใจ-----

_____ ทุก _____ ส - _____ มัย

_____ ที่ _____ รัก _____ กัน

(สร้อย)

สิบสองจุไทย

นี่ พี่ น้อง ชาว-----

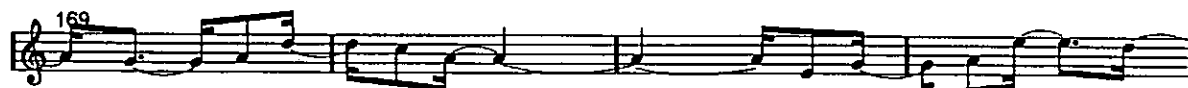
สิบสอง จุ ไทย-----

เป็น พี่ ไหญ่ แหน-----

แท้ ไม่ แปร ผัน ดันเชื้อ

สาย ไทย น้อย-----

แหล่ง สำ คัญ ครั้ง

สมัย ดึก ดำ บรรพ์-----

พ่อขุน บรม (สร้อย)

ไทยอาหม

นี่ พี่-----

201
น้อง _____ พวก _____ สุด _____ ท้าย-----

205
_____ ที่ _____ เข้า _____ มา _____ ก็ _____ เป็น---

209
ไทย _____ นี้ _____ ชื่อ _____ ว่า-----

213
_____ ไทย _____ อา _____ หม _____ ล้วนเลือด---

217
_____ เนื้อ _____ เชื้อ _____ ไทย-----

221
_____ ไผ _____ นิ _____ ยม _____ ให้ _____ อา _____ ณาประชา-----

225
_____ คม _____ ไทย _____ สม _____ บุรณ _____ (สร้อย)

229

233

237

241

ภาคผนวก ข.
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้สำหรับสัมภาษณ์ ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านเพลงนี้ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการศึกษาเพลงระบำประเภทขับร้อง ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าทางด้านดนตรีไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ / สกุลวัน / เดือน / ปีเกิด.....
อายุ.....ภูมิลำเนา.....ที่อยู่ปัจจุบัน.....
.....
เกี่ยวข้องกับฐานะ

ตอนที่ 2 ใช้สัมภาษณ์ทางด้านเพลงระบำประเภทขับร้อง ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท ได้
ประพันธ์ไว้

- 1 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานเพลงระบำประเภทขับร้อง ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท
- การใช้ถ้อยคำ สำเนียง ภาษา.....
.....
การใช้อารมณ์เพลง.....
.....
ท่วงทำนอง จังหวะ และลีลา.....
.....
เนื้อหาของคำร้อง.....
.....
ความนิยมของประชาชน.....
อื่นๆ

ผู้สัมภาษณ์ อรุณช ยันตะกนก
สถานที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้สำหรับสัมภาษณ์ลูกศิษย์ นักร้อง และนักดนตรีไทย ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านเพลงนี้ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการศึกษาเพลงระบำประเภทขับร้อง ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าทางด้านดนตรีไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ / สกุลวัน / เดือน / ปีเกิด.....
อายุ.....ภูมิลำเนา.....ที่อยู่ปัจจุบัน.....
.....
เกี่ยวข้องในฐานะ

ตอนที่ 2 ใช้สัมภาษณ์ทางด้านเพลงระบำประเภทขับร้อง ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท ได้ ประพันธ์ไว้

1 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานเพลงระบำประเภทขับร้อง ประพันธ์โดย มนตรี ตราโมท

การใช้ถ้อยคำ สำเนียง ภาษา.....
.....
การใช้อารมณ์เพลง.....
.....
ท่วงทำนอง จังหวะ และลีลา.....
.....
เนื้อหาของคำร้อง.....
.....
ความนิยมของประชาชน.....
อื่นๆ

ผู้สัมภาษณ์ อรนุช ยันตะกนก
สถานที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ค.
ประวัติ ครูมนตรี ตราโมท

ประวัติ ครูมนตรี ตราโมท

1. ประวัติส่วนตัว

- 1.1. ชื่อ นายมนตรี ตราโมท (MR.MONTRI TRAMOD) เดิมชื่อ นายบุญธรรม
เปลี่ยนชื่อเมื่อ 18 เมษายน พ.ศ. 2485 มีนามปากกาใช้ชื่อว่า อัจฉรพรรณ,
บ.ตราโมท ,ม.ตราโมท ส่วนนามที่นักฟังเพลงไทยรู้จัก คือ บุญธรรมทัม
- 1.2. เกิด เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2443 ปีชวด ที่บ้านท่าพี่เลี้ยง
อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
- 1.3. บิดา ชื่อ นายยิ้ม รับราชการตำรวจประจำเรือของพลโทพระวรวงศ์เธอพระองค์-
เจ้าคำรบ และท่านประทานนามสกุลว่า ตราโมท
- 1.4. มารดา ชื่อ นางทองอยู่
- 1.5. อุปสมบท วัดสุวรรณภูมิ เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2467 เป็นเวลา 1 พรรษา มี
พระครูโพธิภิกขิตฺต(สอน)เป็นอุปัชฌาย์ พระครูโตะเป็นพระอนุสาวนาจารย์ พระอาจารย์
เปลื้อง(พระเทพวุฒาจารย์ เจ้าอาวาสวัดสุวรรณภูมิ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ สอบ
นักธรรมตรี ได้ ที่ของจังหวัดสุพรรณบุรี

2. ประวัติการศึกษา

2.1. วิชาสามัญ

- โรงเรียนประจำจังหวัดสุพรรณบุรี (ปรีชาพิทยากร) ชั้นประโยคประถมศึกษา (ม.3 หรือ
ป. 7) พ.ศ. 2455
- โรงเรียนพรานหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ชั้น ม. 6 สังกัดกรมมหรสพ กรม
มหาดเล็ก (ภาคเข้าเรียนวิชาสามัญ ภาคบ่ายเรียนศิลปะสาขาต่างๆ ได้แก่ดนตรีไทย
ดนตรีสากล และโขน ละคร
- คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สอบได้ภาค 3 (สมัยนั้นมี 6 ภาคและคณะ
เดียว) พ.ศ. 2479

2.2. วิชาศิลปะ

- เรียนดนตรีไทยจากครูในจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม แล้วจึงเข้า
เรียนในกรมมหรสพ กรมมหาดเล็กในสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งมีพระยาประสานดุริยศัพท์
(แปลก ประสานศัพท์) เจ้ากรมปี่พาทย์หลวง เป็นครูใหญ่
- ต่อมาเรียนวิชาดนตรีสากล ทั้งทฤษฎี (ทฤษฎี) และฮาโมนี (การประสานเสียง) จากวิทยา
สากลดนตรีสถานพระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยกร) เป็นครู พ.ศ. 2476
- ได้รับ มอบให้เป็นผู้ประกอบพิธีไหว้ครูดนตรีไทย จากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร
ศิลป์บรรเลง) พ.ศ. 2484

3. ประวัติการรับราชการ

- พ.ศ. 2460 เริ่มปฏิบัติงานในกรมปี่พาทย์หลวง กรมมหรสพ (ปฏิบัติงานตั้งแต่อายุยังไม่ครบเป็นข้าราชการ)
- พ.ศ. 2461 เป็นพนักงานในกรมปี่พาทย์หลวง กรมมหรสพ ได้เข้าประจำในวงตามเสด็จ รัชกาลที่ 6 บรรจุ เมื่อ 24 ตุลาคม 2461
- พ.ศ. 2465 รับราชการทหารประจำการ สังกัดทหารรักษาวังจน ถึง พ.ศ. 2467 จึงปลด
- พ.ศ. 2469 เป็นพนักงาน ชั้น 6 กองปี่พาทย์ กรมบัญชาการมหาดเล็ก กระทรวงวัง
- พ.ศ. 2470 เป็นพนักงานชั้น 4 กองปี่พาทย์หลวง 2 กรมปี่พาทย์และโขนหลวง กระทรวงวัง
- พ.ศ. 2471 เป็นเสมียนโท กองกลาง กรมปี่พาทย์และโขนหลวง กระทรวงวัง
- พ.ศ. 2472 เป็นพนักงานชั้น 2 กองปี่พาทย์ วง 2 กรมปี่พาทย์และโขนหลวง กระทรวงวัง
- พ.ศ. 2475 เป็นพนักงาน ชั้น 3 กองปี่พาทย์หลวง แผนกปี่พาทย์ กรมปี่พาทย์และโขนหลวง กระทรวงวัง
- พ.ศ. 2475 เป็นพนักงานปี่พาทย์ หมวดยี่พาทย์หลวง แผนกปี่พาทย์และโขนหลวง กรมมหรสพ สำนักงานปลัด กระทรวงวัง
- พ.ศ. 2478 เป็นครู ชั้น 3 หมวดยี่พาทย์ไทย แผนกละครและสังคีต กองศิลปะวิทยาการ กรมศิลปากร กระทรวงธรรมการ (โดยมติดคณะรัฐมนตรีให้โอนกิจการกรมมหรสพ กระทรวงวัง มาอยู่ในกรมศิลปากร กระทรวงธรรมการ)
- พ.ศ. 2481 ประจำแผนก แผนกนาฏดุริยางค์ โรงเรียนศิลปากร
- พ.ศ. 2483 เป็นหัวหน้าประจำแผนกดุริยางค์ไทย กองดุริยางคศิลป์
- พ.ศ. 2485 เป็นศิลปินตรี รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาการ กองการสังคีต
- พ.ศ. 2487 เป็นหัวหน้าแผนกวิชาการ กองการสังคีต
- พ.ศ. 2488 เป็นข้าราชการชั้นโท หัวหน้าแผนกดุริยางค์ไทย
- พ.ศ. 2496 เป็นข้าราชการชั้นเอก ประจำกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
- พ.ศ. 2498 เป็นศิลปินเอก กองการสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
- พ.ศ. 2503 เป็นศิลปินพิเศษ กองการสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ. 2505 เกษียณอายุ ราชการจ้างต่อในฐานะผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย จนถึงปี พ.ศ. 2538 (รวมอายุการปฏิบัติงานราชการ ทั้งสิ้น 78 ปี)

4. งานราชการพิเศษ

1. เป็นผู้ตีฆ้องในวงหลวง เป็นคนแรก ปี พ.ศ. 2467

2. เป็นผู้บอกเพลงในการบันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตสากล ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเป็นประธาน และสมัยหลัง ซึ่งมีหลวงวิจิตรวาทการ เป็นประธาน
3. เป็นกรรมการพิจารณา เพลงชาติ พ.ศ. 2476
4. เป็นสมาชิกสมทบ ราชบัณฑิตยสถาน สำนักดุริยางคศาสตร์ พ.ศ. 2478
5. เป็นกรรมการสอบไล่ ประโยคมัธยมศึกษา แผนกดุริยางค์ พ.ศ. 2478
6. แต่งเพลง “วันรัฐธรรมนูญ” ได้รับรางวัลที่ 1 ของสโมสรมหามกุฏราชวิทยาลัย ในวันฉลองรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2479
7. เป็นกรรมการตรวจสอบเพลงไทยเป็นโน้ตสากล อีก 2 ครั้ง คือ พ.ศ. 2483 และ ปี พ.ศ. 2504
8. เป็นกรรมการวิทยุกระจายเสียง ผู้แทนกรมศิลปากร พ.ศ. 2481
9. แต่งหนังสือหลักวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย ใช้สอนในโรงเรียนศิลปากร แผนกนาฏดุริยางค์ พ.ศ. 2481
10. เป็นกรรมการสอบไล่ วิชาชุดครูประถมศึกษ วิชาสังคีต พ.ศ. 2482
11. แต่งเพลง “วันชาติ” ชนะการประกวด พ.ศ. 2482
12. ควบคุมละครและดนตรีไปแสดง ณ เมืองกลันตัน ในงานราชาภิเษกสุลต่าน รัฐกลันตัน เมื่อ พ.ศ. 2487
13. เป็นกรรมการฝ่ายวัฒนธรรม ประจำคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ พ.ศ. 2498
14. ควบคุมละครและดนตรีไทยไปแสดง ณ ราชอาณาจักรลาว พร้อมกับคณะทูตสันถวไมตรี เมื่อต้นปี พ.ศ. 2500
15. เป็นครูผู้ประกอบพิธีไหว้ครู และครอบประสิทธิ์ประสาทวิชาดนตรีไทย ให้แก่กองการสังคีต วิทยาลัยนาฏศิลป์ ทั้งส่วนกลาง และต่างจังหวัด ,หน่วยราชการอื่นๆ สถานศึกษาและเอกชนทั่วไป
16. จัดบรรเลงดนตรีและการแสดงเบ็ดเตล็ด สำหรับประชาชน ณ สังคีตศาลา
17. เขียนคำอธิบายเพลง ในนิตยสารศิลปากร และดนตรีสำหรับประชาชน ตั้งแต่ต้นมา
18. ในงานกีฬาแหลมทอง ครั้งที่ 1 ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ออกแบบแผน ตลอดจนควบคุมการฝึกสอน การแสดงรำโคม (นักเรียนช่างกลปทุมวัน) การแสดงฟ้อนเล็บ (นักเรียนวิทยาลัยครูสวนสุนันทา กับวิทยาลัยสวนดุสิต) จัดการแต่งกายสตรี ผู้ถือป้ายประเทศ ไทย นำนักกีฬา และแต่งบทร้องสำหรับรำโคมโดยเฉพาะในงานนี้
19. ปรับและควบคุมการทำแผ่นเสียงเพลงไทยของกรมศิลปากรตั้งแต่ชุดที่ 1 มาจน ลงเพลย์ และร่ำวง ทุกๆ ชุด
20. ปรับเพลงดนตรีและควบคุมการบรรเลงบันทึกเสียง ในการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องนิวเพชร และเรื่องโบราณวัตถุ

21. เป็นผู้บรรยาย เรื่องดนตรีไทยสมัยสุโขทัย ในการสัมมนาทางโบราณคดีของกรมศิลปากร พ.ศ. 2503 ณ จังหวัดสุโขทัย
22. เป็นผู้บรรยาย เรื่องดนตรีไทยสมัยอยุธยา ในงานครบรอบ 200 ปี แห่งกรุงศรีอยุธยา ณ หอสมุดแห่งชาติ
23. เป็นที่ปรึกษาในการนำละครและดนตรีไปแสดง ณ สหภาพพม่าในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เมื่อ พ.ศ. 2508
24. เป็นผู้เข้าร่วมประชุมในเรื่องประเพณีการละคร และดนตรีเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ พร้อมกับการแสดงละครและดนตรีของกรมศิลปากรไปแสดง ณ กัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เมื่อ พ.ศ. 2512
25. บทนาฏกรรมไทย ละครเรื่องมโนราห์ แสดงออกอากาศทางโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7 เมื่อ 24 ตุลาคม 2512
26. เป็นผู้แทนของประเทศไทยไปสัมมนาเรื่องรามายณะ ที่ประเทศอินโดนีเซีย
27. เป็นที่ปรึกษาและหัวหน้าไปประเทศต่าง เช่น ออสเตรเลีย , สาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศรัสเซีย
28. เป็นผู้บรรยายความรู้ทางดุริยางค์และนาฏศิลป์ไทย อบรมนักเรียน และนักศึกษา ที่จะไปศึกษาวิชาการต่างประเทศ ของ ก.พ. ตั้งแต่วันที่ 1 และต่อๆ มา
29. เป็นผู้บรรยายความรู้ด้านดนตรีไทย อบรมมัคคุเทศก์
30. เป็นประธานการตัดสินการประกวดอ่านทำนองเสนาะ จัดโดยกองวรรณคดี และประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 -2538
31. เป็นกรรมการบริหารมูลนิธิชินริศรานวัดติวงศ์ และช่วยควบคุมการบรรเลง การประพันธ์ และบรรจุเพลง ร่วมในงานวันนริศทุกปี
32. เป็นกรรมการสมาคมสุพรรณพระนคร
33. เป็นกรรมการพิจารณาขอเปิดดำเนินการหลักสูตรและการรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สาขาวิชาดุริยางศิลป์ ทบวงมหาวิทยาลัย
34. เป็นกรรมการพิจารณาผลงานทางวิชาการคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
35. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการก่อตั้ง คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
36. ที่ปรึกษาหนังสือวารสารรายเดือน มานวสาร ของชุมนุมนักเรียนเก่าโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
37. ประธานคณะกรรมการตัดสินการประกวดนักร้องเพลงไทยชิงรางวัลเกียรติยศ “ห้องทองคำ” ปี พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2528
38. เป็นผู้ร่วมสมานฉันท์รื้อยกรองหนังสือ “นวมราชสดุดี” ในมหามงคลพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก วันที่ 2 กรกฎาคม 2531

39. เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการจัดทำแบบเรียนวิชาดนตรีศึกษา ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษา
40. ที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงานจัดการแสดงสังคีตสายใจไทย
41. เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการฝ่ายการบรรเลงคอนเสิร์ตสายใจไทย
42. ราชบัณฑิตในประเภทวิจิตรศิลป์ สำนักศิลปกรรม ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2524
43. ราชบัณฑิตที่ปรึกษา ของราชบัณฑิตยสถาน

5. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ได้รับพระราชทาน

5 ธันวาคม พ.ศ. 2535	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
5 ธันวาคม พ.ศ. 2530	มหาวชิรมงกุฎไทย (ม.ว.ม.)
5 พฤษภาคม พ.ศ. 2530	ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ (ท.จ.ว.)
5 ธันวาคม พ.ศ. 2527	ประดมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
5 พฤษภาคม พ.ศ. 2526	ทุติยจุลจอมเกล้าวิ (ท.จ.)
5 ธันวาคม พ.ศ. 2523	ประดมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
5 พฤษภาคม พ.ศ. 2516	ทุติยจุลจอมเกล้าวิ (ต.จ.ว.)
5 ธันวาคม พ.ศ. 2499	ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)
5 ธันวาคม พ.ศ. 2498	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)
5 ธันวาคม พ.ศ. 2494	จตุรตาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)
5 ธันวาคม พ.ศ. 2491	จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)
5 ธันวาคม พ.ศ. 2494	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)

6. เหรียญราชอิสริยาภรณ์

25 พฤษภาคม พ.ศ. 2521	เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลในปัจจุบัน ชั้น ม. 3 (ภ. ป.ร 3)
12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514	เหรียญดุษฎีมาลาเข็มศิลปวิทยา (ร.ด.ม.ศ.)
7 มกราคม พ.ศ. 2494	เหรียญบรมราชาภิเษก
19 กันยายน พ.ศ. 2488	เหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.)
6 มกราคม พ.ศ. 2476	เหรียญฉลองพระนคร ครบรอบ 150 ปี

7. เกียรติคุณที่ได้รับ

- ได้รับการครอบประสิทธิ์ประสาทการเรียนเพลงองค์พระพิราพ จากครูทองดี ชูสัตย์ เมื่อ พ.ศ. 2467
- ได้รับการประสิทธิ์ประสาทให้เป็นผู้ทำพิธีไหว้ครูดนตรีไทยและครอบประสิทธิ์ประสาทให้แกศิษย์จากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปะบรรเลง) พ.ศ. 2484

- เป็นศิลปินตัวอย่าง สาขาดนตรีไทย ประจำปี 2523 - 2524 “แผ่นเสียงทองคำพระราชทาน” ครั้งที่ 5
 - ได้รับโล่จากกระทรวงศึกษาธิการในการแต่งเพลงมาร์ชวันครู พ.ศ. 2523
 - ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อ 14 ตุลาคม 2523
 - ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2526
 - รางวัลเสาอากาศทองคำ จากผลงานการแต่งทำนองเพลงม่านมดคล
 - นักวิจัยดีเด่น สาขาปรัชญา ของสภาวิจัยแห่งชาติ ปี 2519
 - ศิลปินแห่งชาติ สาขาดนตรีไทย พ.ศ. 2528
 - ได้รับรางวัล ASEAN AWARDS CULTURE COMMUNICATION & LITERARY WORKS (ASEAN) สาขา PERFORMING ARTS ปี 1987
 - พ่อตัวอย่าง ปี พ.ศ. 2530
 - เป็นผู้สูงอายุที่ได้รับยกย่องประจำปี 2531 จากจังหวัดนนทบุรี และสมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิงนนทบุรี
 - บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาศิลปะ (ด้านดนตรี) ปี พ.ศ. 2531
 - บุคคลดีเด่นเมืองสุพรรณ เมื่อ 29 ธันวาคม 2533
 - รางวัลพระเกี้ยวทองคำ ปี พ.ศ. 2536
 - ผู้นุรักษ์มรดกไทยดีเด่น เมื่อ 2 เมษายน 2537
 -
8. ผลงานด้านการแต่งเพลง
- แต่งเพลงไทยทั้งทำนองร้อง และทำนองดนตรีในอัตราและลักษณะต่างๆ คือ
- 8.1. เพลง 3 ชั้น
1. เพลงด้อยดรีง	10. เพลงเทพนม
2. เพลงราโค	11. เพลงเทพไธยาสน์
3. เพลงมหาฤกษ์	12. เพลงพระทอง
4. เพลงเหาะ	13. เพลงพญาสี่เสา
5. เพลงประพาศมหรณพ	14. เพลงมอญล่องเรือ
6. เพลงขับไม้บัณเฑาะว์	15. เพลงสร้อยสน
7. เพลงขับนก	14. เพลงนาคพัน
8. เพลงเขมรปีแก้วทางสักรา	15. เพลงซ่อนแท่น
9. เพลงจะเข้หางยาวทางสักรา	16. เพลงพม่าห้าท่อนทางดึกดำบรรพ์

8.2. เพลงเถา (1 เพลงเถา มี 3 เพลงอัตรา คือ เพลงสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว)

1. เพลงกล่อมনারี	10. เพลงจันทน์หน้าเรือ
2. เพลงขอมทรงเครื่อง	11. เพลงแขกอะหวัง (ทางธรรมชาติ)
3. เพลงกาเรียนทอง	12. เพลงพม่าห้าท่อน (ทางภาษาต่างๆ)
4. เพลงขอมเงิน	13. เพลงพม่าเห่
5. เพลงเขมรเหลือทอง	14. เพลงพระจันทร์ครึ่งซีก
6. เพลงขึ้นแท่น	15. เพลงภูมริน
7. เพลงแขกกุสิด	16. เพลงมอญรำดาบ
8. เพลงแขกด้อยหม้อ	17. เพลงโสมส่องแสง
9. เพลงจันทน์หน้าเรือ	18. เพลงต้นเพลงยาว
10. เพลงแขกอะหวังทางขวา	19. เพลงเทพสมภพเถา
20. เพลงสมโภชพระนครเถา (ร่วมสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี)	

8.3. เพลง สองชั้น และชั้นเดียว ที่เพิ่มเติมของเก่าให้เป็นเพลงเถา

1. เพลงขิมใหญ่ชั้นเดียว	7. เพลงนางครวญ 2 ชั้น กับชั้นเดียว
2. เพลงขิมเล็กชั้นเดียว	8. เพลงแป๊ะ ชั้นเดียว
3. เพลงแขกมอญชั้นเดียว	9. เพลงสุดสงวน ชั้นเดียว
4. เพลงสารภี ชั้นเดียว	10. เพลงแขกลพบุรี 2 ชั้น กับชั้นเดียว
5. เพลงใบคลั่ง ชั้นเดียว	11. เพลงต้นเพลงฉิ่ง ชั้นเดียว
6. เพลงจีนแสด ชั้นเดียว	12. เพลงสาธิตาเขมร ชั้นเดียว
13. เพลงพราหมณ์เข้าโบสถ์ ชั้นเดียว	

8.4 เพลงเดี่ยว

1. เดี่ยวจะเข้ เพลงจีนแสด
2. เดี่ยวจะเข้ เพลงแขกมอญ
3. เดี่ยวจะเข้ เพลงเรื่องดวงพระธาตุ
4. เดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงอาเฮีย
5. เดี่ยวฆ้องเล็ก เพลงเชิดนอก
6. เดี่ยวขิม เพลงลาวแพน
7. เดี่ยวฆ้องเล็ก เพลงกราวโน

8.5. เพลงประเภทร้องสอดดนตรี ใช้ในการบรรเลงดนตรีประวัติศาสตร์

1. เพลงไทยมุง	2. เพลงน่านเจ้า
3. เพลงสุพรรณภูมิ	4. เพลงละว้า

5. เพลงขอมสุวรรณ	6. เพลงไทยครอง
7. เพลงบันไทย	8. เพลงสิบสองจุไท
9. เพลงไทยทวี	10. เพลงเขมรไทย
11. เพลงขุนบรม	12. เพลงพยายาม
13. เพลงฝั่งโขง	14. เพลงพระทองไหม
15. เพลงพระแสงดาบคาบค่าย	16. เพลงลานนา 1
17. เพลงลานนา 2	18. เพลงญี่ปุ่นไทย
19. เพลงศิลปะญี่ปุ่น	20. เพลงยามาดา
21. เพลงร่วมวง	22. เพลงเสื้อญี่ปุ่น
23. เพลงเลียบแหลมมลายู	24. เพลงกราวรำแขก
25. เพลงไทยอาหม	26. เพลงไทยลานช้าง
27. เพลงไทยใหญ่	28. เพลงไทยสอสองจุไท

8.6. เพลงระบำ

ก. เพลงระบำชุด โบราณคดี ประกอบด้วยเพลง 5 เพลง

1. เพลงระบำโบราณคดี ทวาราวดี
2. เพลงระบำโบราณคดี ศรีวิชัย
3. เพลงระบำโบราณคดี ลพบุรี
4. เพลงระบำโบราณคดี เชียงแสน
5. เพลงระบำโบราณคดี สุโขทัย

ข. เพลงระบำ ชุดที่เกี่ยวกับสัตว์

6. เพลงระบำนก
7. เพลงระบำนกเขามะราปี
8. เพลงระบำมยุราภิรมย์
9. เพลงระบำอัสวสีลา
10. เพลงระบำบันเทิงกาสร
11. เพลงระบำมฤคเริง
12. เพลงระบำกฤษณเกษม
13. เพลงระบำกีนนรีร้อน
14. เพลงพระเจ้าลอยถาดชั้นเดียว(ระบำปลา)
15. เพลงระบำเงือก

ค. เพลงระบำชุดสัมพันธ์ไมตรี

16. เพลงระบำจีนไทยไมตรี
17. เพลงระบำลาวไทยปณิธาน

18. เพลงระบำพม่าไทยอีสาน
19. เพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย (5 เผ่าไทยกลาง ไทยใหญ่ ไทยลานนา ไทยลานช้าง ไทยสิบสองจุไทย ไทยอาหม)
20. เพลงรำวงโขงสองฝั่ง
- ง. เพลงระบำชุดอื่นๆ
21. เพลงรำวงมาตรฐาน (6 เพลง ทำเฉพาะทำนองได้แก่
 - เพลงงามแสงเดือน
 - เพลงชาวไทย
 - เพลงรำมาชิมารำ
 - เพลงถิ่นเดือนหงาย
 - เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ
 - เพลงดอกไม้ของชาติ
22. เพลงระบำเรีงอรุณ
23. เพลงระบำนพรัตน์
24. เพลงระบำไกรลาสสำเร็จ
25. เพลงระบำกฤดาภินิหาร
26. เพลงระบำเทพบันเทิง
27. เพลงม่านมณฑล
28. เพลงชมปัตตานี
29. เพลงแม่ศรีทรงเครื่อง(ใหม่)
30. เพลงระบำดอกบัว
31. เพลงระบำฉิ่ง
32. เพลงระบำดอกไม้บูชาครู
33. เพลงขอฝน
34. เพลงชุมนุมจุญฉาย
35. เพลงระบำอุทอง
36. เพลงลาวกระทบไม้
37. เพลงฟ้อนดวงดอกไม้
38. เพลงฟ้อนเล็บ
39. เพลงสีนวล
40. เพลงจันทราพัด
41. เพลงนางใน
42. เพลงกีนนรรำ
43. เพลงลาวรำดาบ

44. เพลงแขกบูชายัญ

45. เพลงพรายดानी

46. เพลงระบำนันทอุทยาน

8.7. เพลงเบ็ดเตล็ด ได้แก่

1. เพลงโหมโรงเอื้องคำ	2. เพลงเอื้องสาย
3. เพลงใบ้คล้องชั้นเดียว(เพลงเร็ว)	4. เพลงใบ้คล้องชั้นเดียว (ลูกบท)
5. เพลงเร็วทะวาย	6. เพลงเชิดแขก
7. เพลงซำกลาง	8. เพลงสร้างเมือง
9. เพลงแดนป่า	10. เพลงเสมอพม่า
11. เพลงเสมอลาว	12. เพลงเสมอแขก
13. เพลงโลมมอญ	14. เพลงกราวกลาง
15. เพลงโอดลาว	16. เพลงกราวกลาง
17. เพลงกล่อมพญาชั้นเดียว	18. เพลงม้าห้อ
19. เพลงลาวรำดาบ	20. เพลงโอลาวควญ
21. เพลงโหมพุดเตย	22. เพลงสังคีตสายใจไทย
23. เพลงขึ้นซุ่มนุ้ม(ทำนอง)	24. เพลงกลุ่มดนตรี (ทำนอง)
25. เพลงโหมโรงขับไม้บัณเฑาะว์	
26. เพลงโหมโรงรัตนโกสินทร์ สามชั้น	
27. เพลงโหมโรงเทิด ส.ธ.	

8.8. เพลงไทยสากล

1. เพลงวันรัฐธรรมนูญ
2. เพลงวันชาติ (24 มิถุนา)
3. เพลงมหานิมิต
4. เพลงยามรุ่ง
5. เพลงตื่นเกิด
6. เพลงวันปีใหม่
7. เพลงร่วมวงไฟบุญ
8. เพลงดอกไม้
9. เพลงกราวอาสา
10. เพลงในน้ำมีปลาในนามีข้าว

9. ผลงานด้านละครวิทยุ

ครูมนตรี ตราโมท ท่านเป็นเจ้าของคณะละคร ชื่อคณะละครดนตรีศิลป์ จัดแสดงละครวิทยุ บทละครที่แสดงให้สภาระบบันเทิงแก่เด็ก เป็นนิทาน นิยาย นิยายอิงประวัติศาสตร์ นิทานประกอบสังคีต ซึ่งมีบทเจรจา และบทร้องประกอบดนตรี ได้แก่

1. กัณฑ์นาค	2. วนาวัน
3. ผกามาศ	4. จุลวัน
5. นางพระยาชาวเกาะ	6. คลีโอพัตรา
7. สุวรรณสาม	8. สาวเรือนคำ
9. และเรื่องเบ็ดเตล็ด สั้นๆ อีกมากกว่า 30 เรื่อง	

10. ผลงานทางด้านวิชาการ

1. แต่งหนังสือดุริยางคศาสตร์ไทย ภาควิชาการ ใช้สอนในโรงเรียนศิลปากร แผนกนาฏดุริยางค์ ปี พ.ศ. 2481

2. ศัพท์สังคีต
3. การละเล่นของไทย
4. การสืบสายดนตรีไทย
5. การเล่นสัทวา
6. เรื่องเพลงชาติ
7. เรื่องเพลงวันชาติ
8. ดุริยสาส์น
9. เครื่องสายไทย
10. ปี่พาทย์ไทย
11. ปี่พาทย์มอญ
12. ปี่พาทย์ชวา
13. ไหว์ครู
14. ดุริยเทพ
15. คุรุเทพ
16. ขับไม้
17. โหมโรงดนตรีไทย
18. การบรรเลงปี่พาทย์ในพระราชพิธี
19. คำอธิบายเพลงในหนังสือโน้ตเพลงไทย ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว-ภูมิพลอดุลยเดช โปรดเกล้าฯ ให้กรมศิลปากรจัดพิมพ์จำหน่าย
20. เรื่องดนตรีไทย ในหนังสือ ชุด Thailand
21. คำอธิบายศัพท์ต่างๆ ในหนังสือสารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

22. เรื่องสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศฯ ในด้านดุริยางคศิลปะ
23. วิจารณ์การวางเป้าหมายสมัยรัตนโกสินทร์
24. ดนตรีไทยสมัยสุโขทัย อโยธยาและรัตนโกสินทร์
25. แต่งเพลงพร้อมบทร้องหลักสูตรวิชาขับร้องเพลงไทย สำหรับนักเรียน เช่น เพลงหนึ่งเสื่อ เพลงลาวสมเด็จ เพลงเต่ากินผักบุ้ง ฯลฯ
26. ดนตรีกับชีวิต
27. วงดนตรีประกอบการแสดงโขน
28. ประวัติบุคคลในวงการดนตรีไทย
29. เรื่องดนตรีไทย ในหนังสือสารานุกรมสำหรับเยาวชนไทย เล่ม 1 ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในโอกาสฉลอง 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์
30. ดนตรีไทย ภาคกลาง ในหนังสือชุด ศิลปกรรมไทย
 ฯลฯ

11. ผลงานด้านกวีนิพนธ์

1. วิทยุวาทยานิยาย (นิยายชาดก สอนหญิง เป็น กาพย์ กลอน โคลงและฉันท์)
2. ลิลิตอิหฺรณราชธรรม
3. เยือนสมุทรสงคราม
4. เลือดสุพรรณ ทางสักวา
5. โคลงกลบทหลงห้อง
6. โคลงกลบทพรหมพักตร์
7. โคลงกลบทสักวา
8. โคลงกลบทสาธินี อ่านเป็นฉันทสาธินี ถอดเรียงเป็นโคลงสี่สุภาพได้
9. โคลงกลบทฉมัง อ่านเป็นกาพย์ฉมัง ถอดเรียงเป็นโคลงสี่สุภาพได้
10. บทละครประวัติศาสตร์ เรื่องเกียรติศักดิ์ไทย ร่วมกับนาชนิด อยู่โพธิ์ และนางสุดา บุษปฤกษ์ รวมทั้งจัดทำเพลงประกอบการแสดง
(พ.ศ. 2486)
11. แต่งบทละคร เรื่องรถเสน ฉากที่ 1
12. แต่งบทละคร เรื่องราชาธิราช ตอนสมิงพระรามอาสา ร่วมกับนายสุเทพ แสงสว่าง
13. แต่งบทละคร เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพระไวยแตกทัพ ร่วมกับนายชนิด อยู่โพธิ์ ม.จ.พูนพิสมัย ดิศกุล และหม่อมแก้ว สนิทวงศ์เสนี (พ.ศ.2492)
14. แต่งบทละคร ตอนพระอภัยมณีพบนางละเวง ร่วมกับหม่อมแก้ว สนิทวงศ์เสนี
(พ.ศ. 2495)
15. ร่วมแต่งและปรับปรุง บทละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก

กับนายชนิด อยู่โพธิ์ และหม่อมแก้ว สนิทวงศ์เสนี (พ.ศ.2496)

16. แต่งบทละคร เรื่องมโนราห์ จาก 1 และ จาก 5 (พ.ศ. 2498)
17. แต่งบทละครพันทาง ประวัติศาสตร์ เรื่องศึกเก้าทัพ
18. บทละครกระจายเสียงในโอกาสวันี่ระลึก ของกรมศิลปากร หลายเรื่อง
19. บทนิทานประวัติศาสตร์ วิทยุส่งกระจายเสียงของกรมศิลปากร
20. บทละครเรื่องเศวตภักษี (The Phoenix ของสหประชาชาติ)
21. บทร้องรำโคม กีฬาแหลมทอง ครั้งที่ 1
22. บทร้องอวยพรต้อนรับ ในงานต้อนรับพระราชอาคันตุกะ ที่กรมศิลปากรจัดแสดงตลอดมา
23. แต่งบทละครเรื่อง พระเจ้าสายน้ำผึ้งให้โรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร แสดงออกอากาศสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ในรายการนาฏกรรมไทย
24. ภาพยนตร์ขั้วไม้กล่อม พระเศวตสุรคชาธาร
25. บทร้อยแก้วสุดดีเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งจารึกไว้ที่ฐานพระเจดีย์ยุทธหัตถี อนุสรณ์สถานดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
26. บทถวายพระพรพระบรมวงศานุวงศ์ ในโอกาสต่างๆ
27. บทร้องเพลงไทย ประพันธ์ไว้จำนวนมากทั้งในการแสดงละครบทร้องประกอบเพลงระบำ บทร้องเนื่องในงานต่างๆ บทร้องในเพลงที่ประพันธ์ขึ้นทั่วไป บทร้องในละครวิทยุ และบทร้องเพื่อประกอบบทเรียน มีประมาณว่า 100 บท เช่น บทร้องเพลงนกเขาชะแมร์(เถา) บทร้องเพลงเทพไสยาสน์ 3 ชั้น บทร้องแป๊ะ เป๊ (เถา) เนื้อที่ 3 บทร้องเพลงพระเจ้าลอยถาด บทร้องเพลงโสมส่องแสง ฯลฯ
28. หลายรส รวมประพันธ์ของक्रमन्दรี ตราโมท

12. ตำแหน่งและ หน้าที่พิเศษ

1. ครูพิเศษ สอนวิชาดุริยางคศิลป์ไทย และคีตศิลป์ไทย ทั้งทฤษฎี และปฏิบัติที่โรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร
2. อาจารย์พิเศษ สอนวิชาบทละครไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์พิเศษ สอนวิชาภาษาไทย เกี่ยวกับบทละคร และวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับวรรณคดีและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. อาจารย์พิเศษ สอนวิชาการประพันธ์เพลงไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์พิเศษ สอนวิชาการประพันธ์เพลงไทยและวิชาทฤษฎีการดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
6. อาจารย์พิเศษ สอนวิชาการละครไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (ทับแก้ว)

7. อาจารย์พิเศษ สอนวิชาอ่านทำนองเสนาะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร (วังท่าพระ)

13. ด้านชีวิตครอบครัว

ปี พ.ศ. 2475 สมรส กับนางล้นจี่ (บุรานนท์) มีบุตร 2 คน คือ

1. นายฤทธิ ตราโมท สมรส

สมรสครั้งแรก กับนางทองสุข มีบุตร 4 คน ได้แก่

- นางสาวปาจริย ตราโมท
- นายสุรตน์ ตราโมท สมรสกับนางลำพึง (พักเที่ยง) มีบุตร 2 คน คือ ด.ญ.สุทธินี และ ด.ญ.ทัศนีย์ ตราโมท
- นางวิชณี (ตราโมท) ดวงพูนผล สมรสกับนายเริงศักดิ์ ดวงพูนผล มีบุตร 2 คือ ด.ญ.อัญชลี และด.ญ.กัมมพร ดวงพูนผล
- นางสมลักษณ์ (ตราโมท) ผู้มีโชคชัย สมรสกับนายสมบูรณ์ ผู้มีโชคชัย มีบุตร 1 คน คือ ด.ช. เกณศ ผู้มีโชคชัย

สมรสครั้งที่ 2 กับนางวรรณ มี 4 คน ได้แก่

- นายวิทิต ตราโมท สมรสกับ นางยุพิน (ศรีศิริ)
- นายธรรมรัตน์ ตราโมท
- นางสาวศุภกัญญา ตราโมท
- นางสาวอัจฉรา ตราโมท

สมรสครั้งที่ 3 กับ นางมังกร (ฟุ้งสวัสดิ์) มีบุตร 1 คน คือ นายก่อพงศ์ ตราโมท

2. นายศิลป์ ตราโมท สมรสกับนางวรรณะ (อุตสาหะ) มีบุตร 1 คน คือ

- นางสาวเวศาลี ตราโมท

ปี พ.ศ. 2478 ต่อมานางล้นจี่ ถึงแก่กรรม

ปี พ.ศ. 2479 สมรส กับนางพูนทรัพย์ (นาฏประเสริฐ) มี บุตร 2 คน คือ

3. นางดนตรี (ตราโมท) วิจิตรดี มีบุตร 2 คน คือ

- นายธีรวัชร ทูมมานนท์
- นางพัชรพรรณ (ทูมมานนท์) สมรสกับนาวาอากาศตรีวิทยา เหลืองเดชานุรักษ์

4. นายญาติ ตราโมท สมรสกับนางกชพร (วิไลพันธ์) ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น กษภรณ์ ตราโมท ไม่มีบุตร

มนตรี ตราโมท หรือพ่อครู ที่ใครๆ รู้จักเป็นผู้ที่ดำรงชีวิตเรียบง่าย มุ่งมั่นศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา ทุกวันที่สาลาริมน้ำ “พ่อจะนั่งขีดเขียนและสร้างสรรค์บทเพลงมากมาย โดยเฉพาะเพราะระบำ จนได้ฉายาว่า เจ้าแห่งเพลงระบำ” (สัมภาษณ์ โดย อรณุช ยันตะกนก)

นอกจากนี้ยังได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติ และรางวัลเกียรติยศอีกมาก แต่พ่อครูก็ยังใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ให้กับตนเองเสมอ ท่ามกลางธรรมชาติร่มรื่นของต้นไม้ในบริเวณบ้านโสมส่องแสง ซึ่งตั้งอยู่ ณ บ้านเลขที่ 81 หมู่ 11 ซอยติวานนท์ 3 ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จนถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2538 ด้วยโรคหัวใจล้มเหลว ณ โรงพยาบาลนนทเวช สิริรวมอายุ ได้ 95 ปี 1 เดือน 19 วัน

* เรียบเรียงจาก ประวัตินายมนตรี ตราโมท จากหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์
นายศิลป์ ตราโมท (บุตร) โดย นางอรนุช ยันตะกนก

ภาคผนวก ง.

ภาพการสัมภาษณ์ สถานที่ และภาพ क्रमन्त्री त्रामोत्

สัมภาษณ์ ครูศิลาปี ตราโมท (บุตรครูมนตรี ตราโมท)
ณ บ้านโสมส่องแสง

บรรยากาศ บ้านโสมแสง
บ้านครุมนตรี ตรีธาร

क्रमन्दरी त्रामोत
कलपलनहंशतल पल 2528 सलशलतनदरीतोल
नन नलनसोलसललललललल

ครุมนตรี ตราโมท กำลังเจิมหน้าผากให้กับ ศรีสุตา รัชตะวรรณ

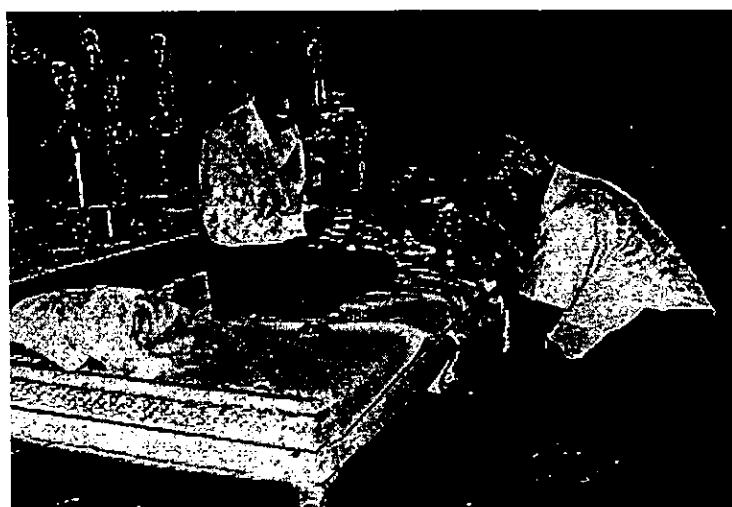
ครุมนตรี ตราโมท กำลังพรมน้ำมนต์ให้กับ ศรีสุตา รัชตะวรรณ

ครุมนตรี ตราโมท เป็นผู้อ่านองค์การ ในพิธีไหว้ครู ที่กรมประชาสัมพันธ์

ครุมนตรี ตราโมท ในพิธีไหว้ครู ที่กรมประชาสัมพันธ์ จัดโดย ศรีสุตา รัชตะววรรณ ปี 2534

ครุมนตรี ตราโมท ให้พรแก่ใหญ่ นายน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางอรนุช ยันตะกนก
 วันเดือนปีเกิด 26 พฤษภาคม 2511
 สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 326 หมู่ 5 ซอยลาดกระบ้ง 3 ถนนลาดกระบ้ง เขตลาดกระบ้ง
 กรุงเทพมหานคร 10520
 ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ 2 ระดับ 7
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนวัดสังฆราชา เขตลาดกระบ้ง กรุงเทพมหานคร
 โทร. 0-2326-9004

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530 มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก ร.ร.สตรีศึกษา จ.ร้อยเอ็ด
 พ.ศ. 2534 ค.บ. (นาฏศิลป์) จากวิทยาลัยครูบุรีรัมย์
 พ.ศ. 2547 ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 (ประสานมิตร)